

ahiname

Ahi Sancağı

Sancak, devleti tertip ve teşkil eden milletin hüviyetinin remzi ve mevcudiyetinin timsalidir. Ahilik teşkilatında sancağın hükümdara ve Ahilik merasimlerinde devletin üst düzey yetkili kişilerine takdim edildiği görülmektedir.

Kırşehir Müzesi'nde bulunan Ahilik teşkilatının bilinen en erken tarihli sancağı müzede 2007/18 (E) envanter numarada kayıtlı bölümde yer almaktadır. Sancak 1904 tarihli'dir. Üzerinde II. Abdülhamid'e ait tuğra yer almaktadır.

Dikdörtgen formdaki sancağın iç orta kısmındaki kırmızı alanda bir adet hilal ve tuğra bulunmaktadır. II. Abdülhamid'e ait tuğranın sağ üst kenarında "el Gazi" yazısı bulunmaktadır. Hilal içerisinde, "bimübeyyineti tevfiakatı Rabbaniyye meliki devleti'laliyyeti'l-Osmaniyye" (Cenab-ı Allahın yardım ve desteğine dayanan Yüce Osmanlı Devleti) ibaresi yer almaktadır.

Orta zeminde hilal ve tuğranın etrafında enine altı adet içinde Enfâl Suresi'nin 72. ve Râd Suresi'nin 24.

ayetlerinin işlendiği yazı şeritleri bulunmaktadır. Orta zemin etrafında yer alan geniş yeşil kuşağın üst bölümünde yer alan iki bordürün içinde Bakara Suresi'nin 255. ayeti olan Ayete'l-Kürsi, alt bölümde yer alan iki bordürde ise Enfâl Suresi'nin 65. ve 66. ayetleri işlenerek yerleştirilmiştir. Sağ ve sol kenarlarda bulunan boyuna yerleştirilen ikili bordürlerin içlerine yine Enfâl Suresi'nin 15, 16, 17 ve 18. ayetleri devamı sağlanarak işlemelerle yerleştirilmiştir.

Sancağın yüzey süslemesinde kullanılan bezemelerde Arapça sülüs yazı yer almaktadır. Ayetlerin bitiş noktalarında küçük hatayı çiçekleri, orta zeminde iki, üst iç bordürün içinde bir, alt kenar bordürlerin içlerinde birer adet olmak üzere toplam beş adet yerleştirilmiştir.

Sancakta yer alan kırmızı renk, " gücü, şehadeti sembolize ederken yeşil renk ise İslamiyet ve Ahiliğin ticari boyutunun hareketliliğini ve dinamizmini temsil etmektedir.

Takdim

ahiname

Yüzyıllar boyunca hem esnaf ve sanatkârlarımız hem de toplumumuz için şaşmaz bir ölçü, önemli bir kılavuz olan Ahilik, insanı merkeze koyarak dürüst, güvenilir, insan hak ve hukukuna saygılı, cömert ve güler yüzlü olmayı gerek ticaret yapanlar gerekse tüm toplum için olmazsa olmazlarından kabul etmiştir. Bugün uygar dünya ülkelerinin, toplumlarında uygulamaya ve hâkim kılmaya çalıştıkları bu değerler, 13'üncü yüzyıldan itibaren Anadolu Türkleri tarafından "Ahilerin Vizyonu" olarak uygulanmış ve böylece tüm insanlığa örnek olmuştur.

Ahilik ilkelerinin tanıtılması, ticaret dünyasında yaşatılması, toplumda bilinirliğinin artırılması ve gelecek nesillere aktarılması konusunda bizlere önemli görevler düşmektedir. Ticaret Bakanlığı olarak, bu görev doğrultusunda hayata geçirdiğimiz önemli çalışmaların başında gelen ve bugüne dek beş sayısını yayımladığımız Ahiname Dergisi'nin altıncı sayısı yoğun bir içerikle ilgililerin istifadesine sunulmuştur.

Ahiliğin tanıtılması, Ahilik değerleri konusunda farkındalık uyandırılması, ticaret erbabına yönelik atılan adımlar konusunda okuyucuların bilgilendirilmesi hususunda önemli bir kaynak haline gelen Ahiname Dergisi'nin bu sayısında, Kültür ve Turizm Bakanımız Sayın Mehmet Nuri Ersoy ile yapılan röportaj bulunmaktadır. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın İstanbullu esnaf ve sanatkârlarla bir araya geldiği İstanbul Esnaf ve Sanatkârlar İftar Programı, Sayın Emine Erdoğan'ın teşrifleriyle gerçekleştirilen Türkiye Girişimci Kadın Buluşması ve Bakanımız Sayın Ruhsar Pekcan'ın katılımlarıyla 14 ilimizde gerçekleştirdiğimiz Esnaf Buluşmalarına altıncı sayıda geniş yer ayrılmıştır.

Genel Müdürlüğümüzün devam eden çalışmalarına yönelik gelişmelerin de okuyucuların ilgisine sunulduğu bu sayıda meslek kollarının yenilenmesinden Pazarcı Esnafı Eğitimine, Sosyal Kooperatifler Eğitim ve Tanıtım Treninden PAMAP sonuç raporunun yayımlanmasına birçok gelişme haber olarak okuyucularla paylaşılmıştır.

Ahiname Dergisi'nin bu sayısında da Genel Müdürlüğümüzün çalışanları tarafından çeşitli konularda önemli bilgilerin yer aldığı makaleler kaleme alınmıştır. Bunların yanı sıra, Ahilik konusunda yetkin akademisyenler tarafından hazırlanan Ahilik kültür ve felsefesine ilişkin makaleler de bu sayıda yer almaktadır.

Her sayıda olduğu gibi altıncı sayıda da Tarih, Kültür ve Sanat bölümleri önemli yer tutmaktadır. Bu bölümde, Ahilikle ilgili sayısız eserin yer aldığı, Ahilik kültürünün geçmişten günümüze yoğun olarak yaşandığı, Cumhuriyetimizin başkenti Ankara ilimize yer verilmiştir. Ayrıca Ahi Evran-ı Veli Hazretlerinin de mesleği olan debbağlık mesleği de bu bölümde tanıtılmıştır.

Ahiname Dergisinin altıncı sayısının hazırlanmasında emeği geçen Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğünde görevli çalışma arkadaşlarıma teşekkür ediyor, derginin tüm okuyucular için faydalı olmasını temenni ediyorum.

Necmettin ERKAN

Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü

Ahiliğe sahip çıkmamız, atalarımızın değerlerini yaşatmanın yanında, özümüzü kavramamızı da sağlayacaktır. Ahilik konusunda yapılacak her çalışma bizi kendimizle, tarihimizle buluşturacaktır.

Selçuklulardan Osmanlılara kadar bizi bugünlere getiren devletlerin çok güçlü temeller üzerinde yükselmesinde etkili olan kurumların başında Ahilik Teşkilatı gelir.

Ahiler toplumu birleştiren, kaynaştıran, bir arada tutan değerlerin uygulanması, toplumsal denetim mekanizmasının işleminde çok önemli görevler almıştır. Bu bakımdan sosyal, kültürel, siyasal, dini ve askeri işlevlere de sahip olan Ahilik Teşkilatı, milletimizin adeta Anadolu'ya vurulan mührüdür.

Ahiler, topluma en kaliteli ve en hesaplı hizmeti verirken, aynı zamanda bulundukları mahallede sosyal yardımlaşmayı, dayanışmayı, güvenliğini sağlamada aktif rol almıştır. Kaynağını Kur'an ahlakından alan Ahi ilkeleri, toplumda kin ve nefret tohumlarının atılmasını engellemiş, milletin barış ve sevgi temelinde büyümesine yardımcı olmuştur.

Toplumun önderi, ileri geleni, bugünkü manada aydını olan Ahilerin davranışları ahlak ve adabı üzerinedir. Yemek yerken, su içerken, ürününü satarken, alışveriş ederken, yürürken, evden çıkarken hasılı gündelik hayatın her alanında Ahiler, hep bu ahlak ve adaba uygun hareket ederek, topluma örnek olmuşlardır.

Ahiliğin açık şartları olan; "elini, kapını ve sofranı açık tut" ilkesiyle, kapalı şartları olan "dilini, gözünü, belini bağlı tut" anlayışı, maddi yönü öne çıkan günümüz insan ilişkileri ve sosyal hayatı için ihtiyaç duyduğumuz çerçeveyi ifade ediyor.

Ahiliğe sahip çıkmamız, atalarımızın değerlerini yaşatmanın yanında, özümüzü kavramamızı da sağlayacaktır. Ahilik konusunda yapılacak her çalışma bizi kendimizle, tarihimizle buluşturacaktır.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Cumhurbaşkanı

8

Takdim

Necmettin Erkan
Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü

12

08 Güncel

Türkiye Girişimci Kadın Buluşması

12 Güncel

İstanbul Esnaf ve Sanatkarları İftar Programı

16 Güncel

Esnaf Buluşmaları

28 Güncel

Sosyal Kooperatifler Eğitim ve Tanıtım Treni

32 Röportaj

Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy ile...

36 Dosya

Kooperatifçilik ve Ahilik Orta Sandığı

40 Dosya

Prof. Dr. Ahmet Gökbel
Bacıyân-ı Rûm (Anadolu Bacıları)

44 Tarih, Kültür & Sanat

Esnaf Sözleri

46 Tarih, Kültür & Sanat

Zanaatın Başkenti: Ankara

68 Dosya

Ticaret Uzmanı Erdiñç Yalçınkaya
Esnaf Ve Sanatkarların Teminâtı:
Kredi Ve Kefalet Kooperatifleri

76 Dosya

Ticaret Uzmanı Müveddet Elmacı
Sigorta Kooperatifçiliği, Tekafül ve Türkiye
için Tekafül Kooperatifçiliği

32

84 Dosya

Ticaret Uzmanı Ayten Esra Zeyrek
Sürdürülebilir Tarım İçin İyi Tarım
Uygulamaları, Organik Tarım ve Hassas
Tarım

90 Dosya

Ticaret Uzmanı Baki Engin Özer
Ahi Çarşıları

Haber

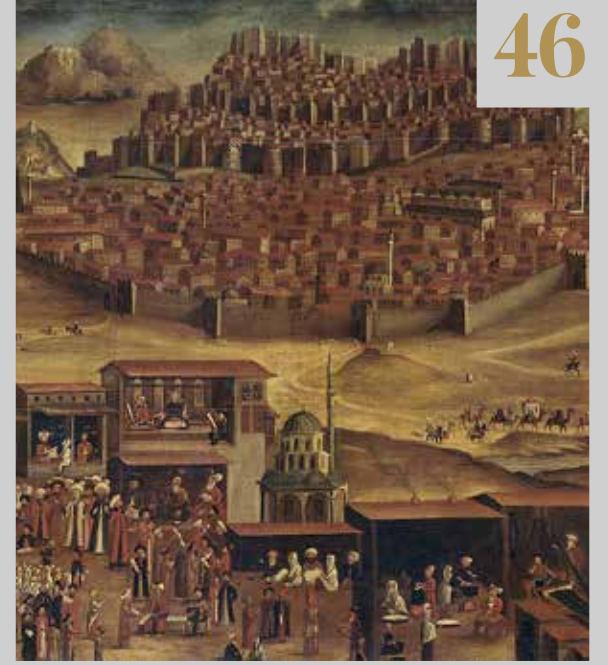
95

Ahilik Kutlamaları Merkez
Yürütme Kurulu Toplandı

96

Pazarıcı Esnafı Eğitimlerinin İlki
Ankara'da Yapıldı

46

16

98

PAMAP Sonuç Raporu ve
İhracat Rehberi Yayımlandı

100

Ahilik Panellerinin Yedincisi
Zonguldak Bülent Ecevit
Üniversitesi'nde Düzenlendi

101

Meslek Kolları Yenilendi

102

Zonguldak'ta Esnaf ve
Sanatkarları Bilgilendirme
Toplantısı Gerçekleştirildi

28

Ahiname Dergisi

T.C. Ticaret Bakanlığı
Esnaf, Sanatkarlar ve
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü
Sürelî Yayındır.

Yıl 2019 / Sayı 6
ISSN- 2587-2338

T.C. Ticaret Bakanlığı
Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik
Genel Müdürlüğü adına

Genel Müdür
Necmettin ERKAN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Erhan KÖKSAL

Hazırlayan
Ahilik ve Dış İlişkiler Dairesi

Baskı
AFŞAR Medya Mat. San. ve Tic. A.Ş
Ostim OSB Mah. 1424. Sok. No: 8/2
Yenimahalle/ANKARA

Yayın Kurulu
Necmettin ERKAN
Çağatay Yasin KARABOĞA
Serhat SÜMER
Cemalettin KÖMÜRCÜ
Mutlu ACAR

Görsel Yönetmen
Derya POLAT

Yönetim Adresi
Dumlupınar Bulvarı No:151
Eskişehir Yolu, 9. Km, B Blok 06800
Çankaya / Ankara
T. (312) 449 43 00
F. (312) 449 43 06
E-Posta: ahinamedergisi@gmail.com

Her Hakkı Saklıdır. Kaynak
Gösterilerek Yapılacak
Kısa Alıntılar Dışında
Yayıncının İzni Olmaksızın
Hiçbir Yolla Çoğaltılamaz.

Türkiye Girişimci Kadın Buluşması

Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan ve Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın teşrifleriyle 8 Mart 2019 tarihinde İstanbul Lütfi Kırdar Salonu'nda "Türkiye Girişimci Kadın Buluşması" gerçekleştirildi.

Buluşmaya Erdoğan ve Pekcan'ın yanı sıra TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, TESK Başkanı Bendevi Palandöken, Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan ve çok sayıda kadın girişimci katıldı.

Emine Erdoğan, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla düzenlenen Türkiye Girişimci Kadınlar Buluşması'nda yaptığı konuşmada, dünyanın karşı karşıya olduğu sorunların kadınları yakından ilgilendirdiğini belirterek, "Kadınlarımızın, potansiyellerini bu alanlarda aktif bir enerjiye dönüştürmesinin tam zamanı. Dünyanın ilk 10 ekonomisinden biri olma hedefimiz de kadınlarımızın ekonomiye katılmasına bağlı. Hülasa, dünya, kadın ruhuyla yeniden tasarlanmayı bekliyor" dedi.

Erdoğan, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde, kadın gücünün bir manifestosu niteliğinde, girişimci kadınlarla birlikte olmaktan büyük memnuniyet duyduğunu dile getirdi. Eskiden, çalışma hayatında sayıca az olan kadınlar için kurdukları gelecek hayalinin sayılarının artması olduğunu ifade eden Emine Erdoğan, bugün, bu hayalin meyvelerini topladıklarını, bereketli bir hasat döneminde olduklarını söyledi. "Gün geçmiyor ki yeni bir kadının daha, harika bir fikri işe dönüştürdüğünü görmeyelim" diyen Emine Erdoğan, kadınların artık bu güveni kendilerinde bulabildiğini vurguladı.

Erdoğan, devletin de kadınlara bu süreçte büyük destekler verdiğini belirterek, "İş kurma sürecinde önlerine çıkan engelleri aşmaları için yardımcı oluyor. Girişimciliği teşvik için kadınlara pozitif ayrımcılık içeren mikro krediler veriyor. Bugün Türk Eximbank ile imzası atılan kadın girişimci ihracatçılarımıza yö-

nelik destek kredisi de bu teşviklerin sınırları aştığını göstermektedir ki, bu memnuniyet vericidir" diye konuştu.

Kadınların çalışma hayatına katılma oranını 2023'te yüzde 41'e çıkarmayı hedeflediklerini vurgulayan Emine Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü: "Bu rakamdan beklediğimiz, kadınların yalnızca işe alınmaları değil. Biz onların kilit karar mekanizmalarında yer almasını istiyoruz, farklı alanlara liderlik yapabilecekleri reform mercileri olmalarını arzu ediyoruz. Kadınların, yapılan itibarıyla girişimci ruha sahip olduklarını düşünüyorum. Girişimci olmak için hayal, fikir, cesaret ve yetenek gerekiyor. Girişimci insanların başarı hikâyelerini dinlediğimizde, hepsinin ilk cümlesi bir hayali anlatmakla başlıyor. Aslına bakarsanız, istisnasız hepimizin bazen kendi içinde saklı tuttuğu, bazen dile döktüğü hayalleri var. Bazılarımız bu hayallerin peşinden koşacak mecali ve ıstıyakı kendimizde bulabilirken, bazılarımız korkularımıza yenik düşüyoruz. Yeteri kadar güçlü olmadığımızı düşünüyor ve gücü bir iktidar meselesi olarak algılıyoruz. Hâlbuki gerçek güç, sizden alınamayan güçtür."

“Kadınların, yapıları itibarıyla girişimci ruha sahip olduklarını düşünüyorum. Girişimci olmak için hayal, fikir, cesaret ve yetenek gerekiyor. Girişimci insanların başarı hikâyelerini dinlediğimizde, hepsinin ilk cümlesi bir hayali anlatmakla başlıyor.”

Emine Erdoğan, zamanın gençliğin gücünü, siyasi iklimin makamın gücünü, ekonomik felaketlerin maddi gücü alıp götürmediğini fakat kişiliğin insana verdiği gücün baki olduğunu dile getirdi.

Hayallerinin peşinden koşan insanların farkının bu gerçek güce dayanmalarından kaynaklandığının altını çizen Emine Erdoğan, "Bugün dünyanın her zamankinden daha çok kadın gücüne ihtiyacı var. Sanki yeni bir doğum olacakmışçasına, dünya dar bir kanaldan geçiyor. Dünyanın karşı karşıya olduğu çevre sorunları, insani ve moral değerler krizi, hep kadınların çözüm üretebileceği konular. Artan enerji ihtiyacı, ekonomilerin döngüsel ekonomiye evrilme zarureti, yine kadınları yakından ilgilendiriyor. Kadınlarımızın, potansiyellerini bu alanlarda aktif bir enerjiye dönüştürmesinin tam zamanı. Dünyanın ilk 10 ekonomisinden biri olma hedefimiz de, kadınlarımızın ekonomiye ka-

tlmasına bağlı. Hülasa, dünya, kadın ruhuyla yeniden tasarlanmayı bekliyor” değerlendirmesini yaptı.

Türkiye’nin insan kaynağı açısından oldukça verimli topraklara sahip olduğunu, bütün meselenin bu topraklarda girişimcilerden oluşan bir ekosistem var etmek olduğunu ifade eden Emine Erdoğan, “Kadınların girişimcilik öz güvenini artırmak için, bir işe sıfırdan başlamanın cinsiyetle alakalı bir konu olmadığını, yüksek sesle anlatmamız gerekiyor. Bu bilincin yayılıp kök salması için, bu yolda öncü olmuş kadınlarımızın, deneyimlerini daha çok paylaşması gerek” dedi.

Emine Erdoğan, bu başarı hikâyelerinin, özellikle Anadolu’nun küçük yerleşim yerlerine taşınmasının, bu ilham zincirini genişleteceğine inandığını dile getirerek, şunları kaydetti: “Ülke olarak, her şeyi sıfırdan ve yeniden inşa ettiğimiz birçok süreçten geçtik.

Bir iç deniz gibi kıpırtısız kalmak, bizim insanımızın genetik kodlarına aykırı. Türkiye şu anda, bütün dinamikleriyle sürekli akan bir su gibidir.

Farkında olsak da, olmasak da bu süreçler, içimizdeki potansiyeli harekete geçirdi. Bir iç deniz gibi kıpırtısız kalmak, bizim insanımızın genetik kodlarına aykırı. Türkiye şu anda, bütün dinamikleriyle sürekli akan bir su gibidir. Yani potansiyel olarak herkes birer girişimcidir. Girişimcilik ruhunun bir ülkede hâkim olması, o ülkenin milli zekasını yansıtan, dışandaki algısını da olumlu etkileyen bir unsurdur. O halde, gençlerimizin, kadınlarımızın zihin sandıklarında tuttuğu mücevherleri bir bir ortaya çıkarmasını bekliyoruz. Gençlerimiz, kendilerini bir sisteme dâhil olma zorunda hissetmesin. Onlar kendi sistemlerini kursunlar, kendi iş kültürlerini ortaya çıkarsınlar. Böylelikle, tekdüzelikten kurtulur, farklı bakış açılarının zenginliğinden istifade ederiz. Teknolojinin gittikçe hâkim güç olduğu günümüzde, kadın girişimciler, bilişim eğitimini hayat boyu öğrenmenin düzenli

bir parçası hâline getirsin.”

Mantığın insanları A noktasından B noktasına götürdüğünü fakat hayal gücünün insanları her yere taşıdığını ve sınırsız olduğunu vurgulayan Emine Erdoğan, “girişimci ruh” denilen ruhun gidasının da bu olduğunu söyledi.

Emine Erdoğan, gençlere ve kadınlara seslenerek, sözlerini şöyle tamamladı: “Endişenin, olumsuz düşünmenin, kendinizden şüphe etmenin girişimci ruhunuza ket vurmasına asla izin vermeyin. Yaşadığımız çağda, artık bedeninin ve kas gücünün değil, zihnin, fikrin ve kalbin öne çıktığı bir dönemden geçiyoruz. Fikirlerimiz işimiz oluyor. Kendimizi fikirlerimizle, duygulanımızla tanımlıyor, varlığımızın bu tarafına doğru keşif yolculuklarına çıkıyoruz. ‘Yaşadıklarından öğrendiğim bir şey var; Yaşadın mı büyük yaşayacaksın. İrmaklara, göğe, bütün evrene kanşır-

casına...” diyor ya bir şairimiz. İşte şimdi her işimize böyle tutkuyla sanlacağımız, her işin içine bir fikir ve bir parça ruh koyacağımız bir dönemin içindeyiz. Bugün dün olduğumuz yerin çok ilerisindeyiz. İnanıyorum ki, gelecekte çok daha iyi noktalarda olacağız. Ruhundaki ışığı ortaya çıkarmak için engel tanımayan bütün kadınlarımızı tebrik ediyorum. Devletimiz başta olmak üzere onlara destek veren tüm kişi ve kurumlara içten teşekkürlerimi sunuyorum.”

Toplantıda Emine Erdoğan’ın yanı sıra Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan da bir konuşma gerçekleştirdi. Günümüzde kadın-erkek eşitliğini sağlamanın yolunun bilimden teknolojiye geçtiğini kaydeden Bakan Pekcan, “Bugün küresel ekonomide yepyeni bir dünya kuruluyor ve bu yeni dünya beyin gücünün kurucusu olduğu bir dünya. Yeni dönemde iyi yetişmiş kadınlarımızın Türkiye ekonomisine çok fazla katkıları olacağından hiçbir şüphemiz yok. Biz de Ticaret Bakanlığı olarak bütün politikaları-

mızı 21’inci yüzyılın teknolojilerini yakalamak için kadınlarımızı ve gençlerimizi ön plana alan çalışmalarımıza devam ediyoruz” dedi.

Kadın girişimcilerin önünü açmak üzere Ticaret Bakanlığı’nda İhracat Genel Müdürlüğü bünyesinde Kadın ve Genç Girişimciler İhracat Daire Başkanlığını kurduklarını açıklayan Bakan Pekcan, “Böylece kadın girişimcilerimiz ve ihracatçılarımız ile bakanlık arasında bir hat olmuş olduk. Bu hattın bir tarafında bakanlığımız var, sizlerin bütün projelerini değerlendirmek ve sizleri yönlendirmek üzere. Diğer tarafta da sizler varsınız. Üretken, başanlı, cesur kadınlarımız bizim geleceğimizdir” diye konuştu.

Pekcan, konuşmasında 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’ne özel olarak kadın girişimciler ve ihracatçılar için finansman desteği sağlama amacıyla kredi paketinin duyurusunu yaptı. Bakan Pekcan’ın duyurusunun ardından Türk Eximbank ve QNB Finansbank’ın ortak çalışmasıyla kadın girişimciler için 200 milyon dolar ve 100 milyon TL kredi

paketinin imzaları atıldı.

Bu paketler kadın girişimcileri ihracatçı konumuna getirmek için ihtiyaç duyulan finansman desteği sağlanacak olup açıklanan finansman destek paketi yüzde 51’i kadın olan firmalara ihracat kaydı ile verileceği bilgisi verildi.

Bakan Pekcan’ın açıklamalarının ardından söz konusu kredi paketinin anlaşmasını Türk Eximbank Genel Müdürü Adnan Yıldırım ve QNB Finansbank Genel Müdür Yardımcısı Ömür Tan, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın eşi Emine Erdoğan ile Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan’ın himayelerinde imzaladı.

Türk Eximbank Dünya Kadınlar Günü sebebiyle kadın girişimci ve ihracatçılara öncelik vermek amacıyla QNB Finansbank ile yürütülen çalışmalar çerçevesinde Eximbank kaynağından 100 milyon TL ve 200 milyon dolar limit tahsis edildi. Söz konusu kredi TL bazında KOBİ niteliği olan firmalara yabancı KOBİ ve KOBİ dışı kadın girişimci ihracatçı firmalara tahsis edildi.

İstanbul Esnaf ve Sanatkârları İftar Programı

Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda 24 Mayıs 2019 tarihinde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın teşrifleriyle İstanbul Esnaf ve Sanatkârları İftar Programı gerçekleştirildi.

Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda 24 Mayıs 2019 tarihinde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın teşrifleriyle İstanbul Esnaf ve Sanatkârları İftar Programı gerçekleştirildi. Avrasya Gösteri ve Sanat Merkezi'nde düzenlenen iftar programında İstanbul esnaf ve sanatkârlarla bir araya gelen Erdoğan'a Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, Maliye ve Hazine Bakanı Berat Albayrak, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk, TBMM 28. Dönem Başkanı ve AK Parti İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Binali Yıldırım, AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Mahir Ünal, İstanbul Valisi Ali Yerlikaya, Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan, TESKOMB Genel Başkanı Abdulkadir Akgül, İSTESOB Başkanı Faik Yılmaz, bürokratlar ve çok sayıda esnaf ve sanatkâr katıldı.

Programda İstanbullu esnaf ve sanatkârlara hitaben bir konuşma gerçekleştiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, "İstanbul'a yaptığımız yatırımların, getirdiğimiz hizmetlerin pek çoğunun ilhamını sizlerden aldık. Trafik sorunundan turizmin geliştirilmesine kadar hemen her alanda, önce sizleri dinledik, teşhislerinizi, tenkitlerinizi, taleplerinizi, tavsiyelerinizi aldık, sonra çözüm için kolları sıvadık. Hamdolsun el birliğiyle İstanbul'u bir dünya şehri hâline getirdik" dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, esnaf ve sanatkârlara şükran borcu olduğunu ifade ederek, "Birkaç çürük elmanın, birkaç kendini bilmezin bu nezih ve büyük ailenin adını lekelemesine izin vermeden sizleri ekonomik ve sosyal olarak hak ettiğiniz konuma getirmek için hep birlikte çalışmayı sürdüreceğiz" diye konuştu.

Geçmişte esnaflık yapmış biri olarak esnafın meselesini kendi meselesi gibi gördüğünü vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, şunları kaydetti: "İstanbul'a yaptığımız yatırımların, getirdiğimiz hizmetlerin pek çoğunun ilhamını yine sizlerden aldık. Trafik sorunundan turizmin gelişt-

rilmesine kadar hemen her alanda, önce sizleri dinledik, teşhislerinizi, tenkitlerinizi, taleplerinizi, tavsiyelerinizi aldık, sonra çözüm için kolları sıvadık. Hamdolsun el birliğiyle İstanbul'u bir dünya şehri hâline getirdik."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, günümüz şartlarına uygun yeni bir esnaf ve sanatkârlar kanununu çıkardıklarını, sıkıntıya düşen esnafın borçlarını defalarca yapılandırdıklarını, emeklilik sonrası işine devam eden esnaf ve sanatkârın destek primi ödemelerini kaldırarak emekli maaşlarında yüzde 10'luk ilave bir artış sağladıklarını anlattı.

Esnaf ve sanatkârlara sigorta primi, sağlık hizmetlerinden yararlanma şartlarında kolaylık, istihdam desteği sağladıklarını dile getiren Cum-

hurbaşkanı Erdoğan, "Ticari olarak kullanılan araçların yenilenebilmesi için ÖTV'yi sıfırlamıştık. Gerekirse önümüzdeki ay sonunda biten bu uygulamanın süresini de uzatabiliriz" açıklamasında bulundu.

Taksiler konusunda hâlâ şikâyetler geldiğini ve millî bir yazılım olan İTAK-Sİ uygulamasının şehir içi ulaşımında önemli bir ihtiyacı karşılayacağını sözlerine ekleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, taksilerde araç kalitesinin ÖTV indirimine rağmen yeterince yükselmediğini, Turkuaz ve siyah taksî alternatiflerinin bu yüzden revaçta olduğunu kaydetti.

Taksi şoförlerinin de çağın gereklerine uygun iletişim becerileriyle donanmış olması gerektiğini ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, UBER

İstanbul'a yaptığımız yatırımların, getirdiğimiz hizmetlerin pek çoğunun ilhamını sizlerden aldık.

“

Unutmayın; milletle inatlaşılmaz, millete tabi olunur, millete hizmet edilir. Siz iyi hizmet verirsiniz, millet de size karşılığını ödemekten imtina etmez.

”

konusunda şöyle konuştu: “Geçenlerde Dolmabahçe Sarayı’nda gençlerle bir sohbetim oldu. Çıktım, baktım dışarıdan bir grup geldiler, UBER’le ilgili bizim hâlimiz ne olacak’ dediler. Ben de tabii kendilerine şunu söyledim: Bizim literatürümüzde UBER diye bir şey yok dedim. UBER olayının korsan taksicilikten bir farkı yok. Sizler hangi yasaya göre böyle bir şeyi çıkardınız, kendi kendinize böyle bir şeyi icat ettiniz, döküldünüz sokaklara UBER de UBER diyorsunuz. Şu anda bizim taksilerimiz-taksicilerimiz, onların hakkını gasp ederek kusura bakmayın size devredemeyiz dedim. Bunun için de dünya UBER taksiciler kuruluşunun

başındaki şahsa ben randevu vermedim, hâlâ da vermiyorum. Vermeyince bunlar da ne yaptılar? Buradaki takım taklavat ne var ne yok hepsini götürdüler. Bakın, ne aldanan olacağız, ne aldatan olacağız; olay bu. UBER konusu, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti olarak bizde bitmiştir, böyle bir şey yok.”

Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Unutmayın; milletle inatlaşılmaz, millete tabi olunur, millete hizmet edilir. Siz iyi hizmet verirsiniz, millet de size karşılığını ödemekten imtina etmez. Bunun için taksit tarifeleri her yıl Haziran ayı sonunda periyodik olarak inşallah düzenlenecektir” şeklinde konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, esnaf ve sanatkârların Kadir Gecesi’ni de tebrik ederek, bereketli, bol kazançlar, huzurlu çalışmalar diledi.

Programda, Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan da bir konuşma gerçekleştirdi. Konuşmasında, sermayesini emeğiyle birleştiren esnaf ve sanatkârların Türkiye’nin ekonomik ve sosyal yapısının temel taşı olduğunu ifade ederek, esnaf ve sanatkârların her birinin ülke ekonomisi için ayrı ayrı kıymetli olduğunu söyledi.

İstanbul esnafının Türkiye için büyük bir önem taşıdığını anlatan Pekcan, esnafın hem Türkiye’de iç pazara hem de turistlere hizmet verdiğini hatırlattı

Devreye aldıkları “Güçlü Esnaf Güçlü Ekonomi” vizyonu doğrultusunda esnafın rekabet gücünü artırmak için ilgili bakanlıklarla gerekli çalışmaları yürüterek birçok düzenlemeyi hayata geçirdiklerini anlatan Pekcan, şunları söyledi:

“Esnafımızın işini büyütmesinde en büyük engel karşılaştıkları yüksek faiz oranlarıydı. Şu anda esnafımız bir yıldan kısa vadeli kredilerde sadece yüzde 7, bir yıldan uzun vadeli kredilerde ise yüzde 8 faizle kredi kullanabilmekte. Bu şekilde yaklaşık 546 bin esnafımıza kredi sağladık. 40 milyar lira civarında kredi bakiyesi bulunuyor esnafımızın. Bunun dışında ulaştırma sektöründe çalışan esnafımızın araçlarını yenilemesi için ÖTV muafiyeti getirdik.

Esnafımızın işini büyütmesinde en büyük engel karşılaştıkları yüksek faiz oranlarıydı. Şu anda esnafımız bir yıldan kısa vadeli kredilerde sadece yüzde 7, bir yıldan uzun vadeli kredilerde ise yüzde 8 faizle kredi kullanabilmekte.

Emekli olduğu halde kendi işini yürütmeye devam eden esnaf ve sanatkârlarımızı Sosyal Güvenlik Destek Primi kesintisinden muaf tuttuk. Genç girişimcilerimize destek olmak için 3 yıla kadar ve 75 bin liraya kadar olan gelirleri gelir vergisinden muaf tuttuk. Ayrıca basit usulde ticari kazanç sağlayan esnaf ve sanatkârlarımıza gelir vergisi matrahında yıllık 11.000 Türk lirası indirim imkânı getirdik. Bu doğrultuda esnaf ve sanatkârımız için attığımız daha birçok adım var ve atmaya devam edeceğiz.”

Pekcan, Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın her zaman esnaf ve sanatkârın destekçisi olduğunu ifade ederek, Ticaret Bakanlığı olarak Erdoğan’dan aldıkları destekle es-

nafın yanında olmaya devam edeceklerini söyledi.

Türkiye’nin yüksek gelirli ülkeler seviyesine ulaşabilmesi için ihracatın önemine işaret eden Pekcan, şunları kaydetti:

“Daha yüksek katma değerli ihracat yapmamız gerekmektedir. Biz de bu doğrultuda esnaf ve sanatkârlarımızın da ihracatçı olabilmesi için Esnaf ve Sanatkârlara Yönelik Pazara Giriş ve Markalaşma Desteklerini geliştirmiş bulunuyoruz. Aynı zamanda esnaf ve sanatkârlarımız için pazara giriş, marka ve e-ticarette ilgili eğitimler veriyoruz. İnşallah başta İstanbul esnafımız olmak üzere büyükşehirlerdeki esnaf ve sanatkârımızı e-ticaret konusun-

da daha etkin, ihracatçı olan esnafa dönüştüreceğiz.”

Bakan Pekcan, dünya ticaretinin dijital dönüşüm yaşadığı günümüzde İstanbul’daki esnafın da dijitalleşerek Türkiye ekonomisinin lokomotifi olmaya devam edeceğini ifade ederek, 23 Haziran seçimlerinin esnaf ve sanatkârlar için de büyük önem taşıdığını söyledi.

Programda, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan’ın yanı sıra TBMM 28. Dönem Başkanı ve AK Parti İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Binali Yıldırım, TESKOMB Genel Başkanı Abdulkadir Akgül ve İSTESOB Başkanı Faik Yılmaz da birer konuşma gerçekleştirdi.

Esnaf Buluşmaları

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın Teşrifleriyle Türkiye'nin Dört Bir Yanında Esnaf Buluşmaları Düzenlendi

Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü koordinasyonunda 14 ilde Esnaf Buluşmaları düzenlendi.

Kayseri

“ Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, Kayserili esnaf ve sanatkarlarla bir araya geldi. Toplantıya çok sayıda esnaf ve sanatkar katıldı.

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, Kayserili esnaf ve sanatkarlarla bir araya geldi. Toplantıya Vali Şehmus Günaydın, AK Parti Kayseri Milletvekili Hülya Nergis, Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu Genel Başkanı Bendeve Palandöken, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu Başkanı Nail Olpak, Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik ile çok sayıda esnaf ve sanatkar katıldı.

Pekcan, esnaf ve sanatkarlara hitaben yaptığı konuşmada Kayseri'nin ticaretteki öncülüğünü Kayseri esnaf ve sanatkarının ihracatta da göstermesini beklediğini ifade ederek "Bir üst gelir seviyesine yükselmemizin anahtarı daha fazla katma değerli ihracattan geçmektedir. Bu nedenle biz de öncelik olarak rekabetçi olduğunuz alanlarda daha fazla tasarım, daha fazla markalaşmaya, daha fazla teknolojiye ağırlık vererek rekabet gücümüzü artırmaya yöneliyoruz." diye konuştu.

İstanbul

Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü koordinasyonunda toplam 14 ilde Esnaf Buluşmaları düzenlendi. Söz konusu buluşmalarda, Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan illerdeki esnaf ve sanatkarlar odaları birlikleri, esnaf ve sanatkar odaları, esnaf ve sanatkar kredi ve kefalet kooperatiflerinin yanı sıra ticaret odaları, ticaret ve sanayi odaları, ticaret borsaları gibi meslek kuruluşlarının temsilcileriyle bir araya geldi. Toplantılarda Bakan Pekcan'a Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan ve Ticaret Bakanlığı bürokratları eşlik etti. Esnaf ve sanatkarların yoğun ilgi gösterdiği etkinliklerde, 14 farklı ilden yaklaşık 17 bin esnaf ve sanatkar sorun, görüş ve önerilerini Pekcan'a iletme imkânı buldu. İlki 9 Şubat'ta İstanbul gerçekleştirilen Esnaf Buluşmaları; Kayseri, Balıkesir, Hatay, Antalya, Eskişehir, Van, Nevşehir, Kırşehir, Kırıkkale, Bursa ve Kastamonu illerinde devam etti. Buluşmaların sonuncusu Çankırı'da düzenlendi.

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan ve TBMM Başkanı Binali Yıldırım, İstanbul esnaf ve sanatkarlarla buluştu. Geniş katılımın gözlemlendiği toplantıya milletvekilleri, Ticaret Bakan Yardımcısı Sezai Uçarmak, Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan ile çok sayıda esnaf ve sanatkar katıldı.

Bakan Pekcan, İstanbul Esnaf Buluşması'nda yaptığı konuşmada İstanbul esnafının yaptığı çalışmalara Türkiye'nin yüz akı olduğunu ifade ederek "Hedefimiz esnaf ve sanatkarın artık yerel olmaktan çıkıp artık e-ticaret imkânlarını da kullanarak ihracatçı olması. E-ticaret konusunda esnaf ve sanatkarlarımızla gerekli eğitimleri veriyoruz. Her bir esnaf ve sanatkarımızın işlerini daha fazla büyütürük, daha fazla dış ticaret camiasında yerini almasını bekliyoruz.

İnşallah bu hedeflerimizde de başarılı olacak, özellikle İstanbul gibi dünyaya açık, turizmde önde gelen pek çok şehrimizde esnafımızı dünya pazarlarına açacağız." şeklinde konuştu.

Bakanlık olarak sürekli esnaf ve sanatkarlarla bir araya gelerek, onların sorunlarıyla ilgilendiklerini belirten Pekcan, "Ticarette yeni bir anlayışın temellerini atıyoruz. Dünya, ekonomik ve teknolojik açıdan yeni bir dönüşüm sürecinden geçmektedir. Bu dönemde, ekonominin kılcal damarları olan, esnaf ve sanatkarlarımızla da çalışmalarımızı sürdürmekteyiz. 'Güçlü Esnaf Güçlü Ekonomi' hedefimiz doğrultusunda esnafımızın daha rekabetçi şartlarda ticaret yapması için birçok düzenlemeyi hayata geçirdik." dedi.

Ankara

Toplantıda Ak Parti Genel Başkan Yardımcısı Özhasseki ve Ankara Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı Mehmet Yiğiner birer konuşma gerçekleştirdi.

Ankara'da faaliyet gösteren esnaf ve sanatkarlar odaları ile esnaf ve sanatkarlar kredi ve kefalet kooperatifleri Ulucanlar Cezaevi Müzesi'nde bir araya geldi. Toplantıya Ak Parti Genel Başkan Yardımcısı ve Yerel Yönetimler Başkanı Mehmet Özhasseki, Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan, Ankara Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı Mehmet Yiğiner, federasyon, oda ve kooperatiflerin

yöneticileri ve çok sayıda esnaf ve sanatkar katıldı.

Toplantıda Ak Parti Genel Başkan Yardımcısı Özhasseki ve Ankara Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı Mehmet Yiğiner birer konuşma gerçekleştirdi. Esnaf ve sanatkarların sorun ve beklentilerinin istişare edildiği buluşma vesilesiyle Ankara'da esnaf ve sanatkarlar Ticaret Bakanlığına görüş ve önerilerini ifade etme imkânı buldu.

Balıkesir

Balıkesir Esnaf Buluşması'nda Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'a Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu Genel Başkanı Bende- vi Palandöken, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu Başkanı Nail Olpak eşlik etti. Pekcan, esnaf ve sanatkarların büyük ilgi gösterdiği toplantıda yaptığı konuşmada esnaf ve sanatkarların Türkiye'nin omurgasını oluşturduğunu ve Ahilik kültürü doğrultusunda hareket ettiklerini söyledi.

Bakan Pekcan, konuşmasının devamında e-ticaretin kolaylaştırılması ve güvenilir olabilmesi için e-ticaret güven damgasını ile e-ticaretin güvenilir takibi konusunda da sistem oluşturulduğunu ve bu alanda mobil uygulama tasarlandığını ifade ederek "Bu çalışmamıza devam edeceğiz. Bundan sonra biz, esnaf ve sanatkarlarımızın işlerini daha fazla büyütebilmesi, daha fazla e-ticaret imkânlarından yararlanabilmesi ve onların ihracatçı olabilmesi için de eğitimlerimize devam ediyoruz. Esnaf ve sanatkarlarımız için markalaşma ve pazara giriş eğitimi veriyoruz." dedi.

Burada yaptığı konuşmada Hataylı esnaf ve sanatkarların potansiyeline duyduğu inancı ifade eden Pekcan, medeniyetlerin beşiği Hatay'da bulunmaktan duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

Hatay

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, Hataylı esnaf ve sanatkarlar ile buluştu. Hatay Esnaf Buluşması'na Bakan Pekcan'la beraber Hatay Valisi Rahmi DOĞAN, Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan ile Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu Genel Başkanı Bende- vi Palandöken, meslek kuruluşlarının temsilcileri ile çok sayıda esnaf ve sanatkar katıldı.

Burada yaptığı konuşmada Hataylı esnaf ve sanatkarların potansiyeline duyduğu inancı ifade eden Pekcan, medeniyetlerin beşiği Hatay'da bulunmaktan duyduğu memnuniyeti dile getirdi. İş dünyasıyla her ay toplantı yaptıklarını belirten Pekcan, esnaftan gelen talep-

lerin her birini tek tek değerlendirdiklerini ve hepsine dönüş yaptıklarını anlattı. 1200'ü aşkın talebin geldiğini ifade eden Pekcan, şöyle devam etti: "Yansı bizim bakanlığımızla alakalı, diğer yansı ise diğer bakanlıklarla. Bakanlar Kurulunda diğer bakanlarımızdan da ben rica ettim, sağ olsunlar onlar da hepsi hemen kabul ettiler, kendi bakanlıklarında koordinasyon birimi oluşturdular. Şimdi sizin sadece Ticaret Bakanlığında değil, diğer bakanlıklarla ilgili taleplerinizi de biz Ticaret Bakanlığı olarak koordinasyonunu üstlendik, takip ediyoruz. O taleplerinizle ilgili de sizlere yazılı dönüş yapıyoruz."

Antalya

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın teşrifleriyle Antalya'da "Antalya Esnaf Buluşması" gerçekleştirildi. Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun da teşrif ettiği buluşmada Antalya Valisi Münir Karaloğlu ile Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan da yer aldı.

Bakan Pekcan, burada yaptığı konuşmada, "Artık sizlerin Ankara'ya, bakanlıktan randevulmanız için randevu talep etmenize gerek kalmadı" dedi. "Her zaman kapımız açık başımızın üstünde yeriniz var ama artık Ticaret Bakanlığı olarak biz sahalardayız ve ne ihtiya-

cınız, ne talebiniz, ne öneriniz var, ne sıkıntınız var diye kapılarınızı çalıyoruz" şeklinde konuştu. Esnaf ve sanatkarlara faizsiz kredi kullanımı yönünde imkan sunulduğunu, 11 bin liraya kadar vergi ödememe şansı getirildiğini, vergisini düzgün ödeyene ise yüzde 5 puan indirim sağlandığını, teminat gösterirken taşınmaz malların yanında taşınır rehin sistemini getirdiklerini ve bu sayede esnafın ufkunu açmış olduklarını hatırlatan Pekcan, alın teriyle bileğinin gücünü birleştiren esnaf ve sanatkarların ekonomimizin omurgası ve Ahilik kültürünün temsilcisi olduğuna vurgu yaptı.

“

Her zaman kapımız açık başımızın üstünde yeriniz var ama artık Ticaret Bakanlığı olarak biz sahalardayız ve ne ihtiyacınız, ne talebiniz, ne öneriniz var, ne sıkıntınız var diye kapılarınızı çalıyoruz.

”

Dış ticaret açığımızın azalmasıyla Türkiye'nin dış finansman açığının azalmasına hizmet ediyoruz. 2018 yılında 168 milyar dolar ihracat rakamına ulaştık.

Eskişehir

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, Eskişehirli esnaf ve sanatkarlarla buluştu. Eskişehir Ak Parti milletvekilleri Harun Karacan, Nabi Avcı ve Emine Nur Günay ile Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan'ın kendilerine eşlik ettiği toplantıda bir konuşma gerçekleştiren Pekcan, sermayesini alın teri ve bileğinin gücüyle birleştiren esnaf ve sanatkarın Türkiye ekonomisinin omurgası olduğunu vurguladı.

Bakan Pekcan, Ticaret Bakanlığının ihracata çok önem verdiğine dikkati çekti. Sadece ihracatın artmasını değil, dış ticaret açığının azalmasını da önemsettiklerine değinen Pekcan; "Dış ticaret açığımızın azalmasıyla Türkiye'nin dış finansman açığının azalmasına hizmet ediyoruz. 2018 yılında 168 milyar dolar ihracat rakamına ulaştık. Bu, Cumhuriyet tarihinin rekoruydu. 2019 yılının ilk iki ayında da Allah'a çok şükür iyi

gidiyoruz. Üstelik dünya ekonomisi küçülürken, dünyadaki küresel ticaret de küçülürken bunu yapmayı başardık. Sadece 2019 yılının ocak ve şubat aylarında dış ticaret açığını 10,8 milyar dolar aşağı çekerek, Türkiye'nin dış finansman açığını iki ayda 2018'e göre 10,8 milyar azaltmış bulunuyoruz. Bu rakamla sadece dış finansman açığını azaltmıyoruz, aynı zamanda Türkiye'nin büyümesine olumlu katkı veriyoruz. 2018 yılında dış ticaretin büyümeye katkısı üçüncü çeyrekte 6,73, dördüncü çeyrekte 9,70. Allah izin verirse bundan böyle de devam edecek. Dış ticaretin milli gelire oranı ilk defa yüzde 50'ye ulaştı. Türkiye'nin yüksek gelirli ülkeler seviyesine çıkabilmesinin yolu daha fazla ihracat, daha fazla katma değerli ihracattır. İhracatımızı KOBİ'lere, esnaf ve sanatkarımıza, kadın ve genç girişimcilere yayma yönünde çalışmalarımız, projelerimiz var."

Van

Van Esnaf Buluşması'na Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın yanı sıra Van Valisi Mehmet Emin Bilmez, AK Parti Van milletvekilleri İrfan Kartal, Abdulahat Arvas, Osman Nuri Gülaçar, TOBB Başkanı Rıfat Hisarcıklioğlu, TESK Başkan Vekili Fevzi Apaydın ile Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan katıldı.

Bakan Pekcan, burada esnaf ve sanatkarlara hitaben yaptığı konuşmada, 112 milyon dolarlık bir harcamayla çok güzel bir gümrük kapısı inşa ettiklerini söyledi.

Van ekonomisinin çok canlı olduğunu kaydeden Pekcan, "Van aynı zamanda ticaret şehri. İnşallah bu kapının açılmasıyla ticaretimiz, esnafımızın işleri daha fazla canlanacak ve bunun daha fazla kazançlar getireceğine inanıyoruz. Tabi bu kapı tek başına bir anlam ifade etmiyor. Aynı kapasitede İran tarafının da bugün burada hazır olmasını temenni ederdik. Ama bakanlık olarak takipçisiyiz." diye konuştu.

Sekiz aylık görev süresince üç kez İran'daki üst düzey yetkililerle bir araya geldiklerini ifade eden Pekcan, "İthalat-taki yasakların, İran'daki yasakların kaldırılmasını biz de istiyoruz ama bu İran'ın kendi politikası gereği. Ama tercihli ticaret anlaşmamız olan 63 kalemin yasak listesinden çıkarılması için de kendileriyle görüşme halindeyiz. İnşallah en kısa zamanda tamamlanır. Razi Gümrük Kapısı'nın tamamlanması ve Razi ile Hoy arasındaki kara yolunun yapılmasını yakinen takip ediyoruz." dedi.

Nevşehir

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan Nevşehirli esnaf ve sanatkarlarla bir araya geldi. Pekcan'a Nevşehir'de Ticaret Bakan Yardımcısı Sezai Uçarmak, Nevşehir Valisi İlhami Aktaş, AK Parti milletvekilleri Mustafa Açıkgöz ile Yücel Menekşe, Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan ile Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu Başkanı Bendeve Palandöken eşlik etti.

Konuşmasında, Türkiye'nin, orta gelirli ülkeler seviyesinden yüksek gelirli ülkeler seviyesine yükselmesinin ihracatla mümkün olacağını belirten Pekcan, ihracat rakamlarının artırılması amacıyla bakanlık olarak çeşitli kategorilerde çalışmalar yaptıklarını kaydetti. Küresel ekonomiye yön veren firmaların genç girişimciler tarafından kurulan işletmeler olduğuna işaret eden Pekcan, bu nedenle genç ve kadın girişimcilere daha fazla destek olunmasını sağlamak için Kadın ve Genç Girişimciler Daire Başkanlığının faaliyete başladığını aktardı.

Milletin refah düzeyini artırmanın yolunun ticaretten geçtiğini, bakanlık olarak ticaretin önündeki sorunların çözümü noktasında çaba harcadıklarını anlatan Pekcan, şöyle konuştu:

"Milletin refah düzeyini artırmak, gelecek nesillere daha parlak bir gelecek bırakmanın yolu ticaretten geçiyor. Ticaret Bakanlığı olarak ticaretin önündeki engelleri kaldırmak için el birliğiyle sizlerin sorunlarına çözüm bulmak için uğraşıyoruz. Türkiye'nin orta gelir seviyesinden yüksek gelirli ülkeler seviyesine çıkması, daha fazla ihracat yapmakla mümkündür. Nevşehir'in ihracat rakamları çok düşük, bir turizm şehrine yakışmıyor. Nevşehir'in ihracatta daha fazla yer alması lazım. Bakanlık olarak 21 ilde ihracat destek ofisleri kurduk, bunu 81 ile yayacağız. Bu illerimizde nasıl ihracatçı olunacağı konusunda eğitimler veriyoruz. Bakanlığımızın desteklerini anlatıyoruz."

Kırşehir

Kırşehir'in, Anadolu'nun ekonomisini ve nabzını tutan il olduğunu ifade eden Pekcan, istişareye çok önem verdiğini, bir kaç gün önce de bakanlık görevlilerinin Kırşehir'e ziyaretler yaptığını ve firmaların sorunlarını yerinde dinlediklerini vurguladı.

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan Kırşehir Esnaf Buluşması'na katıldı. Pekcan'a Ticaret Bakan Yardımcısı Sezai Uçarmak, Kırşehir Valisi İbrahim Akın, AK Parti milletvekilleri Mustafa Kendirli ve Muzaffer Aslan, Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan ile TESK Başkanı Bendeve Palandöken'in eşlik ettiği programa Kırşehirli esnaf ve sanatkarlar yoğun ilgi gösterdi.

Kırşehir'in, Anadolu'nun ekonomisini ve

nabzını tutan il olduğunu ifade eden Pekcan, istişareye çok önem verdiğini, bir kaç gün önce de bakanlık görevlilerinin Kırşehir'e ziyaretler yaptığını ve firmaların sorunlarını yerinde dinlediklerini vurguladı. Bakan Pekcan, her ay iş dünyasının bütün temsilcileriyle bir araya geldiklerini anlatarak, "Sizlerin talep ve önerileriniz, dilekeleriniz için çözüm odaklı çalışıyoruz. Binlerce talep aldık. Bunlarla ilgili de sizlere yazılı dönüş yapıyoruz. Sizlerin de yazılı taleplerinize mutlaka geri döneceğiz. Başka bakanlıklarla ilgili olanları da ileteceğiz. Bakanlar Kurulu'nda rica ettim, koordinasyon kurulu oluşturduk bakanlığımızın koordinasyonunda. Sizlerin diğer bakanlıklarla olan taleplerini de biz takip ediyoruz." diye konuştu.

Programda bir konuşma gerçekleştiren Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan "Bugün burada Sayın Bakanımınla birlikte hem sorunlarınızı, beklentilerinizi ve önerilerinizi, hem de Bakanlığımızın çalışmalarını yerinde görmek için bir aradayız. Ülkemizin farklı bölgelerine gidiyoruz, esnaf ve sanatkarlarımızın temsilcileriyle, sanayi ve ticaret odalarımızla birlikte her kesimin yarına ortak bir akıl oluşturmaya çalışıyoruz. Bugün, Kırşehir'de yapacağımız istişarelerin de ve-

rimli geçeceğine inanıyorum. Kırşehir'in ekonomik ve ticari anlamda faydasına olacak her önerinin şahsım için çok kıymetli olduğunu da siz değerli misafirlerin önünde belirtmek istiyorum." şeklinde konuştu.

Erkan sözlerine "Bugün Türkiye'yi, Esnafın, sanatkarın, sanayicinin, tacirin derdini kendine dert edinen bir irade yönetiyor. Sayın Cumhurbaşkanımız, alın teri, göz nuruyla helalinden kazanıp nzkını çıkaran esnaf ve sanatkarımızın koruyucusudur. Sayın Cumhurbaşkanımız, üreten, istihdam yaratan, ülkemizi kalkındıran girişimcinin, sanayicinin, ihracatçının koruyucusudur. Bu ülkenin sanayicisini, tüccarını, esnafını bunalan bürokratik ve mali zorluklar, Cumhurbaşkanımızın zamanında birer birer aşıldı. Ekonominin aktörleri kredilerle, vergi kolaylıklarıyla sürekli desteklendi. Bu irade, dün olduğu gibi bugün de hakıyla kazananın yanındadır. Dürüstlüğü terk edenlere, haksız fiyat artışlarıyla üreticimizi ve tüketicimizi zor durumda bırakanlara fırsat vermeyeceğiz. Bu, Sayın Bakanımızın da hassasiyetle üzerine gittiği bir meseledir. Ticaret Bakanlığı olarak, Esnaf ve sanatkarlarımızla, kooperatiflerimizle, iş dünyamız, odalarımız ve borsalarımızla ortaklaşa bir mesai yürütüyoruz." şeklinde devam etti.

Kırıkkale

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan Kırıkkale'de Kırıkkaleli esnaf ve sanatkarlarla bir araya geldi. Ticaret Bakan Yardımcısı Sezai Uçarmak, Kırıkkale Valisi Yunus Sezer, AK Parti milletvekili Ramazan Can, Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan ve Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu Başkanı Bendevi Palandöken'in de katıldığı programa esnaf ve sanatkarlar büyük ilgi gösterdi.

Pekcan, Türkiye'nin bir üst gelir seviyesine yükselmesi için daha fazla ve katma değeri yüksek ihracat yapması gerektiğinin altını çizdi. Bakanlık olarak rekabetçi oldukları alanlarda daha fazla tasarım ve markalaşmaya önem verdiklerini vurgulayan Bakan Pekcan, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Mevcut olduğumuz pazarlarda, katma değeri daha yüksek ürünlerle kalmak için çaba sarf ediyoruz. Mevcut olmadığımız pazarlarda da yeni stratejiler ve ürünlerle pazara giriş için çalışmalarımızı tamamladık. Yol haritalarımızı belirledik.

“

Biz esnaf ve sanatkarlarımızın iç ticarete gösterdikleri başanlığı ve dinamizmi artık dış ticarete de taşımalarını istiyoruz, onları e-ticaret imkânlarından da yararlanarak ihracatçı olarak görmek istiyoruz.”

Bursa

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan Bursalı esnaf ve sanatkarlarla buluştu. Programda Pekcan'a Bursa Valisi Yakup Canbolat ile Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan eşlik etti.

Pekcan, esnaf ve sanatkarlara hitaben yaptığı konuşmada onları ihracatın içinde bulunmaya davet etti. Toplumun güçlü, itibarlı ve istikrarlı bir Türkiye için el ele verdiğini belirten Bakan Pekcan, "Hepimizin tek hedefi var; Türkiye'yi bir üst gelir düzeyine çıkarmak. Bunun da yolu ihracat. Daha fazla ihracat, daha fazla katma değerli ihracattan geçiyor. Bursa, Türkiye'nin ikinci büyük ihracat yapan şehri. Burada esnafımızı da ihracatçı olarak görmek istiyoruz. Artık ih-

racatı tabana yaymak zorundayız" diye konuştu.

Kadın ve genç girişimcilerin önemine de değinen Pekcan, "Birleşmiş Milletler verilerine göre kadının erkek ile iş hayatındaki oranı aynı seviyeye geldiği anda ülkelerin milli geliri yüzde 20 artıyor. Son 10 yılda kadının istihdama katılımı yüzde 24'ten yüzde 34'e geldi. Kadınların karar verici pozisyonunda olduğu şirketler daha verimli, daha kârlı. Devletler de daha zengin. Biz kadın ve genç girişimcilerimizi teşvik etmek için Kadın ve Genç Girişimcilik İhracat Daire Başkanlığı'nı kurduk. Sizler için hat açtık. Projelerinizi, önerilerinizi değerlendireceğiz, sizlere destek olacağız" ifadelerini kullandı.

Hepimizin tek hedefi var; Türkiye'yi bir üst gelir düzeyine çıkarmak. Bunun da yolu ihracat. Daha fazla ihracat, daha fazla katma değerli ihracattan geçiyor.

“

Biz kadın ve genç girişimcilerimizi teşvik etmek için Kadın ve Genç Girişimcilik İhracat Daire Başkanlığı'nı kurduk. Sizler için hat açtık. Projelerinizi, önerilerinizi değerlendireceğiz, sizlere destek olacağız.

Kastamonu

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın katıldığı Kastamonu Esnaf Buluşması programında kendilerine Kastamonu Valisi Yaşar Karadeniz, milletvekilleri Hakkı Köylü ve Metin Çelik ile Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan eşlik etti.

Kastamonulu esnaf ve sanatkârlara hitaben bir konuşma gerçekleştiren Pekcan, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın vizyonu ile esnaf ve sanatkârın her zaman ön planda tutulduğunu dile getirerek esnaf ve sanatkârın sermayesini alın teri ve bileğinin gücüyle birleştirip Türkiye'nin sosyal ve ekonomik yapısı-

nın omurgasını oluşturduğunu vurguladı.

Esnafın Ahilik kültürünün temsilcisi olduğuna işaret eden Pekcan, "Esnaf ve sanatkâr sadece kar odaklı çalışmamaktadır. Toplumsal refahı da ön planda tutmaktadır. Ahiliğin günümüzdeki temsilcileridir. Ahilik ilkelerini yerine getirmeyenlere Ahi birlikleri ceza vermiş. Biz de Sayın Cumhurbaşkanımızdan aldığımız talimatla dürüst ticaret ilke-lerine uymayanlara karşı önlem alıyoruz. Denetlemeler yapıp gereğini yapıyoruz. Bu denetlemelerde her zaman esnaf ve sanatkârımızı yanımızda gördük." ifadelerini kullandı.

“

Esnaf ve sanatkâr sadece kar odaklı çalışmamaktadır. Toplumsal refahı da ön planda tutmaktadır. Ahiliğin günümüzdeki temsilcileridir.

”

Dünyada ülkeler ikiye ayrılıyor: Tasarım, marka ve teknoloji üretenler, bir de bunları kullananlar. Üretenler, bunları hem satarken kazanıyor hem de biz alırken borçlanıyoruz yine kazanıyorlar.

Çankırı

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, Çankırı'da esnaf ve sanatkârlar ile buluştu. Düzenlenen programa Pekcan'ın yanı sıra Çankırı Valisi Hamdi Bilge Aktaş ile Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan katıldı.

Kalkınmış, müreffeh, güçlü, itibarlı ve istikrarlı bir Türkiye için 82 milyonun el ele verdiğini ve işçisiyle, çiftçisiyle, sanayicisiyle, esnafı ve öğrencisiyle çalıştıklarını vurgulayan Pekcan, tek amaçlarının Türkiye'yi yüksek gelir düzeyli ülkeler seviyesine getirebilmek olduğunu söyledi. Türkiye'nin yüksek katma değerli

üretimini arttırması gerektiğinin altını çizen Pekcan;

"Dünyada ülkeler ikiye ayrılıyor: Tasarım, marka ve teknoloji üretenler, bir de bunları kullananlar. Üretenler, bunları hem satarken kazanıyor hem de biz alırken borçlanıyoruz yine kazanıyorlar. Dolayısıyla bizim bu kısır döngüden çıkmamız lazım. Daha teknoloji üreten daha katma değerli ürünler üreten yüksek gelir düzeyine erişen ülkeler seviyesine gelmemiz lazım. Hep beraber ele ele vererek Allah'ın izniyle. Biz de bu doğrultuda çalışmalarımızı yönlendiriyoruz."

Sosyal Kooperatifler Eğitim ve Tanıtım Treni

1 Ekim 2018 tarihinde Ankara'dan hareket eden Sosyal Kooperatifler Eğitim ve Tanıtım Treni kapsamında Eskişehir, Kütahya, Balıkesir, Manisa, İzmir, Aydın, Denizli, Isparta, Afyonkarahisar ve Konya olmak üzere on ilimize çalışma ziyaretleri düzenlendi.

© /sosyalkooperatif
 /sosyalkooperatif
 /kooperatifreni

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde son 50 yıldan bu yana; sosyal ve yan kamusal hizmetlerin sunumu, dezavantajlı grupların çalışma hayatına entegrasyonunun sağlanması gibi toplumsal sorunlara yönelik çözümler konusunda uzmanlaşmış, çoğunlukla aynı zamanda kooperatif ortağı da olan işçilerin yahut sosyal hizmet sunulanların ebeveyn ve yakınlarının mülkiyetinde olan, tüketiciler ve gönüllü kişilerin üyeliklerine de açık olan sosyal kooperatifler yaygınlaştı. Bu tür kooperatifleri diğer kooperatiflerden ayıran en temel özellik, kamu yararı amacı doğrultusunda işlemleri ve kar amacı gütmemeleridir. Yurt dışı uygulama örneklerinde çoğunlukla devlet tarafından desteklenen bu kuruluşlar; eşitlik, sosyal içerme ve dayanışma gibi değerlere uygun olarak, karşılamayı amaçladıkları kamusal ihtiyaçlar ve ulaşmaya çalıştıkları toplumsal hedefler doğrultusunda hareket ederler.

Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü tarafından ülkemizde sosyal kooperatif modeline ilişkin farkındalığın artırılması ve sosyal kooperatifçiliğin desteklenmesi, geliştiril-

mesi ve yaygınlaştırılması amaçları doğrultusunda "Sosyal Kooperatifçilik Tanıtım, Eğitim, Geliştirme ve Uygulama Projesi" geliştirildi. Eğitim ve Tanıtım faaliyetleri kapsamında TCDD İşletmesi Taşımacılık A.Ş. ile 25.05.2018 tarihinde bir işbirliği protokolü imzalandı. Bu proje kapsamında ilk olarak 1 Ekim 2018 tarihinde Ankara'dan hareket eden Sosyal Kooperatifler Eğitim ve Tanıtım Treni kapsamında Eskişehir, Kütahya, Balıkesir, Manisa, İzmir, Aydın, Denizli, Isparta, Afyonkarahisar ve Konya olmak üzere on ilimize çalışma ziyaretleri düzenlendi.

Sosyal Kooperatifler Eğitim ve Tanıtım Treninin ziyaret ettiği her ilde tren garlarında valilikler koordinasyonunda karşılama törenleri; konu ile ilgili ve yetkin uzman kişilerin, akademisyenlerin, öncü kooperatif temsilcilerinin, sivil toplum kuruluşu temsilcilerinin ve Bakanlık temsilcilerinin katılımı ile Sosyal Kooperatifler Bilgilendirme Toplantıları ve yerel idareler nezdinde yapılan programların yanı sıra üniversitelerde gençlere ve akademik personele yönelik ilham verenler söyleşiler düzenleniyor.

Bunun yanı sıra, Eskişehir ve İzmir ille-
rinde üniversite öğrencileriyle Sosyal
Kooperatif Hackathonu ve ödül törenleri
yapılmış olup, yine her ilde 8-12 yaş arası
çocuklarda kooperatifçiliğe ilişkin far-
kındalık oluşturmak amacıyla kodlama
atölyeleri yapıldı. Ayrıca İzmir ilinde 2.
Uluslararası Sosyal Kooperatifler Paneli
gerçekleştirildi.

İzmir’de 7 Ekim Gündoğdu Meydanında
tüm kooperatif türlerinin tanıtım ve sa-
tış amaçlı stant açtığı “Sosyal Koope-
ratif Şenliği” yapıldı. Afyonkarahisar’da
üniversitede ILO tarafından geliştirilen
“Think Coop” kooperatif eğitim modülü
uygulandı.

Sonbahar seferini tamamlamış olan Sos-
yal Kooperatif Eğitim ve Tanıtım Treni,
genel kamuoyunun dikkatini bu alana
çekmek, sosyal kooperatifleri halka ta-
nıtmak, yerel inisiyatifleri harekete ge-
çirmek üzere bu defa da ilkbahar Seferi
için yola çıktı.

İlkbahar Seferi kapsamında; 5 Nisan 2019
tarihinde İstanbul’dan hareket eden Sos-
yal Kooperatif Eğitim ve Tanıtım Treni
programında İstanbul, Ankara, Kayseri,
Sivas, Malatya, Gaziantep, Hatay, Adana
olmak üzere 8 ile çalışma ziyaretleri dü-
zenlendi.

5 Nisan 2019 tarihinde İstanbul Sirkeci
Garı’nda yapılan açılış törenine Ticaret
Bakanı Ruhsar Pekcan ile Ulaştırma ve
Altyapı Bakanı Mehmet Cahit Turhan
teşrif ederek açılış konuşmalarını yap-

tı. Konuşmasında, yeni sosyal sorunlara
çözüm üretmek, görece ekonomik olarak
daha zayıf olan kesimin gereksinimleri-
ni karşılamak, daha adil refah dağılımını
sağlamak, iş gücü piyasasındaki denge-
sizlikleri düzenlemek gibi birçok hedefe
sosyal kooperatifler aracılığı ile ulaşı-
labileceğine dikkat çeken Pekcan “Son
zamanlarda küresel ölçekte yaşanan
büyük sosyo-ekonomik değişimlerin so-
nucunda Avrupa ülkelerinde, eğitim, sağ-
lık, ekonomik kalkınma, işsizlik, yoksul-
luk gibi sorunlarla mücadelede, gönüllü
organizasyonlar ve sosyal hedefler ile
bir araya gelen birlikler ön plana çıkıyor.
Buradan da görüyoruz ki, bu tür gönüllü
yapılar, sosyal hizmet alanındaki kamu
politikaları ve uygulamalarını zenginleş-
tiriyor. Özellikle sosyal kooperatiflerin,
dönemsel işsizlik gibi bazı ekonomik so-
runların çözümüne katkı sağladığını göz-
lemliyoruz. Ayrıca, sosyal kooperatifler
elde ettikleri kâr yine sosyal amaçlara
harcamaktadırlar. Bu sebeplerle, sosyal
kooperatiflerin sayısının artması ve ül-
kemizin tamamına yayılması son derece
önemlidir. Biz de bakanlık olarak bunu
destekliyoruz, faaliyetlerimizi bu yönde
yönlendiriyoruz.” diyerek sosyal koo-
peratiflerin ülkemiz için önemine vurgu
yaptı. Bu kapsamda da Bakanlık olarak;
istikrar içinde üreterek büyüyen, gelirini
adil paylaşan, küresel ölçekte rekabet
gücüne sahip ve bilgi toplumuna dö-
nülmüş bir Türkiye için kooperatifçiliğin
geliştirilmesine yönelik çalışma ve faali-
yetlerin sürdürüldüğünü dile getirdi.

**Sonbahar seferini
tamamlamış olan Sosyal
Kooperatif Eğitim ve
Tanıtım Treni, genel
kamuoyunun dikkatini
bu alana çekmek,
sosyal kooperatifleri
halka tanıtmak, yerel
inisiyatifleri harekete
geçirmek üzere bu defa
da ilkbahar Seferi için
yola çıktı.**

5 Nisan’da İstanbul Ticaret Odası Meclis
Salonu’nda yapılan bilgilendirme toplan-
tısı ve 9 Nisan’da Ankara Garı’nda yapılan
karşılama töreni ise Ticaret Bakanlığı Es-
naf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel
Müdürü Necmettin Erkan’ın açılış konu-
şmasıyla başladı. “Karakterimizde birlikte
üretmek ve tüketmek var. Sosyal koope-
ratif modelinin temelini oluşturan ortaklık
ve birlik ruhu bizim için çok eski ve kök-
lüdür. Her ülke onu farklı kılan milli karak-
tere sahip” diyen Necmettin Erkan, sosyal
kooperatiflerin önemine dikkat çekmiştir.

Dünyada giderek yaygınlaşan sosyal koo-
peratiflerin önemine dikkat çeken Erkan
şunları kaydetti:

“Ülkemizde özellikle, sağlık ve eğitim
alanlarında kâr amacı gütmeyen hizmet
veren, saygın kurumlarımız mevcuttur.
Faaliyetlerini kâr amacıyla değil sosyal
fayda üretmek amacıyla yürüten sosyal
kooperatifler de, son yıllarda başarılı ör-
neklerle dikkat çekiyorlar. Toplumsal fay-
da hedefini girişimci bir ruhla buluşturan
sosyal kooperatif modeli Avrupa Birliği ül-
keleri başta olmak üzere giderek popüler
hale geliyor.

Sosyal kooperatif, bizim yeni duymaya ve
kullanmaya başladığımız bir deyim. An-
cak, bu modelin özünü oluşturan ortaklık,
birlik ve beraberlik ruhu bizim için yeni de-
ğil, aksine oldukça köklüdür. Biz, üretirken
de tüketirken de kalabalık olmayı, paylaş-
mayı, birbirinin yardımına koşup yarasını
sarmayı milli bir karakter olarak nesiller
boyu taşımış bir milletiz. Sosyal koopera-

tifçiliğin gelişip yaygınlaşması için gerekli
olan mayı toplumumuzda mevcut.

Başta Genel Müdürlüğümüz olmak üzere
diğer kamu kurumlarımız ve sivil kuruluş-
larımızla birlikte bize düşen bu işin doğru
bir şekilde anlatılmasıdır. Bunun için Genel
Müdürlüğümüzün Sosyal Kooperatifçilik
Tanıtım, Eğitim, Geliştirme ve Uygulama
Projesi çerçevesinde sosyal kooperatifle-
ri halka tanıtacak bu yolculuğun, başarıyla
tamamlanmasını temenni ediyorum.”

Sosyal Kooperatifler Eğitim ve Tanıtım Tre-
ninin ziyaret ettiği her ilde tren garlarında
valilikler koordinasyonunda karşılama tö-
renleri, yine bir önceki seferde olduğu gibi
sivil toplum kuruluşları, kamu kuruluşları,
kooperatifler, gençler ve mülteciler gibi
çeşitli hedef gruplarına yönelik “Sosyal
Kooperatif Bilgilendirme Toplantıları” ve
yerel idareler nezdinde yapılan program-
ların yanı sıra üniversitelerde gençlere ve
akademik personele yönelik ilham ve-
renler söyleşileri düzenlendi. Sivil toplum

kuruluşlarına ve üniversite öğrencilerine
yönelik workshop gerçekleştirildi.

Kültür, sanat ve yaratıcı sektörlerden gi-
rişimcileri bir araya getiren yeni nesil ku-
luçka merkezi olan INOGAR ART’da kuruluş
aşamasında olan tiyatro kooperatifinin or-
takları, kültür ve sanat alanında çalışan sivil
toplum kuruluşları ile atölye çalışması ya-
pılarak, sosyal kooperatif mevzuatına da-
yanak oluşturacak bir ön çalışma yapıldı.

Ankara’da Türkiye Teknoloji Geliştirme Vak-
fı ev sahipliğinde üniversite öğrencilerine
yönelik uygulamalı sosyal kooperatif gi-
rişimciliği eğitimi verildi ve eğitim sonucu
geliştirilen inovatif fikirlerin sunumu yapıldı.

Bunun yanı sıra, Gaziantep ve Hatay ille-
rinde geçici bannma merkezleri ziyaret
edilerek buradaki çocuk ve genç gruplara
yönelik dayanışma ve işbirliği temelinde
sosyal kooperatif atölye çalışmaları ger-
çekleştirildi.

Röportaj:

Kültür ve Turizm Bakanı

Mehmet Nuri Ersoy

● **Türk İslam medeniyetinin dünya düşünce sistemine kazandırdığı birçok önemli değer bulunmaktadır. Bu değerlerin en önemlilerinden biri olan Ahilik kültürüne bakış açınız nedir?**

Ahilik yaygın olarak mesleki bir organizasyon; dini ve sosyal bir kurum olarak bilinir. Oysa önemli olan Ahiliğin köküne, özüne inmek. Temelinde mesleki ve toplumsal ahlak olan Ahilik, Türk töre ile geleneklerinden beslenen, bulunduğu coğrafya gerçekliğinde özgün bir yönetim geliştiren bir yapıdır. Anadolu'da sosyal ve ekonomik koşullar ile dini değerleri gözeterek oluşturulmuş bir çatıdır.

Ahliler felsefelerinin temeline dürüstlük, hoşgörü, sevgi ve saygı koyar, eğitime büyük önem verir ve ahlaki olarak bireysel ya da toplumsal duruşta ilkelili-onurlu bir profil çizer.

Ahiliğin tarihine baktığımızda yalnızca esnafı değil, tüccan, askeri, sanatçıyı da içine alan geniş bir mesleki yelpazeyi kapsadığını görürüz. Bu nedenle Ahiler bir toplumu oluşturan ve birbirine kenetleyen tüm ana unsurları yöneten mesleklerde etkin rol oynamışlar. Üyeleri arasındaki köken, dil ve inanç farklılıklarını örten Ahiler, 'ötekileştirmeyi' asla kabul etmemiştir. Böylece toplumsal bağın, birlik ve beraberliğin güvenesi olmuşlar.

Tabii yapı öyle bir sistem oturtmuş ve üyeleriyle öyle bir etki alanı oluşturmuş ki Ahiler yaşadıkları merkezlerde zaman zaman otorite boşluğunu doldurmuş;

ahilik 'ideal yaşam-yönetim tarzı'nın adeta sembolü olmuş ve bu zaman içerisinde Ahiliğin, mesleki bir kuruluştan bir yaşam felsefesine dönüşümünü getirmiş.

Ahilik Türklerde İslamiyet öncesinde de mevcut. Ama önceliği her zaman ahlak olan Ahilik, İslamiyetle daha da derinleşmiş ve toplumsal açıdan daha fazla önem kazanmış. Zaten birlik, adalet, saygı gibi değerleri yoğun biçimde yaşatan Ahilik, dinimizin çizdiği çerçeveyi hemen kabullenmiş, rahatlıkla uyum sağlamış ve İslâm tasavvufu ile üst bir mertebeye ulaşmış.

Zincirleme bir mekanizma ile köylere kadar yayılan Ahilik, doğal olarak Anadolu'da İslamiyetin yayılışını hızlandırmış. Az önce belirttiğim gibi hiçbir zaman üyesini ötekileştirmedeği ve eğitime önem verdiği için gayrimüslüm halkın sanat ve ticaret yeteneğini Müslüman Türkler de kazanmış.

Bildiğiniz gibi aslında Arap halkına özgü bir yapı olan Ahilik, Anadolu'da Türkleşmiş ve İslamiyetle birlikte bize özgü bir sistem ortaya çıkmış.

Ahilerin toplumsal gelişimde özne olduklarını söyledik, otoritede söz sahibi olduklarını, sosyal ve dini yapıyı koruduklarını. Ve ahlâk, akıl, bilim ile çalışma üzerine kurulmuş bir teşkilat olduğunu söyledik. Sonuç: Böyle bir örgütlenme bulunduğu ortama ancak ve ancak, güç ve değer katar. Gerek felsefesi gerek toplumsal konumu gerekse kapsadığı meslek dalları dolayısıyla yaşatılması, önemsenmesi ve daima omuz omuza

çalışılması gereken bir teşkilat Ahilik.

● **Ahilik gibi milli değerlerimizin yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması amacıyla yönelik Bakanlık olarak neler yapmaktasınız?**

Bakanlığımız tarafından Ahilik kültürüne ilişkin olarak pek çok çalışma yapıyor.

Öncelikle şunu belirtiyim Ahilik, eski Türk medeniyet unsurlarının İslamiyet değerleriyle uyumlu kaynaşması neticesinde kurulan esnaf, sanatkar ve üretici birliklerini ve bu birliklerin tatbik ettikleri ahlaki, siyasi, iktisadi, felsefi duygu ve prensiplerini kapsayacak biçimde Somut Olmayan Kültürel Miras Ulusal Envanterimizde birçok değerimizle birlikte koruma altında ve gelecek nesillere sağlıklı bir şekilde aktarılmak üzere yerini almış durumda.

Ayrıca Erken Osmanlı döneminin önemli bir Ahilik-esnaf kenti ve kültür merkezi olarak yükselen Mudurnu, UNESCO Dünya Miras Geçici Listemize Mudurnu Tarihi Ahi Kenti olarak kaydedildi.

Ahilik kültürünün önemli bir parçası olan bize özgü birçok sanatın ve çıkarak-usta ilişkisiyle günümüze tutanan mesleklerin de birer dünya mirası olması için çalışmalar yürütüyoruz. Ahilik ile gelişen meslek dallarından bazılarını UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'ne kaydettirdik. Artık her biri Türkiye'nin gelecek kuşaklara dünya çapında bıraktığı birer miras.

Ayrıca, Ahilik kültürü ile günümüzdeki uzantısı Yarenlik teşkilatına ilişkin alan araştırmaları yaparak elde edilen verileri Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezi'nde kayıt altına alıyoruz. Bu uzunca bir süredir devam eden bir çalışma. Ayrıca Ahilik Kültürü konusunda çalışmaların derlendiği farklı kitaplar yayımladık.

Tarihimizi, köklerimizi, bizi biz yapan geleneksel mesleklerimizi gerçekleştirdiğimiz festivaller ve çeşitli etkinliklerle ön plana çıkarıyoruz. Görünürlüklerini artırıp can suyu verip geleceğe aktarıyoruz. Geleneksel el sanatlarımızın des-

teklenmesi, yaşatılması ve bu alanda istihdam sağlanması kapsamında Bakanlığımız tarafından Anadolu Sigorta işbirliğinde Bir Usta Bin Usta sosyal sorumluluk projesi hayata geçirildi.

"Ahilik Haftaları Kutlamaları" yönetmeliği doğrultusunda merkez yürütme kurulu üyesi olan Bakanlığımız, üç ayda bir düzenlenen toplantıda alınan kararlar doğrultusunda çalışmalarını sürdürüyor. Şubat ayında gerçekleştirilen Ahilik Kutlamaları Merkez Yürütme Kurulu toplantısında bu yıl kutlamaların (32. Ahilik Haftası) 16-22 Eylül yapılması belirlendi. Toplantıda Bakanlık olarak kutlamalarda geleneksel el sanatlarının icrasının sergilendiği bir sanat sokağı oluşturulması ile ahilik konulu âşıklar şöleni düzenlenmesi önerdik. Bu ay (Mayıs) gerçekleştirecek toplantıda kutlamalar gündemde, bahsettiğim konular daha detaylı olarak ele alınacak.

● **Geleneksel ve kültürel değeri olan kaybolmaya yüz tutmuş mesleklerin yaşatılması için Bakanlığımızın ne gibi çalışmaları bulunmaktadır?**

Bakanlığımız birimlerinden Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü geçmişte Ahi loncaları içerisinde yer alan demircilik, bakırcılık, deri işleme vb. geleneksel el sanatlarımız alanında araştırma faaliyetleri gerçekleştiriyor. Bu araştırmalardan elde edilen veriler Bakanlığımız Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezinde kayıt altına alınıp; söz konusu verilerin korunması, gelecek kuşaklara aktarılması, çeşitli bilimsel çalışmalar ile ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtım faaliyetlerinde değerlendirilmesi sağlanıyor.

Somut Olmayan Kültürel Miras çalışmaları kapsamında geleneksel sanatlar alanında faaliyet gösteren sanatçılarınımızı teşvik etmeye yönelik görüşmelerde bulunuyoruz. Bu kapsamda, söz konusu alanlarda icrada bulunan ustalarımızı -ilgili mevzuat çerçevesinde- değerlendirip adlarına düzenlenmiş "Sanatçı Tanıtma Kartı" veriyoruz, böy-

Gerek felsefesi gerek toplumsal konumu gerekse kapsadığı meslek dalları dolayısıyla yaşatılması, önemsenmesi ve daima omuz omuza çalışılması gereken bir teşkilat Ahilik.

lece Bakanlığımız Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezinde de kayıtları tutulmuş oluyor.

2019 yılı Nisan ayı itibarıyla Bakanlığımıza kayıtlı 1116 geleneksel el sanatçısı, 74 geleneksel tiyatro sanatçısı, 1062 halk ozanı-halk şairi-zakir, 1312 mahalli sanatçı ve 469 Türk süsleme sanatçısı olmak üzere toplam 4033 sanatçı bulunuyor. Kayıt altına alınan sanatçılarımız, Bakanlığımızca ulusal ve uluslararası etkinliklerde görevlendiriliyor, ilgili sanat dalının tanıtımına katkı sağlıyor.

Ayrıca, geleneksel mesleklerimizin öğrenilmesi, uygulanması ve yeni kuşaklara aktarılması amacıyla İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerimiz vasıtasıyla eğitim kursları düzenliyoruz. 2003-2018 yılları arasında toplam 1181 yaygın kültürel eğitim kursu düzenlenmiş ve bu kurslarda 13.536 kişi belge aldı. 2019 yılı için planlanan 188 adet kursun 75 tane-si Nisan ayı itibarıyla faaliyete geçti bile; diğerlerinin de yılsonuna kadar tamamlanması için çalışmalarımız sürüyor.

Biraz önce bahsettiğim Bir Usta Bin Usta Projesini burada kapsamlı biçimde ele almakta yarar görüyorum. Kaybolmaya yüz tutan somut olmayan kültürel miras değerlerimizden geleneksel meslekleri canlandırmak ve yeni usta adayları yetiştirmek için "Bir Usta Bin Usta Projesi" 2010 yılında uygulama sürecine girdi. Projenin amacı, kamuoyunun ilgisini kaybolmaya yüz tutan mesleklerle ve yerel değerlere çekmek,

bu mesleklerin yeniden canlanmasını sağlamak ve meslek ustalarının deneyimlerinin geleceğe taşımak. Burada başta Anadolu Sigorta olmak üzere proje ortaklarımızın Bir Usta Bin Usta'nın hayata geçmesi ve 10 yıldır sürmesindeki büyük emekleri ve katkıları olduğunu söylememiz gerek. Hemen bir müjde paylaşayım; bu projemizi UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras İyi Koruma Uygulamaları Listesi'ne kaydettirmek üzere çalışmalara başladık.

Proje kapsamında her yıl Bakanlığımız tarafından 5 il ve 5 ayrı geleneksel meslek seçilmekte ve her seçilen meslek için 15 ile 20 arasında kursiyer eğitilmekte. Proje ile 10 yıl boyunca 50 geleneksel mesleğin ve toplam 1.000 usta adayının desteklenmesi hedefleniyor.

"Bir Usta Bin Usta Projesi" kapsamında bugüne kadar verilen kurslara bakacak olursak; Bursa'da Karagöz tasvir, Eskişehir'de Lületaşı işlemeciliği, Çorum'da Kargı bezi dokumacılığı, Hatay'da ipek dokumacılığı, Van'da Savatlı gümüş işlemeciliği, Ankara'da Sedef kakma, Çanakkale'de çini işlemeciliği, Isparta'da deri aksesuar yapımı, Ardahan'da Damal bebek yapımı, Artvin'de Tulum yapımı. Bunlar sadece birkaçı.

2019 yılında planlanan kurslar arasında; Samsun'da Zembil, Kayseri'de bakır işlemeciliği, İstanbul'da Ebru, Malatya'da Arapgir tahta çivili ayakkabıcılığı, Amasya'da Yassıçal çuha dokumayı sizinle paylaşabilirim.

Proje kapsamında Anadolu Sigorta tarafından "Bir Usta Bin Usta" kursiyerlerine özel koşullu mikro kredi imkânı sunuluyor. Eğitim sürecinde, teknik donanımına sahip olan kursiyerler isterlerse eğitim sonunda verilen katılım belgeleri ile özel koşullu krediden yararlanabiliyor. Proje ile böylece, sadece mesleki eğitim konusunda değil, mesleği yaşatmaya yönelik yapılan çalışmalara da des-

tek olunuyor.

● **Turizmdeki son yıllardaki yükselişin ticaret erbabına etkisini nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu yükselişin devamlılığına yönelik Bakanlık olarak nasıl bir politika yürütmektesiniz?**

Ülke ekonomisi ve kalkınmasında hayatı öneme sahip olan turizm, çok sayıda üretim ve hizmet sektörünü etkiliyor. Ahilik ve ahilik çemberinde yer alanlar da yeni dönemle uygulamaya koyduğumuz kültür ve turizm politikalarımız açısından engin bir kaynak bizim için. Ülkemizin rakipleri ile arasındaki farklılıklar daha zenginleştirilecek, bizi öne çıkaracak, pazarda tanınırlığımızı güçlendirecek kültürel varlıklarımız için önemli bir mesleki örgüt.

Turizmi çeşitlendirip 12 aya ve klasikleşmiş bölgelerin dışına çıkarak 81 vilayetimize yaymayı planlıyoruz. Sektörün yalnızca güney ile batının değil ülkenin tamamında büyük bir sıçrayış gerçekleştirmesini hedefliyoruz. Bu planlamalarımız kapsamında potansiyelleri olan şehirlerimizde; kentin ileri gelenleriyle fikir alışverişinde bulunuyor, yeni stratejiler oluşturuyoruz. Hedeflerimizden biri de turisti otelden çıkarıp kent merkezlerine indirmek, bu esnafımıza da fırsat yaratacak. Bu tür planlamalarımız az önce belirttiğim gibi üretim ve hizmet sektöründeki ticaret erbablarımız için olumlu gelişmelerin önünü açacak. "Turizm esnafı" ile turizmin sosyal boyutunda önemli bir yer tutan Ahilik teşkilatı kapsamındaki bazı konularla da şehirlerimizdeki bu yeni stratejilerin bir parçası olabilir.

Zaten Bakanlığımızın yetki ve sorumluluk alanında Genel Müdürlüklerimize hem oluşum hem de meslek portföyüyle konu olan Ahilik, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesine dahil olan kuruluşlarla daha da iç içe olmamızı gerektiren bir konuma kavuştu.

Toparlayacak olursam, kültürel değerlerimizin yaşatılıp yeni nesillere aktar-

Tarihimizi, köklerimizi, bizi biz yapan geleneksel mesleklerimizi gerçekleştirdiğimiz festivaller ve çeşitli etkinliklerle ön plana çıkarıyoruz.

ılması, hatta bir dünya mirası olarak bilinirliğinin sağlanması açısından Ahilik özellikle bizim Bakanlığımız için çok önemli.

Son olarak sizin aracılığınız ile bir kez daha belirtmek isterim; Ahilik bizim için düşünce tarzından değerler bütününe ve mesleki örgütlenmeye kadar büyük bir kazanımdır. Bu yolda katkı sağlayan isimleri rahmetle anıyor, halkımız ve ülkemiz için var gücüyle çalışan esnaf kardeşlerimize yürekten teşekkür ediyorum. Ayrıca derginizi de yayım hayatında başanlar diliyorum.

Kooperatifçilik ve Ahilikte Orta Sandığı

Ahilik, bir taraftan İslami-tasavvufi düşünce ile fütüvvet ilkelerine bağlı kalarak tekke ve zaviyelerde şeyh-mürît ilişkilerini, işyerlerinde usta-kalfa ve çırak münasebetlerini düzenlerken aynı zamanda iktisadî hayatla da ilgilenmiş. Özellikle Fatih devrinden itibaren siyasi bir güç olmaktan çıkarak organize esnaf birlikleri halini alan ve esnaf birliklerinin idarî işlerini düzenleyen ahi birlikleri, faaliyetleri ile iktisadî alanda daha fazla dikkat çekmeye başlamış. Orta Çağ boyunca Anadolu'nun sosyal hayatının düzenlenmesinde önemli fonksiyonlar üstlenmiş bir teşkilat olan ahilik, cemiyeti bir bütün olarak ele alıp bütün sosyal grupların menfaatini düşünmüş. Teşkilat, çatışmacılık, vurgunculuk, serbest rekabet ve aşın kazancı reddetmiş, uzlaşmacı sosyal ve ekonomik ilişkilerin kurulmasını hedeflemiş. Buna bağlı olarak da ve sosyal adalet, din ahlak kuralları ile geleneklere bağlı iş ahlakıyla toplum da uyumlu bir düzen kurmuştur.

Gerçek bağımsızlığın iktisadî bağımsızlıkla elde edilebileceğine inanan ve faa-

liyetlerinde bu esasa ehemmiyet veren Türk ahi dervişleri, bu yaklaşımları ile Orta Çağ iktisadî hayatında, günümüz karma ekonomi uygulamasına benzer, yeni bir dönem meydana getirmiştir.

Sermayeyi atıl bırakmayıp işletmek suretiyle iktisadî hayata canlılık kazandıran ahilikte, özel teşebbüs ve mülkiyet kabul edilmiş. Devletin rolü, özel teşebbüsün yeterli olmadığı alanlarda amme hizmetlerini yerine getirmek için kullanılmış. Bir taraftan üyelerini sanat ve mesleklerinde eğitip yetiştirmeye çalışırken, diğer taraftan da üretici ile tüketici arasındaki ilişkilerin sosyal huzuru sağlayacak şekilde gelişmesinin devamına çalışmış olan ahiler, ekonomik açıdan rasyonel bir üretim düzeninin kurulmasına, ham-madde temininde karşılaşılan sorunların çözümlenmesine ve üretilen malların herhangi bir aracının devreye girmeden tüketiciye ulaşmasına yardımcı olmuştur.

Sosyal açıdan ise örgütleyici, işbaşı ve iş dışı eğitim boyutlarıyla oluşturduğu hiyerarşi çerçevesinde kabul ettiği

Ahilik, XIII. yüzyılın ikinci yarısı başlarına kadar çoğunlukla Türk olmayan Bizans localarına bağlı Rum ve Ermeni ustaların çoğunlukta bulunduğu sanat ve ticaret faaliyetlerine, Türk sanatkârların da katılımlarını ve onların Müslüman olmayan tüccarlara karşı rekabette bulunabilmeleri ve varlıklarını sürdürebilmeleri imkânını sağlamış.

çalışma şartları ile son derece insancıl ve demokratik esaslara dayalı bir disiplin oluşturmuş.

Ticaret hayatının düzenlenmesi, ham-madde alım satımı, işlenmesi ve piyasaya sürülmesi konularına ilişkin kanun ve tüzük gibi mevzuat uygulamaları ve narh (tüketiciyi korumaya yönelik, her yerde geçerli fiyat) ayarlamalarıyla cemiyette oldukça etkili olmuştur.

Ahi birliklerinin tüketiciyi korumak için almış olduğu tedbirler ve bu tedbirlerin uygulanması konusunda gösterilen hassasiyet, sanayi alanında üretici ile tüketici arasına herhangi bir aracı sınıfın girmesine engel olunması asırlarca devam etmiş. Zaman zaman esnaf tarafından tespit edilen standartlar ve narhlar, Kanunname-i İhtisâb-ı Bursa örneğinde olduğu gibi, padişah fermanı haline getirilmiş.

Ahi birlikleri Anadolu Selçuklu Devleti zamanında mesleklerle ait ihtilafları çözmek için devrede olmuş ve devlet ile olan ilişkilerin düzenlenmesine aracılık etmiştir. Üretimin miktar ve kalite olarak planlanması ve kontrolü ile ham ve mamul eşya fiyatının oluşması da söz konusu

birliklerin temel görevleri arasında yer almış. Teşkilatın bu alandaki müdahaleleri XV. yüzyıl ortalarına kadar devam etmiş.

Ahilik, XIII. yüzyılın ikinci yarısı başlarına kadar çoğunlukla Türk olmayan Bizans localarına bağlı Rum ve Ermeni ustaların çoğunlukta bulunduğu sanat ve ticaret faaliyetlerine, Türk sanatkârların da katılımlarını ve onların Müslüman olmayan tüccarlara karşı rekabette bulunabilmeleri ve varlıklarını sürdürebilmeleri imkânını sağlamış. Böylece Türk esnaf ve sanatkârların sanat ve ticaret hayatında imtiyazlı bir konuma gelmişler ve iktisadî alanda söz sahibi olmuşlardır. Bu gelişmelerin sonucunda da Bizans localarına bağlı Müslüman olmayan esnafın rekabet edebilme gücü giderek zayıflamıştır. Burada üzerinde durulması gereken bir

“

Özellikle Fatih devrinden itibaren siyasi bir güç olmaktan çıkarak organize esnaf birlikleri halini alan ve esnaf birliklerinin idarî işlerini düzenleyen ahi birlikleri, faaliyetleri ile iktisadî alanda daha fazla dikkat çekmeye başlamış.

”

nokta da orta sandıklardır. Üretim, tüketim, tasarruf ve yatırım gibi ekonominin temel unsurlarının düzenlenmesinde çok önemli bir araç olarak kullanılan

orta sandıklan, bir taraftan tereddütlü girişimcilere cesaret verirken, diğer taraftan bu tüccarların hırs ve nefsanî davranışlarını frenleyerek kanaatkârlığa yöneltmiştir. Orta sandıklan, içerdği prensipler bakımından modern kooperatifçiliğin temellerini teşkil etmektedir.

Nitekim orta sandıklan ile bugünkü kooperatifçilik esasları arasındaki benzerlikler üzerinde durulmuş dünya kooperatifçiliğinin oluşmasında ahi birliklerinin tespit ettiği esasların önemli etkileri olduğu sonucuna varılmıştır.

Mithat Paşa tarafından Niş-Prot kasabasında kurulmuş olan memleket sandık-

Ahilik, gerek uygulamaya koymuş olduğu prensipler ile gerekse çırak adaylarında sözü yerli yerinde söylemek, vefa yolunda sabitkadem durmak, ehli kerem ve cömert, güler yüzlü ve tatlı dilli olmak, kimse hakkında dedikodu etmemek, kibirli olmamak vb. üstün özelliklerin aranması, hataya düşmeye ve günah işlemeye gayet müsait olan genç nesli her türlü kötü akımların etkisinden ve başıboş kalmaktan kurtarmıştır.

lannın aslında ahiliğin orta sandıklarının tarım sektöründeki uygulama şekli olduğu ifade edilmiştir. Günümüz modern sendikacılığı üzerinde ahiliğin tesirlerinin en belirgin örneğinin ise Federal Almanya'daki sendikal modelde olduğu ileri sürülerek, Alman sendikacılık felsefesi ve yönetim şeklinin ahiliğin bu yöndeki prensipleri gölgesinde geliştiği belirtilir.

Orta sandıkların en önemli fonksiyonu, şüphesiz ki sosyal güvenliğin gerçekleştirilmesinde ortaya çıkmıştır. Bu sandıklar, üyelerine gerekli yardım yapıldıktan sonra arta kalan paraların esnafa kredi olarak verilmesi, onlara hammadde sağlanması ve çeşitli sosyal risklerin meydana getirdiği zararların giderilmesi, kara borsanın ve farklı fiyat belirlemelerinin bertaraf edilmesi gibi fonksiyonlar oluşturmuştur.

Türklerin yeni yurtları olan Anadolu'da kendi sanat ve ticaretleri için yeni bir yaşam alanı açmaya çalışan ahilik, gerek onların bu yeni yerleşim yerlerinde huzur ve sükûn içerisinde yaşamalarına ve gerekse bu yeni yerleşim alanında kurulmuş bulunan Ankara, Konya, Kayseri

ve Sivas gibi birçok şehrin gelişip ticaret ve sanayi merkezi haline gelmesinde önemli katkılarda bulunmuştur. Türk örf ve adetlerinin ise biçimsel olmayan cephesini oluşturduğu bu ahlak anlayışı, ahi liderleri tarafından tesis edilen ve bir ahlak mektebi haline gelen zaviyelerce neşredilmeye ve dolayısıyla da toplum yönlendirilmeye ve şekillendirilmeye çalışılmıştır. Materyalist dünya anlayışını reddederek sadece mal ve servet için çalışmayı kabul etmeyen, diğer bir ifade ile paranın araç halinden çıkıp amaç haline gelmesine karşı çıkan, her insanın bir işi, bir sanatı olması gerektiği ilkesini kabul ederek işsizliği ahlaksızlık sayan ve helal yoldan mal kazanmayı öngören bir felsefeye dayanan ahilik, benimsemiş olduğu bu felsefi düşünce sonucunda toplum fertlerinin ahlaki değerlerinin şekillenmesinde büyük rol oynamıştır. Ahiliğe girişte şart olarak iyi ahlaklılık, yardımseverlik ve cömertlik gibi özelliklerin aranmıştır. Bunun sonucu cemiyette temiz ahlaklı ve yardımsever kişilerin sayısının artmasına katkıda bulunulmuş-

tur. Bu yaklaşım da toplumda zaviye, han ve hamamlar yaptırılmasını, bunların bakımı için zengin vakıfların kurulmasını sağlamıştır.

Ahilik, gerek uygulamaya koymuş olduğu prensipler ile gerekse çırak adaylarında sözü yerli yerinde söylemek, vefa yolunda sabitkadem durmak, ehli kerem ve cömert, güler yüzlü ve tatlı dilli olmak, kimse hakkında dedikodu etmemek, kibirli olmamak vb. üstün özelliklerin aranması, hataya düşmeye ve günah işlemeye gayet müsait olan genç nesli her türlü kötü akımların etkisinden ve başıboş kalmaktan kurtarmıştır. Fertlerin iyiye, güzele doğru yönelmelerine ve toplumun huzur ve sükûn içerisinde bir hayat sürmesine yardımcı olmuştur. Ahilik, eski Türk medeniyet unsurlarının İslamiyet ve bu kanaldan fütüvvet değerleriyle uyumlu kaynaşması neticesinde kurulan esnaf, sanatkar ve üretici birliklerinin ve bu birliklerin tatbik ettikleri ahlaki, siyasi, iktisadi, felsefi duygu ve prensiplerin adıdır. Türk kültür tarihinin önemli bir ögesidir.

Bacıyân-ı Rûm (Anadolu Bacıları)

Prof. Dr. Ahmet GÖKBEL
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Fen Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

Ahîlik ile ilgili birkaç cümle edip kısa bir giriş yaptıktan sonra Bacıyân-ı Rûm hakkında bilgi vermenin daha uygun olacağı kanaatindeyim. Zira Ahîlik anlaşılmadan Bacıyân-ı Rûm'u doğru onlamanın mümkün olmayacağı düşüncesindeyim.

Ahîliği, bir taraftan tek tek insanların ah-lâkî erdemler bakımından donanımlarını ve bu insanlar şahsiyetli birer fertler yapmayı amaçlarken öte yandan bireylerin oluşturduğu aileden millete ve hatta topyekûn insanlık âlemine varıncaya kadar bütün toplumsal yapıların huzurlu, müreffeh, barış ve esenlik içinde yaşmalarını amaçlayan bir insanlık müessesesi şeklinde tanımlamanın yerinde olacağı fikrindeyim.

XIII. yüzyılın başlarından itibaren Anadolu'nun tamda göbeği diyebileceğimiz Kayseri'de temelleri atılan bu teşkilatın kurulmasında başta Ahi Evran-ı Veli olmak üzere onun hocası Evhadüddin Kirmânî, Kirmânî'nin halifesi Şeyh Zeynüddin Sadaka ve diğer Fütüvvet erbabı şeyhler ile fütüvvet teşkilatı mensuplarının büyük

katkıları olmuştur. Zira bu büyük teşkilatın temelini atıp kuran bu insanların, 1204-1205 yıllarında dönemin Anadolu Selçuklu Sultanı I.Gıyaseddin Keyhüsrev ile Halife en-Nâsır li-Dinillah'ın bilgileri doğrultusunda Bağdat'tan Anadolu'ya görevli olarak geldikleri kaynaklarda zikredilir.

İşte Türk-Islam anlayışının kuruluş şifresi olarak görebileceğimiz Ahîlik Teşkilatı, XIII. yüzyılın başlarından XIV. yüzyılın ikinci ya-

nsına kadar Anadolu'da yeşermiş, daha sonra da bu milletin hâkimiyet kurduğu coğrafyalarda devlet-millet bütünlüğünün harcı olmuştur.

Ahîlik konusunda bu şekilde kısa bir giriş yaptıktan sonra şimdi de Bacıyân-ı Rûm hakkında bilgi vermeye çalışalım.

Aşıkpaşazâde (1481) Anadolu Selçuklular döneminde Anadolu'daki sosyal zümrelerden bahsederken bunlardan birinin de "Bacıyân-ı Rûm" olduğunu belirtir. Târih-i Âli Osman adlı eserinde o dönemde Türkmenler arasındaki sosyal zümreleri Gâziyân-ı Rûm (Anadolu Gazileri), Ahiyân-ı Rûm (Anadolu Ahileri), Abdalân-ı Rûm (Anadolu Abdalları) ve Bacıyân-ı Rûm (Anadolu Bacıları) şeklinde dörde ayırır.

Biz burada Bacyân-ı Rûm üzerinde durmaya çalışacağız. Öyle anlaşıyor ki, Anadolu Selçuklular döneminde Türkmen erkeklerin içinde yer aldığı, Ahi Teşkilatı diye bilinen ve Aşıkpaşazâde'nin Ahiyân-ı Rûm olarak adlandırdığı teşkilatın yanında yine Aşıkpaşazâde'nin Bacıyân-ı Rûm diye adlandırdığı ve o dönemde Türkmen

kadınlar tarafından kurulan bir kadın teşkilatı mevcuttur.

Öte yandan Fuad Köprülü'de, Aşıkpaşazâde'nin Bacıyân-ı Rûm adıyla bahsettiği teşkilat hakkında verdiği bilgilerde Anadolu Selçuklular döneminde ve Osmanlı Devleti'nin kuruluş döneminde Türkmen kadınların mensup oldukları bir teşkilatın varlığına dikkat çeker. Ancak bu teşkilatın mahiyeti ve çalışmaları hakkında detaylı bilgi vermez.

Kimi kaynaklarda ise Osmanlı Devleti'nin kuruluşu sırasında Türkmen kadınların da uç bölgelerde faaliyet gösterdiklerinden bahsedilir. Anadolu'daki Türkmen kadınların faaliyetleri ile ilgili daha geniş bilgiye ünlü seyyah İbn Battuta'da rastlamaktayız. Adı geçen seyyah, XIV. yüzyıl ortalarında yani Orhan Gazi döneminde Anadolu'nun birçok yerinde Türkmenler arasında bulunmuş ve Türkmen kadınların yapıp ettikleri birçok faaliyeti gözlemlemiştir.

Moğollar, XIII. yüzyılda Anadolu'yu büyük ölçüde işgal edip Anadolu Selçuklu Devle-

ti, Moğol hâkimiyeti altına girince Moğollara karşı direnen Ahi Teşkilatıyla birlikte Bacıyân-ı Rûm (Anadolu Bacıları) Teşkilatının da büyük zarar gördüğü aşıkardır. Büyük ölçüde zarar görüp kısmen dağılan bu teşkilatlara mensup insanların her şeye rağmen Osmanlı Devleti'nin kuruluşu esnasında önemli roller üslendikleri ve zamanla Osmanlı Devleti içerisinde tekrar toparlanarak çeşitli görevler icra ettikleri nakledilir.

Öte yandan XIV-XVI. yüzyıllara dair yapılan bazı çalışmalarda Anadolu'daki Bacıların (Türkmen Kadınların) faaliyetleri ile ilgili bilgilere rastlanmaktadır.

Bacıyân-ı Rûm yani Anadolu Bacılar teşkilatının mahiyeti ve faaliyetleriyle ilgili bazı bilgilere de Menakıb-ı Evhadüddin-i Kirmânî adlı eserde karşılaşılmaktadır. Buradan anlaşıldığı kadıyla Anadolu Selçuklular döneminde Ahi Evran'ın teşvikiyle eşi Fatma Hatun'un önderliğinde Türkmen kadınlar tarafından kurulan bu teşkilat, Konya gibi bazı bölgelerde Fakiregân (Hanım Dervişler) diye de bilinmek-

Aşıkpaşazâde (1481) Anadolu Selçuklular döneminde Anadolu'daki sosyal zümrelerden bahsederken bunlardan birinin de "Bacıyân-ı Rûm" olduğunu belirtir. Târih-i Âli Osman adlı eserinde o dönemde Türkmenler arasındaki sosyal zümreleri Gâziyân-ı Rûm (Anadolu Gazileri), Ahiyân-ı Rûm (Anadolu Ahileri), Abdalân-ı Rûm (Anadolu Abdalları) ve Bacıyân-ı Rûm (Anadolu Bacıları) şeklinde dörde ayırır.

te idi. Ancak bu teşkilata mensup kadınlar birbirine Bacı diye hitap ettikleri için bu kadınların kurdukları teşkilata da Bacıyân (Bacılar) dendiği ifade edilmektedir.

Ahî Evran'ın eserleri de Ahî Teşkilatı ile Bacı Teşkilatının fikri yapısını elde etmek için birinci elden kaynaklardır. Bu eserlerde Ahî Teşkilatının nasıl ve hangi amaçlara binaen kurulduğu, teşkilatın yapısı, devletle Anadolu'daki diğer dini ve tasavvufi topluluklarla ilişkisi, bu ilişkiler sonucu meydana gelen gelişmeler ve bu gelişmelerin Ahî ve Bacı teşkilatı üzerindeki etkileri hakkında önemli bilgiler bulmak mümkündür.

Netice itibarıyla söz konusu dönemle ilgili kaynaklardan elde ettiğimiz bilgiler, Anadolu Kadınları Teşkilatının sosyal, siyasi, iktisadi, askeri, dini ve tasavvufi alanlarda çeşitli faaliyetler gösterdiklerini ortaya koyar. Özellikle de geleneksel Türk kadın el sanatlarının (çadircılık, keçecilik, boyacılık, halı ve kilimcilik, oya ve dantelcilik, dokuma ve örgücülük, nakışçılık ve çeşitli kumaşların imal edilmesi) ön plana çıktığı

şüphesizdir. Söz konusu sanat kolları Türk kadınlarının uğraştığı alanları olmuş ve asırlarca nesilden nesile intikal etmiştir.

Ahîler gibi Bacılar da Kayseri'deki iş yerlerinde toplu olarak çalıştıklarına göre, kadınlar arasında da çeşitli sanat kollarnın varlığı söz konusudur. Kadınlara ait iş yerlerinde halı kilimden başka giyimle ilgili faaliyetlerde de bulunulur. Kaynaklar bize Kayseri'de bu teşkilata mensup insanların İstanbul'a ve diğer Hristiyan beldelere halı ve kumaş ihraç ettiklerinden bahsederler.

Bacıyân-ı Rûm'un, başlangıçta Ahilikle birlikte Kayseri, Konya, Ankara, Lârende (Karaman), Sivas ve Kırşehir gibi büyük yerleşim merkezlerinde kurulduğu anlaşılmaktadır. Moğollar Anadolu'yu işgal ettikten sonra iktidarlarına karşı direnen Ahîler ve Türkmenlerle mücadele etmişler ve bazı yerlerde katliamlar yapmışlardır. Anadolu'nun her yerinde Ahîler ve Bacılar takibata maruz kalırlar, iş yerleri ve malların ellerinden alınır. Bu durum, Ahî ve Bacı teşkilatlarına mensup insanların uç böl-

gelere veya Moğol zulmünün ulaşamayacağı uçra yerlere göçmelerine yol açar. Böylece Türk el sanatları (halı ve kilim gibi) şehirlerden köylere yayılmaya başlar ve Türkmen kadınlar köylerde halı ve kilimin yanında diğer el sanatlarını da icra etmeye başlarlar. Söz konusu siyasi gelişmeler, Ahî ve Bacı teşkilatına mensup insanların kırsal bölgelere yayılmasının en önemli sebeplerindendir.

Anadolu Bacıları, askerî alanda da hizmet ve faaliyet göstermişlerdir. İslam öncesi dönemlerde Türk kadınlarının binicilik ve atıcılıkta mahir oldukları ve bizzat savaşlara katıldıkları bilinen bir konudur. İslam'dan sonra da bu geleneğin devam ettiği nakledilir.

Moğolların 1243 yılında Kayseri'yi muhasarası sırasında Anadolu Bacılarına mensup kadınların şehrin savunmasına fiili olarak katıldıkları ve teşkilat olarak savaşmışları kaydedilir. Daha sonraki dönemlerde de özellikle uç bölgelerde Türkmen aşiretleri arasında savaşçı kadınların bulunduğu bilinmektedir. Hiç şüphe yok ki bu kadınlar Anadolu Bacılarının mensupları ve devamıydılar.

Anadolu Bacılarının en iyi bilinen faaliyet alanlarından biri de Ahî tekke ve zaviyelerinde misafir edilenlerin ağırlanmasıyla ilgili hizmetlerdir. Ahîliğin kuruluşunu harırlayan sebeplerden biri de o dönemde kitleler halinde insanların yerlerinden yurtlarından kopup Anadolu'ya gelmelerinin oluşturduğu problemlere çözüm bulma çabaları olmuştur. Zira bu göçler Anadolu'nun İslamlaşmasını hızlandırmaktaydı. Bu nedenle Anadolu'ya gelen bu insanların barındırılmaları, ağırlanmaları ve böylece yeni ortama uyum sağlamaları gerekiyordu. İşte kuruluşundan itibaren Ahî tekke ve zaviyeleri, böyle bir hizmeti yerine getirmekteydi. Türkmen kadınları tarafından kurulan Anadolu Bacıları teşkilatına mensup kadınlar da bu tekke ve zaviyelerde misafir edilenlerin iâşe ve ibatesi hizmetini yürütmekteydiler. İbn Battuta, Anadolu'nun birçok yerinde Ahîlerin misafirperverliğine şahit olduğundan

Ahî Evran'ın eserleri de Ahî Teşkilatı ile Bacı Teşkilatının fikri yapısını elde etmek için birinci elden kaynaklardır.

ve bu misafirhanelerde Türkmen kadınların hizmet, izzet ve ikramlarından bahseder ve Ahîler hakkında şu ifadelere yer verir: Ahîler, Anadolu'ya yerleşmiş bulunan Türkmenlerin yaşadıkları her yerde, şehir kasaba ve köylerde bulunmaktadır. Memleketlerine gelen yabancıları karşılamak, onlarla ilgilenme, yiyeceklerini içeceklerini ve yatmalarını sağlama, ihtiyaçlarını giderme, onları uğursuz ve edepsizlerin ellerinden kurtarma, şu veya bu sebeple bu yaramazlara katılanları yeryüzünden temizleme gibi konularda, bunların eş ve örneklerine dünyanın hiçbir yerinde rastlamak mümkün değildir. İbn Battuta'nın sözünü ettiği bu misafirhanelerde gelen insanların ağırlanması işleri, bu kadın teşkilatına mensup Türkmen bacılar tarafından yürütüldüğü aşikârdır.

Bacıyân-ı Rûm'un icra ettikleri faaliyetleri kaynaklarda geçtiği kadıyla başlık halinde şu şekilde özetleyip sıralayabiliriz:

1. **Sanat meslekte intisap.**
2. **Örgücülük ve dokumacılık.**

3. **Askerî faaliyetler.**
4. **Misafir ağırlama.**
5. **Dini-Tasavvufî ve eğitim faaliyetleri.**

Netice itibarıyla Bacıyân-ı Rûm teşkilatının, gerektiğinde düşmana karşı vatan savunmasında eşlerinin yanında mücadele etmesi ve gerektiğinde de eğitimde, kültürde, sanatta, edebiyatta, sosyal ve ekonomik alanlarda hayatın içinde yer alması bakımından bir yaygın eğitim ve kültür merkezi olarak çalıştığı anlaşılmaktadır. Yine bu teşkilat, kadınlar arasındaki yardımseverliğin, misafirperverliğin, doğruluk ve merhametliliğin gelişmesine, gelecek nesillere aktarılmasına katkı sağlamıştır. Bacıyân-ı Rûm, Ahilik ilkelerinin kadınlar arasında yayılmasına vesile olmuştur. Aynı zamanda bu teşkilat, Anadolu'ya Türklerin yerleşmesi ve bu coğrafyanın İslamlaşmasının temellerinde bulunan en önemli sosyal zümrelerden birinin adıdır.

KAYNAK

¹ Aşıkpaşazâde, Tarih-i Âli Osman, (M.E. Bak. Yayınları), İstanbul, 1970, s.205

² M. Fuad Köprülü, Osmanlı İmparatorluğunun Kuruluşu, (Atay Kültür Yayınları), Ankara, 1972,

s.160-161; Ayrıca bkz: Orhan F. Köprülü, "Bacıyân-ı Rûm" Ahilik Ansiklopedisi, C. I, Ankara, 2016, s. 284

³ Bkz: İbn Battûta, Rihlet-ü İbn Battûta, C. I-II, Beyrut, 1412 (1992), s.292-330

⁴ Mehmet Ali Hacıgökmen, "Ankara Ahîlerinin Ticari faaliyetleri ve Bacıyân-ı Rûm Hakkında Bir Araştırma", A. Ü. Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi (OTAM), Sa: 18, Ankara, 2005, s.185-213; Ayrıca Bacıyân-ı Rûm'un Anadolu'daki çalışmaları hakkında daha geniş bilgi için bkz: Anadolu Kadınları Teşkilatı Bacıyân-ı Rûm, (Haz: Güray Kırpık ve arkadaşları), Türk Tarih Kurumu, Ankara, 2018.

⁵ İbrahim Kunt, "Fatma Bacı" Ahilik Ansiklopedisi, C. I, Ankara, 2016, s. 420.

⁶ Muhammed Sivasî, Şeyh Evhadüddin Hamid el-Kirmânî ve Menakıb-Namesi, (çev: Mikail Bayram), (NKM yayınları), Konya, 2008, s.184-185.

⁷ Muhammed Sivasî, s.108-19,118.

⁸ Ravendi, Rahatü's-Sudur ve Ayetü's-Sürur, C. II, Çev: A Ateş, TTK yayınları, Ankara, 1999, s.365.

⁹ Ahilik ve Meslek Ahlakı, (Ed: Ömer Akdağ ve Meltem Kurtulmuş), KTO Karatay Üniversitesi yayınları, Konya, 2016, s.38

¹⁰ Geniş bilgi için bkz: İbn Battûta, Rihlet-ü İbn Battûta, C. I-II, Beyrut, 1412 (1992), s.292-330

¹¹ Mikail Bayram, "Bacıyân-ı Rûm (Anadolu Bacıları) ve Fatma Bacı", Türkler, (Ed. H. Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca), Yeni Türkiye yayınları, C. VI, Ankara, 2002, s.373-377

Esnaflar Sözlere

Ahilik; ülke kaynaklarının ve yerli malının değerlendirilmesinden toplumsal olarak adil bir gelir dağılımının oluşturulmasına, esnafın kendi arasındaki iç dinamiklerin sağlanmasından müşteri merkezli bir ticaret ahlâkının yerleşmesine, meslek erbabının her türlü tutum ve davranışından o meslek dâhıyla ilgili incelik ve ustalık bilgilerini oluşturmaya kadar gelişmiş bir medeniyetin göstergesi olarak yüzyıllardır toplumsal birliğe, barışa, hoşgörüyü, ticaret ahlâ-

kına tesir etmiş ve doktrinlerini de günümüze kadar ulaşmış olan esnaf sözleriyle/levhalarıyla taşınmıştır.

Çoğunluğunu beyitler hâlinde gördüğümüz bu sözler zaman zaman; üçlük, dörtlük, beşlik, altılık, vb. mısralarla da karşımıza çıkabilmektedir.

Parmak hesabının gözetildiği bu şiirsel ifadelerde zaman zaman vezin kusurları da görülür. Sanat kaygısının ikinci planda tutulduğu bu levhalar

/ sözler, halk edebiyatı ürünleri içerisinde "kalıplaşmış ifadeleri" anımsatan mahiyette sözlerdir.

"Osmanlı İmparatorluğunun her yerinde esnaf, sanatkâr ve meslek sahiplerinin, Ahilik geleneğine uygun olarak bir pîre bağlılıklar son zamanlara dek sürmüş, her sanat, meslek ve iş yerinde o sanat, meslek ve iş yerinde o sanat, meslek ve işin pîrini belirten sanat ve meslekin özelliklerini belirten levhalar asılmıştır."

Aşçı Dükkan Levhası

Her taamin lezzeti ta ki dimağdan çıkar,
Tuz ekmek hakkını bilmeyen akıbet gözden çıkar.

Şekerci Dükkan

Sade pirinç zerde olmaz bal gerektir kazana,
Baba malı tez tükenir, evlât gerek kazana.

Helvacı Dükkan

Dolandım misl-i cihan bulamadım başıma bir tane taç,
Ne eğride tok gördüm ne doğrudan aç.

Balıkçı Dükkan

Ehl-i aşka müptelayım neme lâzım kâr benim,
Mal ve mülküm yoktur amma kanaatim var benim.

Marangoz Atölyesi

Sefa geldin ey müsafir, ısmarla kahve içelim,
İşçi ile sohbet olmaz, bir merhaba der geçelim.

Demirci Dükkan

Doğru olsan ok gibi elden atarlar seni,
Eğri olsan yay gibi elde tutarlar seni,
Menzil alır doğru ok elde kalır eğri yay.

Berber Dükkan

Her seherde besmeleyle açılır dükkânımız,
Hazret-i Selman-ı Pâk'tır pîrimiz üstadımız.
Lâfla dükkân açılmaz, boş yere etme telâş,
Selman-ı Pâk de gelse parasız olmaz tıraş.

Bakkal Dükkan

Her sabah Besmeleyle açılır dükkânımız,
Hakk'a iman ederiz, Müslümandır şanımız.
Eğrisi varsa bizden, doğrusu elbet sizin,
Hilesi hurdası yok, helâlden malımız.
Müşterilerimiz velinimet, yaranımız yârimiz,
Ziyadesi zarar verir, kanaattir kânımız.

Edirne'de Selimiye Kapalı Çarşısındaki Levha

Her seherde besmeleyle açılır dükkânımız,
Hazreti İbrahim Peygamberdir pîrimiz, üstadımız.

Hamam Levhası

Gelen gelsin saadetle,
Giden gitsin selâmetle

Zanaatın Başkenti
Ankara

Ankara Tarihi

Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti Ankara, Anadolu'nun doğusu ile batısını, kuzeyi ile güneyini birbirine bağlayan anayolların kavşağında kurulmuş önemli bir kenttir.

Bugünkü Ankara kentinin kapladığı alanla, çevresindeki pre-historik yerleşmeler gözönüne alındığında, kentin çok eski çağlardan beri sürekli bir yerleşmeye sahne olduğu anlaşılmaktadır. Çubuk çayı yakınındaki Eti Yokuşu'nda Paleolitik çağa ait bu yerleşkede çeşitli eserler bulunmuştur. Ayrıca İstanbul yolu üzerindeki Ergazi'de ve Maltepe'de de bu döneme ait eserler ele geçmiştir. Kentin güney batısındaki Ahlatlıbel ile Koçumbeli'de gün ışığına çıkan Kalkolitik (Bakır Çağı) ve Bronz Çağına ait büyük saray kalıntıları ise Prehistorik dönemlerde, bu yerleşim yerlerinde küçük prensliklerin bulunduğunu göstermektedir. Ankara ve yakın çevresinin daha sonra Hititler tarafından ele geçirildiği ve kentte yerleştikleri bilinmektedir. Mürted ovası yakınında Bitik'te, bir Hitit yerleşmesi saptanmış ve burada yapılan kazıda eski Hitit dönemine ait bir yerleşim yeri açığa çıkarılmıştır.

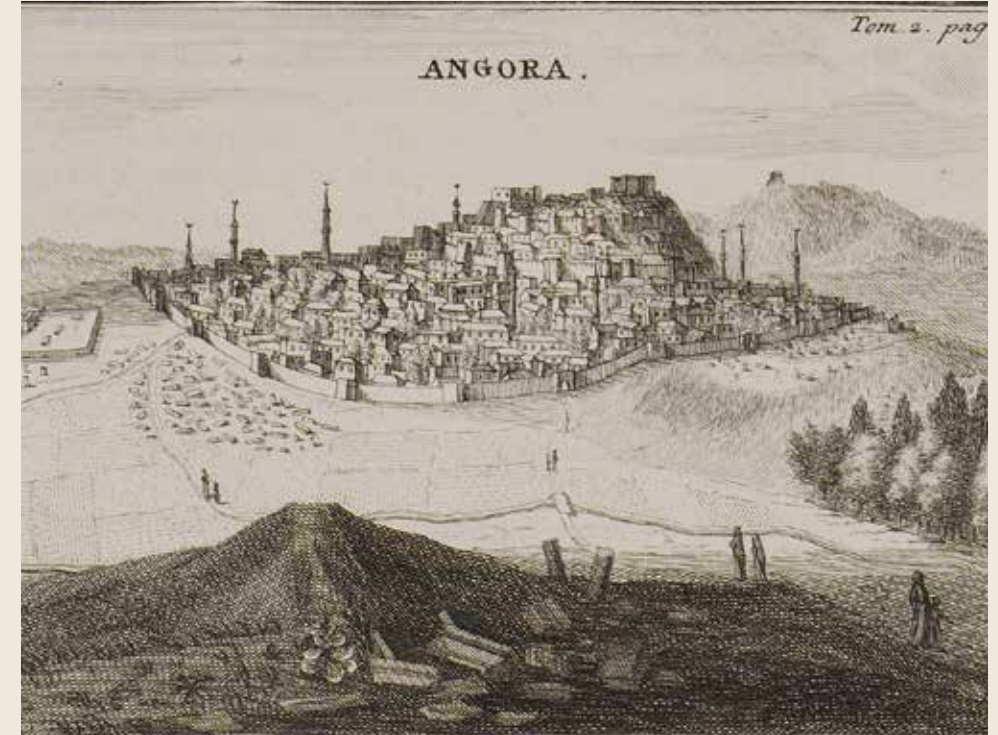
Ankara'nın 60 km güney-batısındaki Haymana İlçesi yakınında bulunan Gavurkale'de ise Hitit İmparatorluk Dönemine ait bir kutsal alan bulunmaktadır. Yine Haymana

- Oyaca yakınında yer alan ve Anadolu Medeniyetleri Müzesi tarafından kazısı yapılan Külhöyük de önemli bir Hitit yerleşmesidir.

Kentteki ilk önemli yerleşme Frigler Döneminde olmuştur. Kazılar sonucunda, Ankara'daki bu Frig kentinin Augustus ve Roma tapınağının çevresi ile Çankın Kapı arasındaki bölgede bulunduğu anlaşılmaktadır. Yine efsanelerde kentin Frigya Kralı Midas tarafından kurulduğu anlatılmaktadır. Frigler, kurdukları bu kente, gemi çıpası anlamına gelen "Ankyra" adını vermişlerdir. Ankara çevresinde yer alan Frig tümülüslerinde yapılan kazılarda ele geçen buluntular, Ankara'nın 750 - 500 yılları arasında önemli bir Frig yerleşmesi olduğunu göstermektedir.

Friglerin başkenti Gordion'da, yine Ankara'nın Polatlı İlçesi sınırları içerisinde yer alan Yasıhöyük Köyündedir. Burada sayılan 100'ü aşan tümülüslerden bazılarındaki ve şehirde yapılan kazılarda ele geçen buluntular, İ. Ö. 8. Yüzyıl ve 5. Yüzyıl arasındaki zaman dilimi içinde Ankara ve çevresinde yaşayan Frigler hakkında önemli bilgileri vermektedir.

Kentteki ilk önemli yerleşme Frigler Döneminde olmuştur. Kazılar sonucunda, Ankara'daki bu Frig kentinin Augustus ve Roma tapınağının çevresi ile Çankırı Kapı arasındaki bölgede bulunduğu anlaşılmaktadır.

Frigler'den sonra Makedonya Kralı Büyük İskender'in zamanına kadar Ankyra için fazla bir bilgi yoktur. Yalnız; Pers Kralı I. Dareios döneminde (İ. Ö. 522 - 486) yapılmış olan ünlü "Kral Yolu" üzerinde bulunan kentin, bu dönemde küçük bir ticaret merkezi olduğu bilinmektedir. Büyük İskender İ. Ö. 334 - 333 kışını Gordion'da geçirmiş ve ilkbaharda Ankyra'ya gelerek sonbahara kadar Pers ordusunu burada beklemiştir.

İ. Ö. 278 - 277 yılında üç büyük kol halinde Avrupa'dan Anadolu'ya akın edip, Kızılırmak (Halys) yayı ile Ankara ve Pessinus yörelerine yerleşen Galat (Kelt) akıncılarının bir boyu olan Tektosagların Ankyra'yı başkent yaptıkları bilinmektedir. İ. Ö. 189 yılında Romalı komutan G. Manlius Vulso, Ankyra'ya gelmiş ve Galatları yenerek kendi bölgelerinde kalmak koşulu ile Bergama Krallığının yönetimine bırakmıştır.

Bergama Krallığının İ. Ö. 133 yılından sonra vasiyet yolu ile Roma İmparatorluğuna katılması sırasında, Büyük Frigya'nın içinde kalan Galatya Pontus Krallığının kontrolüne verilmiştir; Ancak Pontus Kralı Ankyra çevresinde etkisini gösterememiştir.

Kanşıklıklarla geçen bir dönemden sonra, Roma İmparatoru Augustus'un İ. Ö. 25 yılında Galatya'yı, Roma egemenliği altına alması üzerine, Ankyra bu kez Roma'nın eyaleti Galatya'nın başkenti olmuştur. Bundan sonra kente Augustus'a hürmeten Sebaste (saygıdeğer) adı takılmış ve Augustus kente adını taşıyan bir tapınak inşa ettirmiştir. Roma İmparatorluğu'nun doğu sınırı ile Avrupa'daki yolların birleşme noktasında bulunan Ankyra, stratejik konumu nedeniyle Roma egemenliği altında hızlı bir gelişme göstermiş ve doğudaki savaşlar sırasında

imparatorlar ile orduların dinlendikleri önemli bir askeri üs olmuştur. Kent, özellikle İ. S. 2. Yüzyılda en parlak dönemini yaşamıştır. İ. S. 3. Yüzyılda İmparator Caracalla, kalenin surlarını onarmış ve kalenin alt kısmında büyük bir hamam inşa ettirmiştir. İ. S. 4. Yüzyılın ortasında Hristiyanlığın yayılması ile Ankyra, dinsel yönden önemli bir merkez olmuştur. Kentte İ. S. 314 ve 358 yıllarında iki meclis toplantısının yapıldığı ve piskoposların önemli kararlar aldığı bilinmektedir. İ. S. 362 yılında İmparator Julien, Ankyra'da bir süre kalmış ve kent yönetiminin güçlendirilmesi için yasalar çıkarmıştır. İ. S. 395 yılında Roma İmparatorluğunun ikiye bölünmesi ile kent doğu Roma İmparatorluğunun eline geçmiştir.

Bizans egemenliği altında İ. S. 7. Yüzyıla değin çoğunlukla barış içinde yaşayan Ankyra, bu yüzyıldan başla-

Ankara 17. Yüzyılın başında bölgede başlayan Celali isyanlarına sahne olmuş, bu ayaklanmalar sırasında kentin bir kısmı yakılmıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun gerileme devrinde Ankara da öteki kentler gibi sönük bir dönem geçirmiştir.

arak Arap akınlanna uğrarmış ve yağma edilmiştir. 1071 yılında Selçuk Sultanı Alparslan'ın Malazgirt'te Bizans ordusunu yenmesinden sonra 1073 yılında Ankyra, Selçuk hükümdarlığının yönetimi altına girmiştir. Sultan Alaeddin Keykubat'ın hüküm sürdüğü dönem (1219 - 1237) Selçuklular'ın en parlak devridir ve Ankyra, bu dönemde büyük imar faaliyetlerine sahne olmuştur.

Moğollann Anadolu'yu istilası sırasında diğer Selçuklu kentleri gibi Ankara'da sarsılmış ve Moğollara yenilen II. Gıyaseddin Keyhüsrev güçlü bir kalenin olması nedeniyle Ankara'ya sığınmıştır. Ancak; Anadolu Selçuklu devleti'nin 1243 yılından başlayarak, Moğol egemenliği altına girmeye başlaması üzerine, Selçuk hükümdarlarının etkisi kalmamış ve 1304 yılında Ankara'da Moğol egemenliği altına girmiştir. Bundan sonra kent, Moğollann denetimi altında ticaretle de uğraşan ve kendilerine Ahi Beyleri adı verilen bir çeşit eyalet valileri tarafından yönetilmiştir.

Ankyra adı İslami devirlerde Engürü ve Angora olmuştur. Kent 1356 yılında Osmanlılar tarafından ele geçirilmiş, Os-

manlı Padişahı I. Murad 1362 - 1363 yıllarında Ankara'da hüküm sürmüştür. Timur'un Anadolu'yu istilası sırasında kent, 1402 yılında Çubuk ovasında yapılan ve Yıldırım Beyazid'in Timur'a yenilmesi ile sonuçlanan Ankara Meydan Savaşına da sahne olmuştur. Daha sonra Timur'un Anadolu'dan çekilmesi ve Osmanlı İmparatorluğu'nun genişlemesi, eyalet teşkilatının kurulması ile Ankara bir süre Anadolu Eyaletinin de merkezi olmuştur.

Ankara 17. Yüzyılın başında bölgede başlayan Celali isyanlarına sahne olmuş, bu ayaklanmalar sırasında kentin bir kısmı yakılmıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun gerileme devrinde Ankara da öteki kentler gibi sönük bir dönem geçirmiştir. Kent bu dönemde bölgenin önemli bir gelir kaynağı olan tiftik ve tiftikten yapılan kumaş (sof) ticareti ile önemli bir dericilik merkezi konumunda yer almış.

Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılışı ile Kurtuluş Savaşı sırasında kent yeniden önem kazanmaya başlamış, savaşın kazanılmasından sonra 13 Ekim 1923 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin başkenti olmuştur.

Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılışı ile Kurtuluş Savaşı sırasında kent yeniden önem kazanmaya başlamış, savaşın kazanılmasından sonra 13 Ekim 1923 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin başkenti olmuştur.

Anıtkabir

Türk Uslu Atatürk'e bağlılığının simgesi olarak "Burada çok güzel bir anıt mezar olur" sözünden hareketle kendisine Rasattepe adı verilen tepede bir anıt mezar Anıtkabir hazırlamıştır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu büyük önder Mustafa Kemal Atatürk 10 Kasım 1938 tarihinde ebediyete ulaştı. 11 Kasım günü Cumhurbaşkanlığı seçimleri yapıldı ve İsmet İnönü'nün Cumhurbaşkanı seçilmesinin ardından Atatürk'ün defin işlemleri başladı. Ata'nın naaşı 19 Kasım 1938 tarihinde Dolmabahçe Sarayı'nda top arabasına konarak Sarayburnu'na getirildi. Tabut burada önce Zafer torpidosuna daha sonra Yavuz Zırhlısına kondu. Zırhlıya Hamidiye, Zafer, Tınaztepe ve 2 denizaltı gemisi ile Savarona ve yabancı ülke gemileri eşlik ettiler. Yavuz zırhlısı İzmit Mayın İskelesine yanaştı ve cenaze buradan İzmit Ganna ulaştırıldı. Tabut burada Ata'nın sağlığında yurt gezilerinde kullandığı ve şu anda Ankara Gar Binasında korunan Beyaz Trene kondu ve Ankara Ganna taşındı. Günümüzde Anıtkabir'in Banş Kulesi'nde korunan top arabası ile İTBMM önüne oradan da devlet töreni ile Etnografya Müzesine taşındı

ve 21 Kasım 1938 tarihinde müzede kendisine ayrılan yerde defnedildi. Ata'nın naaşı burada 15 yıl boyunca kalmış, bu arada da Türk Uslu ona bağlılığının simgesi olarak "Burada çok güzel bir anıt mezar olur" sözünden hareketle kendisine Rasattepe adı verilen tepede bir anıt mezar- Anıtkabir- hazırlamıştır. Anıtkabir, Anıt Bloğu ve Banş Parkından oluşur. Banş Parkı, ülkemizin değişik bölgelerinden ve dünyanın çeşitli ülkelerinden ülkelerini temsil etmek üzere gönderilen 48.500 civarında bitki ve ağacın bir araya gelmesiyle oluşan sembolik bir Milletler Cemiyeti olup Atanın " Yurtta Sulh Cihanda Sulh" ilkesini hayata geçiren bir parktır. Tandoğan Kapısı'ndan girildiğinde Banş Parkı içinden yürünerek Anıt Mezara uzanan yolun iki yanında 24 Oğuz boynunu temsil eden 24 aslan heykeli yer alır. Dikdörtgen bir plan üzerine kurulu Anıt Mezar dört yandan kolonlarla çevrilmiş olup, duvarlarında altın yıldızlarla yazılmış Ata'nın "Türk Gençliğine Hitabı" ve Cumhuriyetin kuruluşunun 10. yıldönümünde söylemiş olduğu "Nutuk" yer almaktadır. Şeref Salonu'nun zemini ve duvarları renkli mermerlerle kaplıdır. Düz tavan 16. ve 17. yüzyılların halı ve kilim desenlerinden oluşan mozaiklerle süslenmiştir.

Ankara Ahilerinin Ticari Faaliyetleri

Ankara XIII. yüzyıl başından itibaren yoğun bir şekilde Türk Göçüne uğramıştır. Buraya göç eden nüfusun içerisinde birçok ahi bulunduğu da bilinmektedir. Ahiler burada ticareti hayatı ellerinde tutmuşlar, ayrıca Selçuklu devleti, Ankara'da hâkimiyetini kaybettiğinde asayiş de sağlamışlardır.

Ankara tarihin en eski dönemlerinden beri birçok medeniyette ev sahipliği yapmıştır. Hititler, Frikyalılar, Galatlar, Romalılar, Bizanslılar belli dönemlerde buraya hâkim olmuşlardır. Türkler ise Malazgirt savaşından hemen sonra Ankara'ya girseler de kesin olarak I. Kılıçarslan'ın (1092-1107) zamanında, oğullarından Melik Arab'ın Ankara ve havalisinde hâkim olduğu bilinir. Daha sonra II. Kılıçarslan memleketini oniki oğluna paylaştığında Melik Muhiddin Mesud'a Ankara verilmiş, Melik Muhiddin Mesud burada tam 17 yıl meliklik yapmış(1186-1203), bu dönemden sonra ise Ankara, Selçuklu devletinin önemli bir uc merkezi olmuştur. Bunun yanında Ankara, Muhiddin Mesud zamanında kültür sanat merkezi olarak da bilinir. Artık Ankara XIII. yüzyılın başında Türk nüfusun yoğun olduğu büyük bir şehirdir. Alâeddin Keykubat döneminde ise bir ticaret merkezi olmuştur.

ANKARA'DA BACIYAN-I RUM

Bacıyan-ı Rûm'un, Ankara'da da faaliyette olduğunu biliniyor. Atölyelerin bulunduğu yerde Bacıyân-ı Rûm'un olmaması mümkün değildir. Ankara'da Bacı adlı bir kaza da bulunmaktadır. Kaynaklarda Bacı Kazası'na bağlı Fatma Bacı Karyesi ile Bacı Zaviyesi'nin adı geçmektedir. Ayrıca Bacı kazasında Bacı adlı bir camii de bulunuyor. Bacı kazasının Bacıyan-ı Rum ile ilgili olduğu düşünülmektedir. Ankara'da Ahi isimli "Bacı"lar da bulunmaktadır. Bunlardan biri Ahi İklim Hatundur. Bundan da anlaşılıyor ki bu ünvan sadece erkeklerle mahsus değildir. Kaynaklarda özellikle; Ankara'da Ağa ve Paşa unvanlı ahilere rastlanmaktadır. Paşa Hatun, Oğul Paşa Hatun, İri Paşa Hatun, Ayan Paşa Hatun, İnan Paşa Hatun, Turan Paşa Hatun, Sultan Paşa Hatun, Şah Paşa Hatun bunlardan bazılarıdır. Anlatılanlara göre köylerde ve şehirde özellikle kadınlar tarafından tiftik eğirilerle iplik yapıp satılmış.

DEBBAĞLIK

Ankara Ahilerinin Ticari Faaliyetleri Anadolu'da Ahiliğin baş mîman, Ahi Evren Şeyh Nasîrû'd-Din Mahmud Anadolu'ya geldikten kısa bir süre sonra Kayseri'ye yerleştiği ve burada debbağ atölyesi kurduğunu ve çok büyüdüğü de bilinir. Bunlar Ankara'nın kuzey-batısında Bend Deresi denilen yerde, nehir kenarında faaliyette bulunmuşlar. Dere boyunca onların imalâthaneleri ve atölyeleri, bu dükkânların arkasında da aileleriyle birlikte yaşadıkları evleri yer almış. Günümüzde yapılan yol kazılarında bu eski iş yerlerinin oldukça gelişmiş tesisleri bulunduğu, yeraltında deri işlerken kullanılan sarnıçlar, havuzlar, mahzenler yapıldığı görülmüştür. Kullanmaya hazır hale getirdikleri derileri burada pazarlamış olmaları muhtemeldir. Burada mesela deriden edikler, (Uzun konçlu çizmeler, kısa konçlularını kadınlar kullanıyordu, umumiyetle sarı ve kırmızı renkte idiler)

Sokman, (bir tür çizme) başmak, (kadın pabucu) gibi ayakkabılardan başka, deri elbiseler de yapıyorlardı. Bu bilgilerden daha şehir Osmanlı yönetimine geçmeden önce de dericilik çevresinde yoğunlaşmış, üretim yapıldığı da anlaşılıyor.

SOF DOKUMACILIĞI

Aynı dönemde dericiliğin yanı sıra sof dokumacılığının da geliştiği ve "Ankara sofunun" dünyaca tanındığını görüyoruz. Sofçuluğun hammaddesinin elde edildiği tiftik keçilerinin Asya içlerinden ve Tibet yaylalarından Anadolu'ya Türkmenler tarafından getirildiğinden ve üretildiğinden bahsedilmektedir. Daha Hititler döneminde yapılan taş kabartmalarda tiftik keçisine rastlandığına göre, en azından verimliliği ve üretimi arttıracak önlemleri Ahi örgütleri içinde bu dönemde geliştirildiği düşünülür. XV- XVI. yüzyılda başka esnaf grupları da görülmüş. Bunlardan bazıları; Bezzâzân, Debbâğân, Kaftancılar, Keçeciler, Muhtabân, Sof Yu'ucular, Yorgancıyan, Dülgerân, Kürkciyan, Takkeciyan, Kalpakciyan, Dikiciyan, Terziyan, Bezirciler, Külâhçılar, Pabuççular, Sofçular, Sof perdahtçıları, Attarân, Bez Boyacıları, Tiftik Boyacıları, Hallâcân, olarak bilinir. Diğer bir deyişle, bu bölgedeki ham sofların işlenmesi, çeşitli renk ve desende kumaş haline getirilmesi sadece Ankara'da yapılmış.

Ankara Kalesi

İç ve dış kale olmak üzere iki kısımdan oluşan kalenin iç surları, 7. yüzyılda Bizanslılar tarafından inşa edilmiştir.

Şehrin sembollerinden biri olan Ankara Kalesi'nin tarihi de, kent tarihi kadar eskidir. Galatlar'ın Ankara'ya yerleşmesi sırasında var olan ve Romalılar döneminde onarım gören kalenin ne zaman yapıldığı kesin olarak bilinmemektedir. İç ve dış kale olmak üzere iki kısımdan oluşan kalenin iç surları, 7. yüzyılda Bizanslılar tarafından inşa edilmiştir. Bizans saldırıları sırasında tahribata uğramış ve 9. yüzyılda Bizanslılar tarafından yeniden onarılmıştır.

Dış surların ne zaman eklendiği kesin olarak saptanamamıştır. Malazgirt Savaşı'ndan iki yıl sonra Selçuklular bölgeye hakim olmuşlardır. Bu dönemde kale onarılıp genişletilmiştir. Kurulduğu tepenin yanında akan Hatip Çayı, Bent Deresi'nden 110 m yüksektedir. Kalenin 20'den fazla kulesi vardır. Dört katlı olan iç kale kısımları

Ankara Taşı'ndan, kısmen de toplama taşlardan yapılmıştır. İç kalenin iki büyük kapısı olup, birisi Dış Kapı diğeri de Hisar Kapısı adını alır. Bu kapı üzerinde İlhanlılar'a ait bir kitabe yer alır. İç kale yükseklikleri 14-16 m arasında değişen beşgen şekilli 42 kuleden oluşur. Kuzeybatı kısmında ise Selçuklu hükümdarının yaptırdığı onarımları gösteren bir yazıt bulunmaktadır. Bugün kale içinde Osmanlı Ankarası'ndan kalan çok sayıda ev bulunmaktadır. Bunların bazıları onarılarak ve restore edilerek kullanılmaktadır.

Hacı Bayram-ı Veli

HAYATI

1352 yılında Ankara'nın Çubuk Çayı kenarında bulunan Solfasol köyünde doğmuştur. Asıl adı Numan'dır. Mahmutolu Koyunluca Ahmet adlı bir köylünün üç oğlundan en büyüğüdür. Oğuz Türklerindendir. Öğrenimini Şeyh İzzettin'den aldığı, bir başka hocasının Hallaç Mahmut Efendi olduğu söylenmektedir. Kısa sürede akli ve nakli ilimleri öğrenmiş ve bu ilimlerde gençliği boyunca önemli sayılabilecek bir düzeye gelmiştir. Önce Ankara'da Melike Hatun'un yaptırdığı Kara Medrese'de, sonra Bursa'da Çelebi Sultan Mehmet Medresesi'nde müderrislik yapmıştır. Müderrisliğinin ne kadar sürdüğü pek bilinmemektedir.

Müderrislikten ayrılmış Şeyh Hamidüddin-i Aksarayî'ye intisap etmiş ve tasavvuf yolunu seçmiştir. Aslen Kayserili olan ve Somuncu Baba olarak bilinen Şeyh Hamidüddin, bir bayram günü görüştükleri için ona, Bayram adını vermiş, birlikte hac farızasını yerine getirdikleri için Hacı unvanı almış, böylece "Hacı Bayram" adı ile anılır olmuştur.

Somuncu Baba ile 12 yıl devam eden bir gönül birlikteliği olmuştur. 20 Eylül 1412'de Somuncu Baba ölünce, onun öğrencilerinin ve fikirlerinin halifesi olarak Ankara'ya yerleşmiş, halkı irşad etmeye başlamıştır. Kısa sürede etrafını kendine inanan ve güvenen insanlar sarmış; sağlığında, daha sonra Bayramiyye adını alacak olan tarikatını kurmuştur. Dergâhını Ankara'da Augustos Mabedi'nin hemen yanı başında oluşturmuştur.

Hacı Bayram-ı Veli evlenip çocuk sahibi de olmuştur. Kızı Hayrünnissa, Eşrefoğlu Rumi ile evlenmiştir. Ayrıca adını bilmediğimiz iki kızı daha vardır. Oğullarının adları sırasıyla; Şeyh Ahmed Baba, Ethem Baba, Baba Sultan ve İbrahim Ali'dir.

İhlâsla ve toplumu aydınlatmayla geçen hayatı, 78 yaşında iken 1430 (H. 833) yılında Ankara'da son bulmuştur. Mezan, sağlığında inşa ettirdiği Hacı Bayram Camisi'nin

kıble tarafındaki türbededir.

Hacı Bayram Veli'ye, pek çok eserlerde de rastladığımız halile bazı unvanlar verilmiştir; "Hacı Paşa", "Ahi Sultan", "Şeyhü'r Rum" (Anadolu'nun Şeyhi, Sultanı), "Kutbül Cihan", "Şeyhül Cihan" ve daha nice unvanlar. Ona "Sultan Hacı Bayram" unvanını lâıyk gören aslında kendisinden el aldığı Şeyh Hamidüddin Veli (Somuncu Baba) dir. Ölümünden sonra geçen bu 582 yıllık sürede Ankaralıları ona "Ankara'nın Manevi Korumucusu" derler ve bu unvanla tanırırlar.

Ankara, ahiliğin merkezlerinden biriydi. Ahilik, çeşitli meslek örgütlerinin aralarındaki sevgi ve saygıya dayalı, törelere bağlı mesleki dayanışmayı öngören bir inanış ve bu inanışın sağladığı bir kuruluş biçimidir. Çünkü ahilikte herkes kendi emeğiyle hayatını kazanmak-

tadır. Kendi mesleki dayanışmalarının yanında, fakirleri ve kimsesizleri de koruyan, gözetken ve esirgeyen bir konumdaydı. Hacı Bayram-ı Veli kurduğu tarıkata mutlaka işi gücü ve mesleği olanları kabul ediyor, onların arasında kurduğu bu mesleki dayanışmanın yanında, çevresindekilere Allah yolunda uyanlarda bulunuyor, manevi aydınlanmayı sağlıyordu. Müritlerine insanı sevmeyi, saymayı, çevresine yardımcı olmayı, helal kazancı, toplumsal dayanışmayı, sağlıklı yaşamayı, devlete ve millete bağlılığı, kısaca, iyi insan olmanın yollarını öğretiyordu. Dergâhına kesinlikle işsiz güçsüz ve meskenet içinde olan aylakları kabul etmiyor, müritlerini seçerken mutlaka bir işinin olmasına özen gösteriyordu. Çünkü kendisi de bir sanat sahibiydi, çiftçiydi. Çok çalışmayı ve üretici olmayı müritlerinden ve etrafındaki-lerden de beklerdi.

Anadolu Medeniyetleri Müzesi

**Ankara'da ilk müze, Kültür Müdürü
Mübarek Galip Bey tarafından
1921 yılında kalenin Akkale olarak
isimlendirilen burcunda kurulmuştur.
Bu müzenin yanı sıra Augustus
Mabedi ile Roma Hamamı'nda da eser
toplanmıştır.**

Atatürk'ün telkinleriyle merkezde bir "Eti Müzesi" kurma fikrinden hareket edilerek diğer bölgelerdeki Hitit eserleri de Ankara'ya gönderilmeye başlanınca geniş mekanlara sahip bir müze binası gerekli görülmüştür. O zamanki Kültür (Hars) Müdürü Hamit Zübeyr Koşay tarafından, devrin Maarif Vekili Saffet Ankan'a metruk halde bulunan Mahmut Paşa Bedesten'i ve Kurşunlu Han'ın onanlarak müze binası olarak kullanılması önerilmiş, bu fikir kabul edilerek, 1938 yılından 1968'e kadar devam eden bir restorasyon çalışması başlatılmıştır. Bedestenin orta bölümünde yer alan kubbeli mekanın büyük bir kısmının onanmasının 1940 yılında bitirilmesi ile eserler, Alman Arkeolog H. G. Guterbock başkanlığındaki bir heyet tarafından yerleştirilmeye başlanmış, 1943 yılında binaların onanımı devam ederken, orta bölüm ziyarete açılmıştır. Bu bölümün onanım projesi Y. Mimar Macit Kural, ihale sonrası onanımı ise Y. Mimar Zühtü Bey tarafından yapılmıştır. 1948 yılında Müze

İdaresi Akkaleyi depo olarak bırakıp, Kurşunlu Han'ın onanımı tamamlanan dört odasına yerleşmiştir. Kubbeli mekanın çevresindeki arastanın restorasyon ve teşhir projeleri Anıtlar Yüksek Mimar İhsan Kıyığı tarafından hazırlanmış ve uygulanmıştır. Beş dükkan orijinal halde bırakılıp, dükkan aralarındaki bölmeler kaldırılmış ve böylece, teşhir için geniş bir çevre koridoru elde edilmiştir. Müze yapısı 1968 yılında son şeklini almıştır. Bugün idari bina olarak kullanılan Kurşunlu Han'da araştırmacı odaları, kütüphane, konferans salonu, laboratuvar ve iş atölyeleri yer almakta, Mahmut Paşa Bedesten'i ise teşhir salonu olarak kullanılmaktadır.

Bugün kendine özgü koleksiyonları ile dünyanın sayılı müzeleri arasında yer alan Anadolu Medeniyetleri Müzesinde, Anadolu Arkeolojisi, Paleolitik Çağ'dan başlayarak günümüze kadar Osmanlı devrinin bu tarihi mekanlarında kronolojik bir sırayla sergilenmektedir.

Kurtuluş Savaşı Müzesi (I. TBMM)

İttihat ve Terakki Fırkasının kulüp binası olarak düşünülen I. TBMM Binası'nın projesi, Enver Paşa'nın emriyle Evkaf (Vakıflar İdaresi) mimarı Salim Bey tarafından çizilmiş ve proje yapım işi Kolordu'da görevli askerî mimar Hasip Bey'e verilmiştir. I. Ulusal Mimarlık dönemi yapılarından olan bina, 23 Nisan 1920 - 15 Ekim 1924 tarihleri arasında TBMM binası olarak kullanılmış, 1957 yılında müzeye dönüştürülmesine karar verilmiş, bina 23 Nisan 1961 tarihinde "Türkiye Büyük Millet Meclisi Müzesi" 23 Nisan

1981 tarihinde de "Kurtuluş Savaşı Müzesi" adıyla ziyarete açılmıştır. 2009 yılında, TBMM Başkanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında yapılan protokol çerçevesinde TBMM Başkanlığına devredilmiştir. Müze koleksiyonu içinde, Atatürk ve bazı milletvekillerine ait şahsi eşyalar, etnografik malzemeler, istiklal madalyaları, savaş araç ve gereçleri, Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun müsveteleri, telefon ve mors yazıcı gibi iletişim araçları ile yağlı boya tablolar yer almaktadır.

Çiğdem Çiçeği

Çiğdem, çok yıllık, yumrulu ve sarı ya da mavimsi çiçekli otsu bitki olarak tanımlanır. Çiçekler, türüne bağlı olarak ilkbahar ya da sonbaharda açar. İlkbaharda çiçeklenen türlerin, yumurtalı toprak altında kalan uzun çiçek tüpleri vardır. Çiçekler geceleri ya da kötü havalarda kapanır. Çiğdem ana yurdu Alpler, Güney Avrupa ve Akdenizdir. Çiçeklerinden dolayı bahçecilikte aranan ve sevilen bir bitkidir. Yumruları Türkiye’de çiğ olarak ya da küllüde pişirilerek yenir. Aynı zamanda yemeği de yapılır. Yemekleri arasında çiğdem pilavı, çiğdem aşısı, çiğdem sütlüsü başta gelir. Karadeniz Bölgesi’nde una bulayıp kızartması yapılır. Baharın ilk günlerinde toplanıp demet haline getirilen sarı çiğdemler, Ankara şehir merkezinde seyyar satıcılarda satılmaya başlar. Tüm dünyada kıştan bahara geçiş, çeşitli uygulamalarla kutlanır. Anadolu ve Ankara’da baharın gelişi için yapılan kutlamalardan biri, “Çiğdem Günü”dür. Baharın gelişinin en güzel habercileri kır çiçekleri ve göçmen kuşlardır. Halk arasında cemrelerin düştüğü günden sonra baharın müjdecisi sıcaklıkların yükselmeye başlayacağına inanılırken baharın diğer bir müjdecisi de çiğdemlerin çıkmaya başlamasıdır. Çiğdem çiçeği, mart ve nisan aylarında karın altından çıkan ilk çiçeklerden biri olduğu için baharın müjdecisi kabul edilir.

**Baharın
gelişinin en
güzel habercileri
kır çiçekleri
ve göçmen
kuşlardır.**

Hamamönü

Hamamönü, Ankara ilinin Altındağ ilçesinde bulunan tarihi bir semttir. Semtte bulunan 19. yüzyıl sivil mimarlık örneği tarihi binalar restore edilerek bölge yeniden canlandırılmıştır.

Hamamönü, Ankara ilinin Altındağ ilçesinde bulunan tarihi bir semttir. Semtte bulunan 19. yüzyıl sivil mimarlık örneği tarihi binalar restore edilerek bölge yeniden canlandırılmıştır. Hamamönü, adını bir Türk boyu olan Oğuzların Bayındır beylerinden Karacabey’in yaptırdığı çift hamamdan almıştır. Tarihi Karacabey

Hamamı burada bulunmaktadır. İstiklal Marşı’nın yazıldığı Mehmet Akif Ersoy parkı ve parkın içerisinde Mehmet Akif Ersoy Müze Evi yer almaktadır. Hamamöünde yer alan camiler; Taceddin Sultan Camii, Hacı İlyas Camii, Hacı Musa Camii, Sankadı Camii, Mehmet Çelebi Camiidir. Hamamönün’de yer alan konaklar; Kamil Paşa

Konağı, Beynamlızade Konağı, Kabakçı Konağıdır. Son dönem Osmanlı zamanından kalma evler tamamen Türk motifleri ile bezenmiş olup, sokaklarda gezdiğinizde kendinizi 19. yüzyıldaymiş gibi hissediyorsunuz. Adeta günümüzden 150 yıl öncesinin sosyal yaşamını hayal edebiliyorsunuz.

Seğmenlik Gelenegi

Ortaya çıkış tarihi tam olarak tespit edilemeyen seğmenlik gelenegi ile ilgili olarak kimi araştırmacılar, bu gelenegin Orta Asya'ya kadar uzanan bir Türk gelenegi olduğunu söylemekte. Ancak temel şekillenişinde ahilik geleneginin, kent, kasaba ve köylerin olası saldırılardan korunmasının ve yerleşim birimlerinde bir iç düzen sağlama amacının etkisi büyüktür.

Osmanlı Devleti'nin kuruluş yıllarında, özellikle Ankara şehrinde ciddi bir hâkimiyet sağlayan ve hatta bağımsız bir "Ankara AhilerDevleti" kurdukları bilinen ahiler, paylaşım, yardımlaşma, toplumsal katılım ve iyi ahlak gibi sosyal prensipleri de benimsemiştir. Günümüzde, seğmenlik gelenegi içinde sürdürülmeye çabalanan özelliklerin büyük bölümü ahiliğin sosyal ve ahlaki prensipleriyle paralellik göstermektedir. Bunlar mert olmak, özü sözü bir olmak, nefesine

hâkim olmak, yasaklardan sakınmak, iyi huylu, konuksever, paylaşımcı ve cömert olmak, hile yapmamak, yalan söylememek, iftira ve dedikodudan sakınmak, haksızlığa karşı koymak ve ağırbaşlı olmaktır. Özetle seğmenliğin bir iç düzen kadar bir dış korumayı da gerektiren bu sistem içinden, esnafların ve gerektiğinde bölgenin korunması amacıyla oluştuğu düşünülmektedir.

Ahiler içinde yer alan yiğitler sınıfı veya yiğit alayı ve bunun yanı sıra esnaflar arasındaki anlaşmazlığı halleden, gerekirse hakemlik yapan yiğit başı ile günümüzde seğmenler için kullanılan seğmen alayı ve seğmen başı adlandırmalarıyla benzerlik göstermektedir. Araştırmacılara göre yiğitlik statüsünün, ahiliğin bu koluyla ilişkili olması ihtimali güçlüdür denilmektedir. Yine çeşitli araştırmacıların "seğmen" kelime-

sinin kökeni olarak "Genellikle atlı olarak savaşa katılan, kendi içlerinde hiyerarşik bir düzen bulunan yan askerigüvenlik gücü" anlamına gelen, Farsça "sekban" kelimesini göstermesi de bunu desteklemektedir.

Seğmen, "efe, yiğit ruhlu ve atlı" anlamında kullanılmaktadır. Dolayısıyla seğmenlik geleneginin daha önceki varlığı belirsiz olsa da, ahiler döneminde bugünkü haline benzer olarak düzenlenmesi ihtimali yüksektir. Elbette seğmenlik, ahilik dönemindeki haliyle kalmamış, yüzyıllar içinde birçok değişiklik yaşamıştır. Bugün seğmenlik, Anadolu'daki efelik, zeybeklik ve yârenlik gelenekleriyle de beraber anılmaktadır. Efe, seğmen için de kullanılan bir adlandırmadır. Bazen seğmenlere, "Ankara Efesi" de denilmektedir. Seğmenlerin aralarında yaptıkları toplantılarla yâren toplantıları da büyük benzerlik gösterir. Ancak seğmenlik ve seğmenler, Ankara bölgesine özgü olarak bilinmektedir. Onları Ankara bölgesiyle özdeşleştiren bir başka nokta da giyimleridir. Seğmenlerin özgün kıyafetleri, takılan ve silahları, onları seğmen yapan en önemli özelliktir. Bu bakımdan seğmenlik, kendi geleneksel yapısı ile gümüşçülük, tiftikçilik (Ankara sofı), dokumacılık, yemenicilik, terzi-

lik, silahçılık, nalbantlık, atçılık, işlemecilik gibi yan sanatlarla da ilişkilidir. Dönem içinde isimleri, şekilleri ya da kumaşları değişmişse de seğmenlerin bugün onları hatırlatan ve benzerlerinden ayıran, kendilerine özgü bir giyim biçimleri vardır. Günümüzde artık sadece özel törenlerde ve günlerde bu giysileri giyebilen seğmenlerin kıyafetleri; Osmaniye işliği (gömlek), camadanlar, altın veya gümüş sim işlemeli kanatlı cepkenler, sırmalı yelekler, diz bağları, tiftik çoraplar, yanmış dizlikler, zıvgalar, önü harçlı yelekler, kadife veya çuha yelekler, İzmir yelekleri, sekiz gözlü hasır örgülü silahlıklar ve efe kuşaklarından oluşmaktadır. Koruyuculuğuna inanılan ve Kur'an'dan alınan ayetler ya da en'am konulan gümüş hamaylılar, kola takılan pazubantlar, gümüş köstek Seğmenler ferfenede ve avcı kasa saat, som gümüş veya fildişi saplı kama, hançer, gaddare, saldıma ve yatağan palalar, piştov, çakaralmaz veya Karadağlı tabancalar, seğmen kıyafetlerinin aksesuarlarıdır. "Yemeni" adı verilen ayakkabıları, "kep" denilen başlıkları ve "kefiye" isimli, başa özel bir şekilde sarılan ipek poşuları, kıyafetlerini tamamlayan diğer unsurlardır. Kıyafetlerin ihtişamı, seğmenin sosyal statüsüne bağlı olarak farklılık gösterebiliyor.

Seğmen, "efe, yiğit ruhlu ve atlı" anlamında kullanılmaktadır. Dolayısıyla seğmenlik geleneginin daha önceki varlığı belirsiz olsa da, ahiler döneminde bugünkü haline benzer olarak düzenlenmesi ihtimali yüksektir.

Nallıhan Kuş Cenneti

Nallıhan Kuş Cenneti 1959 yılında hizmete giren Sarıyar Barajı'nın kuzeyinde Aladağ Çayı'nın Sarıyar Barajı ile birleştiği yerde oluşmuş yapay bir sulak alan ekosistemidir.

Ankara ili, Nallıhan ilçesi, Davutoğlu köyü sınırları içerisinde yer almaktadır. Tarihi ipek yolu üzerinde bulunan Nallıhan Kuş Cenneti, Ankara ve Eskişehir illerine 130 km, İstanbul'a 300 km, Bolu'ya 100 km, Beypazarı ve Nallıhan ilçelerine ise 30 km mesafededir.

Nallıhan Kuş Cenneti ülkemizin önemli kuş alanlarından biridir. Banndırdığı kuş varlığı nedeniyle "Nallıhan Kuş Cenneti" olarak tanımlanmıştır. Aladağ Çayı'nın Sarıyar Barajı ile birleştiği yerde, kuşların daha yoğun olarak görüldüğü 425 hektarlık alan 1994 yılında Yaban Hayatı Geliştirme Sahası olarak tefrik edilmiş ve avcılık yasaklanmıştır. Sahada avcılığın yasaklanması, insan faaliyetlerinin sınırlandırılması ve kamuoyunda farkındalık düzeyinin artmasıyla, kuşlar güvenle üreyebilecekleri ve bannabilecekleri bir alana kavuşmuştur.

Aladağ Çayı ve çayın baraja döküldüğü yerde oluşan söğütler, sazlıklar ve ılgınlar ile geniş tarım arazileri, kavaklıklar, bozkır alanları, kayalık yarılar ve tepelikler gibi ekolojik karakteri farklı yaşam alanları ve zengin besin varlığı değişik türden ka-

labalık kuş gruplarının alanda bannmasına imkan sağlamaktadır.

Bugüne kadar Nallıhan Kuş Cenneti'nde 191 kuş türü gözlenmiştir. Sadece Nallıhan Kuş Cenneti değil, Sarıyar Barajı'nın tamamı kuş yaşamı açısından önemlidir. Sarıyar Barajı kışın binlerce su kuşunun alanda bannmasına imkan sağlamaktadır. Ülkemizde uzun yıllardır yapılan Kış ortası su kuşu sayımları (KOSKS) sırasında bazı yıllar barajda kışlayan su kuşu sayısının 50 bini geçtiği gözlenmiştir. Alanda kışlayan kuşların önemli bir kısmını yeşilbaş, angıt, elmabaş patka, sakarmeke, karabatak ve karabaş martı türleri oluşturmaktadır.

Aladağ Çayı'nın baraja döküldüğü yerde oluşmuş söğütler, balıkçı türleri için ülkemizdeki en önemli üreme habitatlarından biridir. 5 hektarlık söğütler alanda; 190 çift küçük akbalıçıl, 170 çift gri balıçıl ve 140 çift gece balıçıl üremektedir. Gri balıçıl yuvalamak için söğüt ağaçlarının üst ve orta dallarını tercih ederken, küçük akbalıçıl yuvalama alanı olarak üst dallara yakın ve/veya orta dalları kullanmaktadır. Gece balıçılı ise söğüt ağaçlarının en alt

dalları kullanmaktadır. Her söğüt ağacında 8 ile 15 arasında yuva yapmaktadırlar. Koloninin yakınlarındaki söğüt ağaçlarında ise kuluçkaya yatan 2 çift kara çaylak kaydedilmiştir. Kuş Cenneti'ndeki sazlık alanda ise küçük batağan (>5 çift), bahri (2 çift), alaca balıçıl (2 çift), angıt (20-30 çift), yeşilbaş (15-20 çift), sakarmeke (10 çift) kuluçkaya yatmaktadır.

Kuş Cenneti'nin arka sırtlarında yer alan ve doğu ve güney yönünde uzanan kayalık yarılar kara leylek ve yırtıcı kuş türleri için önemli üreme habitatları oluşturmaktadır. Bu bölgede 4 çift kara leylek, 1 çift kızıl şahin, 2 çift kukumav ve kaya kırılgacı ile kaya sıvacı kuşunun üredikleri kaydedilmiştir. Türkiye'nin Önemli Kuş Alanları Güncellemesinde ise bölgede 20 çift kara çaylak ve kara leyleğin ürettiği belirtilmiştir (2004). Alanda şimdiye kadar geniş çaplı bir üreme çalışması yapılmamış olmasından dolayı bu rakamların daha da fazla olduğu tahmin edilmektedir. Yapılacak detaylı bir üreme çalışması sonucunda başta yırtıcılar olmak üzere alanda kuluçkaya yatan çok sayıda kuş türünün tespit edileceği düşünülmektedir.

Alanda üreyen, kışlayan, beslenen ve bannan kuş popülasyonları için Aladağ Çayı'nın varlığı ve baraj su seviyesindeki mevsimsel salınım büyük önem taşımaktadır. Kuş Cenneti'nde üreyen balıçıl ve leylek türlerinin hemen tamamı Aladağ Çayı ve Çay'ın etkilediği alanlarda beslenmektedir. Kuşların üreme dönemi olan Mayıs- Temmuz ayları arasında barajdaki su seviyesinin yükselmesi ağaçlarda ve sazlıklar-

da kuluçkaya yatan kuşlar için güvenli ve korunaklı ortamların oluşmasını sağlar. Alanda kuşların besinini oluşturan kurbağa, böcek, balık vs. canlıların popülasyonlarının artmasını da sağlar. Kurak geçen yıllarda özellikle balıçıl ve leylek türlerinin popülasyonlarında düşüşler görülmesinin nedeni baraj sularının alana ulaşamaması ve kuşların beslenmesi için uygun ortamların oluşmamasıdır. Bu nedenle alandaki kuş varlığının devamlılığı için Aladağ Çayı'nın korunması ve ilkbaharda baraj sularının söğütlerin bulunduğu alana yayılması hayati önem taşımaktadır.

Alan jeolojik yapısı ile adeta bir açık hava laboratuvarı niteliği sunmaktadır. Ayrıca, çökeltme ortamının özelliklerini yansıtan san, kahverengi ve kırmızımsı tabakaların üst üste tekrarlanması ile görsel açıdan da olağanüstü bir peyzaja sahiptir.

Nallıhan Kuş Cenneti gerek her mevsim banndırdığı kuş topluluklarıyla, gerekse jeolojik ve peyzaj değerleriyle doğa fotoğrafçılığı ve kuş gözlemciliği için ideal bir ortam oluşturmaktadır. Nüfus yoğunluğu bakımından Türkiye'nin ikinci büyük şehri olan başkent Ankara'ya gününbirlik ziyaret mesafesinde olması ve alandaki alt yapı imkanları gerek gününbirlik doğa fotoğrafçılığı ve kuş gözlemciliğine yönelik ziyaretler, gerekse Ankara'daki her düzeydeki öğrencilere doğa koruma bilincinin geliştirilmesine yönelik eğitim faaliyetleri için ülkemizdeki en uygun bir kaç sulak alandan biri olma özelliğine sahiptir.

Alanda gözlenen türlerin durumları:

- Yerli tür: Yerli türler bütün

yıl boyunca bölgede bulunurlar. Göç etmezler.

- Yaz ziyaretçisi: Kışı Afrika gibi güney bölgelerde geçirip üremek için bölgeye gelen türlerdir.
- Kış ziyaretçisi: Kuzey bölgelerde üreyip kışı geçirmek için alana gelen türlerdir.
- Geçiş türü: Ülkemizde üremeyen ya da kışlamayan türlerdir, sadece ilkbahar ve sonbahar dönemlerinde ülkemizden geçerken görülen türlerdir.

Ankara Sofu ve Sof Dokuma

Ankara keçisi- nin, 13. yüzyıl- da Anadolu'ya Türkler tarafından Hazar Deni- zi'nin doğu bölgesinden geti- rildiği düşünölmektedir. Orta Anadolu'nun iklim özelliklerine uygun olduğundan burada geli- şmiş ve buraya özgü hayvan olma özelliğini kazanmıştır. An- kara keçisi ve tiftiğinin çok yön- lü kullanılabilirliği ve güzelliğı 1550'de Hollandalılar tarafından keşfedilmiştir. Bu sayede baş- layıp gelişen talep, Avrupa'da tiftik endüstrisinin başlangıcını teşkil etmektedir.

Dört yıl sonra bir çift Ankara keçisi, bir "hanedan hediyesi" olarak Kutsal Roma İmparator- luğı'na gönderilmiştir. Çok geç- meden Anadolu'daki tiftik üre- tim miktarı Avrupa'nın talebini karşılayamaz hâle gelince, sul- tan, ham tiftik ihracına ambargo koymak zorunda kalmıştır.

Ankara keçisinin en önemli verimi tiftik olup, ölkemiz keçi varlığı içinde üçüncü sırada yer almaktadır. Ankara keçisi, Ankara'nın tüm bölgelerinde yetişmekle birlikte en çok Gü- dül ve Beypazarı ilçelerinde bulunmaktadır. Ankara keçisi, öncelikle tiftik verimi için yeti- ştirilmektedir. Bunun yanı sıra bu keçinin etinden, sütünden ve derisinden de yararlanılmakta- dır. Orta Anadolu ve özellikle An- kara bölgesi tiftik keçisi yeti- ştiriciliğı için uygun bir bölgedir. Ankara keçisi step iklimi sever. Alçak, bataklık ve rutubetli ik-

limlerde tiftik keçisi ırk özellikle- rini kaybeder.

Tiftiğı kabalaşır, parlaklığı azalır. Bu nedenle deniz kıyısı bölge- lerine yaklaştıkça tiftik keçisi- nin sayısı azalır ve bu keçi, yeri- ni kıl keçisine bırakır. Geleneksel sanatlar açısından Ankara keçi- sinin önemi onun elyaf özelliğı- dir. Ankara keçisi elyafının en önemli özelliğı ince, yumuşak, parlak ve beyaz yapıda olma- sıdır. Ankara sof, sof veya sof kumaşı olarak bilinen dokuma- larda tiftik keçisinin elyafından elde edilen tiftik iplik kullanı- lmaktadır. Yapılan araştırma so- nuçlarına göre, sof kumaşının "meviçli", "hareli", "muhyer", "ince" ve "kalın" adları da mev- cuttur.

Önemli bir tekstil hammadde- si olan tiftik, dünyada 'Angora Goat', tiftiğın lifi de 'mohair' ola- rak bilinmektedir. Mohair (tiftik) kelimesi de parlak keçi tüyün- den yapılan giysi anlamına ge- len "mukhaya"dan gelmektedir.

İngilizler, 1580'den sonra Anka- ra'ya ticaret amacıyla gelmiş ve 1583'te Kraliçe I. Elizabeth, İngi- liz 12 tüccara sof ticareti yapma izni vermiştir.

Bunların "Levant Company" isimli bir şirket kurdukları da kayıtlardan anlaşılmaktadır. 1590'da Hollandalıların önce İngilizlerle birlikte ticarete baş- ladıkları daha sonra onlara rakip oldukları, en fazla faaliyette bulunanların da Leh tüccarları olduğu belirlenmiştir.

Debbağlık

Hamamönü, Ankara ilinin Altındağ ilçesinde bulunan tarihi bir semttir. Semtte bulunan 19. yüzyıl sivil mimarlık örneğı tarihi binalar restore edilerek bölge yeniden canlandırılmıştır.

Her geçen dönemde gelişerek yaygınlaşan tabaklama, boya- ma ve deri işletmeciliğı İslam dünyasında da önemli bir sa- nayi kolu olarak gelişmiş ileri seviyeye ulaşmıştır.

Evliya Çelebi'nin verdiği bilgi- ye göre; İstanbul'daki mevcut debbağhaneler yedi yüz adet olup çalışanları usta, kalfa ve çırak olarak üç bin kişiden oluş- maktaydı. Pirlerinin Zeyd Hindi olduğunu söyleyen Evliya Çe- lebi, Anadolu debbağlarının piri olarak da Ahi Evran'ı söylemek- tedir.

Debbağhaneler, bol suya ihti- yaçları olduğundan deniz ke- narlarında veya akarsu ken- nında tesis edilirdi. Akarsuların

şehir girişlerinde debbağhane kurulması, şehir suyunu boz- duğı ve kötü koku yaydığı için yasaklanmış, kurulmuşsa bu debbağhaneler, kaldırımlar olarak akarsuyun şehir çıkışlarına nak- ledilmiş. Bütün Türk topluluk- larında deri işçiliğı ilerlemiş bir sanayi dalı olarak görülür. Bü- yük bir ihtiyaç şeklinde ortaya çıkan deri kullanımı, dericiliğın yanı sıra hayvancılığın da geli- şip yaygınlaşmasını sağlamıştır.

TEMEL GİYİM EŞYALARI DERİDEN YAPILIRDI

Hayvancılıkla uğraşan eski Türk topluluklarının giyim eşyası yün, deri ve kürkten yapılırdı. Orta Asya Türklerinin özellikle

atlı yolculuğı çıkacakları za- man deri pantolon giydikleri bilinmektedir; Bu durum, hayat- lannın büyük kısmı at sırtında geçen Türkler için deri ve deri işçiliğının önemini gösterir.

Deri ve deri mamulleri üretim tekniğinin ileri bir seviyeye ulaştığı Ortaçağ İslam dünya- sının çarşılarında bu tür eşya- nın sergilendiğı birçok dükkân bulunurdu. Elbise, ayakkabı ve tutum gibi şeylerin yanında de- rinin en çok kullanıldığı alanlar- dan biri de ciltçilikti.

Çeşitli araştırmalar, Anadolu'da debbağlık ve deri işçiliğının ilk gelişen meslek ve bunu baş- latan kişinin de Ahi teşkilatının kurucusu Ahi Evran olduğunu göstermektedir. Ahi Evran'ın debbağ olmasından dolayı debbağlık, ayakkabıcılık ve sa- raçlık ahi teşkilatının bünyesi- de önem kazanmıştı. Debbağlar, Ahilik gelenekleri sayesinde diğer esnaf loncaları üzerinde nüfuz sahibi idiler ve Anadolu debbağlarının piri sayılan Ahi Evran'ın Kırşehir'deki zaviyedân bütün esnaf loncalarının ahi ba- bası olarak kabul edilmekteydi.

Ankara, doğal yapısı ve iklim özelliğinden dolayı, çeşitli hayvanları ve bitkileri içeren bir coğrafyaya sahiptir. Ankara çiğdemi ve sevgi çiçeğı gibi endemik bitkiler ile Ankara armudu, Ankara balı gibi yöresel ürünler, Ankara kedisi, Ankara tavşanı, Ankara (tiftik) keçisi gibi hayvanlar bu çeşitliliğın örneklerindendir.

Türklerde büyük gelişme gösteren dericilik 15. ve 16. yüzyıllarda kasabalara kadar yayılarak diğer esnaf kollannın arasında önemli bir yere sahip oldu ve özellikle İstanbul, Edirne, Kayseri, Ankara, Bursa, Manisa, Tokat ve Konya gibi şehirlerin ticari hayatına canlılık getirdi.

16. yüzyılda Pierre Belon, Türk dericiliğini ve deri işlemeciliğini överken Avrupa'daki dericilikten "yamacılık" şeklinde bahsetmektedir.

Şehir pazarlarındaki ham ve yan mamul deri alım satımı, "ehl-i hibre" denilen bir komisyon tarafından düzenlenen narha göre yapılır, narh, mamullerin masrafı ile kârının hesaplanması sonucu tespit edilir ve kadı sicil defterlerine geçirilirdi. Böylece her malın kalitesine göre belirlenen fiyatlarla üretici, tüketici ve satıcı korunmaya çalışılırdı.

Debbağ esnafı üretimlerinin önemli bir kısmını düşük bir ücretle devlete verir, ancak devletin ihtiyacını karşıladıktan sonra elinde kalanı piyasaya sürebilirdi. Debbağlar, derinin savaş malzemesi olması bakımından öncelikle tersane, cebehane, tophane ve mehterhane gibi askeri kuruluşların ihtiyaçlarını karşılardı.

18. ASIRDA DERİCİLİK SANATI ZİRVEYE ULAŞTI

Debbağlar 18. yüzyılın ikinci yansında sanatlarının zirvesine çıkmışlardı ve zenginlik açısından diğer esnaftan üstün olmuşlardı. Her biri iki üç katlı yüksek binalarda faaliyet gösteren debbağhanelerde bir ustanın idaresinde çırak ve kalfalardan oluşan en az on beş yirmi kişilik işçi grubu çalışır, her

Türklerde büyük gelişme gösteren dericilik 15. ve 16. yüzyıllarda kasabalara kadar yayılarak diğer esnaf kollannın arasında önemli bir yere sahip oldu ve özellikle İstanbul, Edirne, Kayseri, Ankara, Bursa, Manisa, Tokat ve Konya gibi şehirlerin ticari hayatına canlılık getirdi.

debbağhanenin su ile işleyen ve palamut öğütmeye yarayan bir değirmeni ile bostan kuyusu gibi kuyuları olurdu. Deriler önce bol suda iyice yıkanır, arkasından kireç kuyularına yatırılırdı. Bir müddet burada kaldıktan sonra "kaveleta" denilen özel bir bıçakla kirecin yaktığı kıllar, yağ ve et gibi kalıntılar kazınır, daha sonra deriler aralanna mazi, palamut veya güvercin, tavuk ve köpek dışkısı ufalanarak üst üste serilip bir müddet bekletildikten sonra tekrar kaveleta ile temizlenirdi.

Bu işlem derinin istenilen kaliteye ulaşmasına kadar devam ederd. En sonunda kösele, sahtiyan meşin, maroken gibi işlenmiş deri haline getirilen ham deriler, kınımlarını önlemek ve rahat kullanılmalarını temin etmek amacıyla don yağı, kuyruk yağı veya balık yağı ile yağlanarak yumuşatıldıktan sonra piyasanın istediği renklere boyanarak satışa sunulurdu.

Tanzimat'tan sonra Osmanlı deri sanayinde büyük bir gerileme oldu. Başlangıçta mezbalalarda kesilen hayvanların postlarını olduğu gibi alan

debbağ esnafı bunların yün ve kıllarını keçeci, külâhçı ve yorgancılara satarak gelir sağlardı. Debbağların tekel ve gedik sisteminin kaldırılmasından sonra bunlardan mahrum kalmaları, yabancı tüccarların ham derileri yüksek fiyatla toplayıp dışarıya götürmeleri sebebiyle işleyecek deri bulamamaları, bulduklarını ise artan fiyatları yüzünden satın alamamaları gittikçe fakirleşmelerine ve bu sanatın gerilemesine yol açarken, öte yandan Avrupa'da her zanaat dalında olduğu gibi debbağlığın da makineleşmesi ve Osmanlıların bu gelişmeye ayak uyduramaması gerilemeyi hızlandırmış.

Farklı zamanlarda farklı değer yargılarına konu olan; gerek insanlık ve gerekse Türk tarihindeki yeri oldukça eskilere uzanan dericilik veya diğer bir ifade ile "dibağat" bugün teknik olarak işlenen gelişmiş bir sanayi dalı olmuştur. Dericiliğin Türk toplumlarında gelişmesinde, Türklerin sahip olduğu göçebe hayatının; hayvancılıkla uğraşmış bulunmalarının ve İslâm'ın kitaba atfettiği önem dolayısıyla ciltçiliğin önem kazanmasının büyük rolü olduğu görülmektedir. Osmanlı döneminde deri savaş malzemesi olarak kabul edilmiş.

SANAYİLEŞME TABAKHANELERE DARBE VURDU

Debbağlar, 18. asrın ikinci yansında gerek sanatlarını icra açısından ve gerekse zenginlik bakımından belirgin bir hale gelmişlerdir.16. asırdan itibaren Türk derilerinin Avrupa pazarlarında itibar görmesi debbağlık sanatının yeniden önem ka-

zanmasını sağlamıştır. Ancak Tanzimat'tan sonra debbağlık sisteminde yapılan değişiklikler, Avrupa'da gelişen sanayi ve derinin ihracı gibi nedenlerden dolayı Osmanlı dericiliğinde aynı parlak dönemi görmek mümkün olmamıştır. Böyle olmakla birlikte Türk toplumunda dericilik sanayii bugüne kadar varlığını koruyabilmiş, tekstil sanayindeki gelişmelere rağmen vazgeçilmez olmuştur.

Günümüzde kullanılan "tabakhane" kelimesi debbağhaneden gelmektedir.

Eskiden Safranbolu'da taze köpek dışkısı için tabakhanelerde yaygın olarak binlerce köpek beslenirmiş. Ham deri, kıllardan, yağ ve et tabakalarından mekanik olarak temizlendikten sonra kimyasal olarak işlendiği sama safhasında, taze köpek dışkısının enzimlerine ihtiyaç duyulduğundan, tabakhanelerin olduğu yerleşim yerlerinde çoluk çocuk ellerinde teneke maşrapalar, köpek dışkısı toplarlar, sama işlemi ancak dumanı tüten taze dışkı yapılabildiğinden koş koş tabakhanelere yetiştirilirmiş.

Hayvanların derilerinin işlendiği atölyeler için köpek dışkısı çok önemli bir malzemeymiş; çünkü sadece taze köpek dışkısı içinde bekletilen deri yumuşacık, kıl köklerinden anmış, gözenekleri açık, ince, homojen yani kaliteli olabilmirmiş. Bu nedenle köpek çiftlikleri dahi kurulmuş. Binlerce köpek beslenmiş, üretilmiş ve hatta köpeğin dışkısını sıcak ve kurumadan yetiştirmek için sistemli bir iş örgütlenmesi dahi kurulmuş. Bu işlem günümüzde de halk arasında deyim olarak kullanılmaktadır.

Esnaflar ve Sanatkarların Teminatı: Kredi ve Kefalet Kooperatifleri

Erdoğan YALÇINKAYA
Ticaret Uzmanı

Gelişmekte olan birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de küçük işletmeler, gelir düzeylerinin düşüklüğü ve teminat vermedeki yetersizliklerden dolayı kredi kaynaklarına erişim konusunda sıkıntı yaşamaktadırlar. Bu sıkıntıların aşılabilmesi için yardımlaşma ve dayanışma temelinde kurulan ve kooperatif türlerinden biri olan Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri (ESKKK) küçük işletmelerin kredi ihtiyaçlarını karşılamada çok önemli bir rol üstlenmektedir.

Kredi Garanti Fonu'nun kuruluşuna kadar ülkemizdeki tek kredi garanti sistemi olan Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri (ESKKK) , ortağı olan esnaf ve sanatkarların ticari faaliyetleri için ihtiyaç duydukları krediyi sağlamak üzere kurulan, temelinde karşılıklı yardımlaşma ve dayanışmanın olduğu bir kooperatif türüdür. Her ne kadar 1950'li yıllarda kurulmaya başlanmış olsalar da, sanayi devriminin getirdiği ekonomik ve sosyal değişiklikler nedeniyle esnaf ve sanatkarın desteklenmesi amacıyla devlet eliyle kurulan Halk Bankası ile paralel gelişimlerinden dolayı

kuruluşlarına giden sürecinde birlikte ilerlenmesinde fayda bulunmaktadır.

Halk Bankası ve Halk Sandıkları Kuruluş Süreci

2.Meşrutiyetle birlikte Osmanlı Devleti'nde ekonomide önce serbestleşme hareketi daha sonra ise millileşme hareketi meydana gelmiştir.1913 yılında ilk Teşvik-i Sanayi Kanunu çıkarılarak Türk sanayiciye parasız arsa verilmiş, vergi ve gümrük muafiyetleri tanınmış, Birinci Dünya Savaşının başlamasıyla birlikte kapitülasyonların kaldırılması ile azınlıkların elinde bulunan ticari sermayenin Türklerin eline geçmesine katkı sağlamıştır. Bu süreç Kurtuluş Savaşı'ndan sonra ve Cumhuriyet Dönemi'nde de devam etmiş olup, Mustafa Kemal Atatürk'te, Kurtuluş Savaşı'ndan sonraki savaşın iktisadi alanında verileceğini düşündüğünden iktisadi hayatın önemli bir unsuru olan esnaf ve sanatkarın durumlarının iyileştirilmesine büyük önem vermiştir.

Ancak 1929 ekonomik buhranına kadar

geçen süreçte oluşturulması hedeflenen milli burjuvazinin gereken atılımı gerek sermaye gerekse tecrübe eksikliği nedeniyle yapamaması, bu atılımın Devlet eliyle yapılmasını zorunlu hale getirmiştir.

Bu kapsamda, 1932 yılında Celal Bayar'ın da Ekonomi Bakanlığına gelişiyle birlikte Avrupa'da başlayıp diğer ülkelere yayılan halk bankacılığı alanında çalışma yapmak üzere Bakanlık Müşavirlerinden Burhan Zihni Sanus Başkanlığında bir heyet Almanya, Belçika ve Fransa'ya gönderilmiştir. Yapılan çalışmalar neticesinde, 1933 yılında Başbakan İsmet İnönü ile Celal Bayar'ın yapmış oldukları görüşmelerle 2284 sayılı "Ödünç Para Verme, Halk Bankası ve Halk Sandıkları Kanunu" meclisten geçirilmiştir.

1933 yılında yasa çıkartılmasına rağmen yasada öngörülen 1.000.000 TL'lik iştirakin Hazine tarafından yerine getirilememesinden dolayı banka 1938 tarihine kadar faaliyete geçememiştir. 1938 yılında Celal Bayar'ın Başbakan olması ile birlikte tekrardan 3331 sayılı "Halk Bankası ve Halk

Sandıklarının Sermayeleri Hakkında Kanun" çıkarılmış, bu kanunla devlet eliyle toplam 1.200.000 TL sermayesi ile anonim şirket olarak Halk Bankası kurulmuş, diğer altı büyük banka da (İş Bankası, Ziraat Bankası, Sümer Banka, Eti Banka, Türk Ticaret Bankası ve Emlak Kredi Bankası) toplamda 200.000 TL ile iştirak etmişlerdir.

Sermaye	Tutar (TL)	Oran (%)
Hazine	1.200.000	85,71
İş Bankası	60.000	4,28
Ziraat Bankası	60.000	4,28
Sümer Bank	50.000	3,57
Eti Bank	10.000	0,71
Türk Ticaret Bankası	10.000	0,71
Emlak Kredi Bankası	10.000	0,71
Toplam	1.400.000	100

Tablo 1 - Halk Bankası Kuruluş Sermaye Yapısı
Kaynak: Uzgören, N.(1987), sf.27

Sonuç olarak; 19. yüzyılda Avrupa'da kendi kendine yardım ilkesiyle ortaya çıkan ve süreç içerisinde tüm dünyaya kooperatif model olarak yayılan halk bankacılığının Türkiye'ye gelmesi, Avrupa'dakinden farklı olarak devlet eliyle halkın maddi ihtiyaçlarını karşılama gayesiyle gerçekleşmiştir.

Kurulan Halk Bankasının amacı; gereken yerlere Ekonomi Bakanlığı'nın izniyle Halk Sandıkları açarak, küçük üretici, esnaf ve sanatkarların ticari faaliyetleri için ihtiyaç duydukları küçük krediyi sağlamak, Halk Sandıklarının ilerlemesini ve gelişmesini sağlamak için gereken işlemleri ve önlemleri almaktır. Bununla birlikte, Halk Bankası doğrudan kredi vermek yerine, Halk Sandıklarından alacağı senetleri reeskont etmek sureti ile sandıkların finanse edecektir. 05.09.1938 tarihinde Ankara'da ilk Halk Sandığı açılarak bankacılık faaliyetlerine başlamış olup, akabinde 16.10.1938 tarihinde İstanbul Halk Sandığı açılmıştır

Sermaye	Ankara	İstanbul
Ekonomi Bakanlığı	100.000 TL	100.000 TL
İl Hususi İdaresi	10.000 TL	7500 TL
Belediye	10.000 TL	2.500 TL
Ticaret Odası	5.000 TL	5.000 TL
Halk Bankası	122.500 TL	132.500 TL
Ziraat Bankası	2.500 TL	2.500 TL
Toplam	250.000 TL	250.000 TL

Tablo 2 - Ankara ve İstanbul Halk Sandıkları Kuruluş Sermaye Yapısı / Kaynak: Yılmaz, A.(2010), Sf.81-83

Tabloda görüldüğü üzere Belediyeler ve Özel İdarelerin de hissedar olarak Halk Sandıklarının kuruluşlarında yer alması ve gelirlerinin bir kısmının Halk Sandıklarında değerlendirilmesi, Anadolu'daki diğer Belediye ve Özel İdarelerin sınırları dâhilindeki illerde de Halk Sandıklarının kurulmasının önünü açmıştır.1940'lı yıllarda sırasıyla Denizli, Gaziantep, Kastamonu, Bursa, Kahramanmaraş, Samsun

ve İzmir’de Halk Sandıkları açılmıştır. Öte yandan, halkın sandıklara katılımının da sağlanması amacıyla 1 hisse bedeli 100 TL olarak belirlenmiş, devlet eliyle yapılan atılımın halk tarafından sahiplenilmesi amaçlanmıştır. Her ne kadar sandıklar anonim şirket olarak kurulsada, mahalli idarelerin kar amacı gözetmeksizin sadece amme hizmeti sunmak ve karşılıklı dayanışmayı teşvik etmek üzere bir araya gelmesi, kooperatif modelin temelinden gelmektedir.

Küçük üretici esnaf ve sanatkârların ticari faaliyetleri için ihtiyaç duydukları küçük kredi arayışının bir sonucu olarak devlet eliyle ortaya çıkan Halk Bankası ve Halk Sandıklarının bu kredi arayışını belirli bir noktaya getirmiş olmakla birlikte, Banka eliyle “Grup İkrazatı” uygulaması ve akabinde esnaf ve sanatkârların bir araya gelerek kefalet kooperatiflerini kurması ile devam etmiştir.

Esnaf Kefalet Kooperatifleri Kuruluş Süreci ve Gelişimi

Küçük kredi davasının ülke çapında köklü ve kapsamlı bir şekilde çözüme kavuşturulması, Halk Bankasının bu hizmeti artıran bir hızla yürütebilmesi ve hizmetin gerekleriyle uyum gösteren bir kefalet sisteminin geliştirilmesi geç de olsa fark edilmiş, ilk kez 1947 yılında Ankara Halk Sandığı tarafından “Grup İkrazatı” adı verilen bir uygulamaya başlanılmıştır.

Banka tarafından, müteselsil kefaletle beşer ve onar kişilik gruplar halinde oluşturulmuş olduğu kredi garanti sisteminde, 1.000 liraya kadar %7 faiz ve azami 6 ay

vadeli krediyi borç alan onar kişilik grupta bir esnaf kredisini ödeyemediği zaman, geriye kalan 9 esnaf 111 TL ödeyerek, ödeyemeyen esnafın kredisini kapatmış bu şekilde kredi garanti sisteminin temelleri atılmıştır.

1949 yılından itibaren İstanbul Halk Sandığında da uygulamaya başlanan grup ikrazatı ülke genelinde de hızlı bir şekilde gelişme göstermiştir.

Bununla birlikte, 1949 yılında kabul edilen 5373 sayılı “Esnaf Dernekleri ve Esnaf Birlikleri Kanunu” esnaf ve sanatkârın teşkilatlanması ve dayanışması noktasında sistemin alt yapısı için çok önemli bir gelişmedir.

1950 yılından Roma’da düzenlenen Uluslararası Halk Kredisi Kongresinin toplantısına o yıl, Halk Bankası Genel Müdürü Nusret Namık Uzgören’de katılmış olup, İsviçre delegesinin kefalet kooperatifleri ile ilgili yaptığı sunum kendisini etkilemiş, Türkiye’ye döndükten hemen sonra çalışmalara başlamış 18.10.1951’de Ankara Esnaf Derneklerinin 117 üyesi ile 8.405 TL sermaye ilk Esnaf Kefalet Kooperatifini (EKK) kurulmuştur.

Kurulan bu kefalet kooperatifinin amacı; ortağı olan esnaf ve sanatkâra, ticari faaliyetleri için ihtiyaç duydukları krediyi bankadan sağlamak üzere ortağına kefil olmaktır. Esnaf ve sanatkârlar tarafından hızla benimsenmiş bu kredi garanti sistemi, 1952’de İstanbul’da, akabinde Çorum, Bursa, İzmir, Kırşehir, Balıkesir, Adana ve Aydın’da olmak üzere Türkiye geneline hızla yayılmıştır.

Yıl	Kooperatif Sayısı	Ortak Sayısı	Yıl	Kooperatif Sayısı	Ortak Sayısı
1951	1	117	1961	147	73.289
1952	11	2.346	1962	156	81.713
1953	31	9.266	1963	183	86.142
1954	52	18.009	1964	210	87.898
1955	76	28.222	1965	263	99.718
1956	91	34.237	1966	311	114.641
1957	106	40.963	1967	365	136.953
1958	127	46.277	1968	403	161.991
1959	130	50.315	1969	439	182.912
1960	141	58.591	1970	465	198.599

Tablo 3 - 1951-1970 arası Esnaf Kefalet Kooperatifleri ve Ortak Sayısı
Kaynak: Kooperatifçilik Dergisi (1972), Sayı:18 Sf. 22

“

Küçük üretici esnaf ve sanatkârların ticari faaliyetleri için ihtiyaç duydukları küçük kredi arayışının bir sonucu olarak devlet eliyle ortaya çıkan Halk Bankası ve Halk Sandıklarının bu kredi arayışını belirli bir noktaya getirmiş olmakla birlikte, Banka eliyle “Grup İkrazatı” uygulaması ve akabinde esnaf ve sanatkârların bir araya gelerek kefalet kooperatiflerini kurması ile devam etmiştir.

Tablodan görüldüğü üzere 117 ortakla 1951 yılında kurulan esnaf kefalet kooperatifleri, 20 yılın sonunda 465 kooperatife ulaşmış, ortak sayısı da yaklaşık olarak 200 bin esnaf ve sanatkâr bulmuştur.

İlk kez 1954 yılında, o zamana kadar kurulmuş bulunan kefalet kooperatifleri tarafından “Esnaf Kefalet Kooperatifleri Birliği” unvanıyla Ankara’da bir Birlik kurulsada birlik kendinden beklenen görevleri ifa edememiştir.

Son 10 yıllık dönemi incelediğimizde, Hazinece karşılanan faiz destek oranı artmış, bununla birlikte daha fazla ödenek ayrılarak daha fazla küçük işletmenin yararlanması sağlanmıştır.

”

1970 yılına kadar bir merkeze bağlı olmandan birbirlerinden bağımsız olarak faaliyet gösteren kefalet kooperatifleri gerçek anlamda üst örgütlenmesini 1969 yılında 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun çıkması üzerine, önce bölge birliklerinin kurulması ve ilk kurulan 8 Bölge Birliğinin (Ankara, Marmara, Çorum, İzmir, Konya, Malatya, Aydın ve Denizli) bir araya gelmesiyle 1970 yılında Ankara’da Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Birlikleri Merkez Birliği’nin (TESKOMB) kurulmasıyla sağlamıştır. Bu şekilde kooperatiflerin, birliklerin ve merkez birliğinin kurulması suretiyle, yatay ve dikey örgütlenmesini tamamlamıştır.

1970 yılından sonra ise Tablo 5’te görüldüğü üzere, 1980 yılına kadarki dönemde kurulan kooperatif sayısı zirveye ulaşmış olup, bu tarihten sonra belirli dönemlerde artış gözlemlense de 1980 öncesindeki ivme yakalanamamıştır. Bu durum, kredi ve kefalet kooperatifi sayısının yeterli düzeye ulaştığına işaret etmektedir.

Dönemler	Kurulan ESKKK Sayısı
1971-1980	269
1981-1990	88
1991-2000	134
2001-2010	48
2011-2019	77

Tablo 4 - Dönemler itibarıyla Kurulan ESKKK Sayısı
Kaynak: Koop-Bis Bilgi İşlem Kayıtları, Mayıs 2019

Faiz İndirimli Kredi Uygulaması ve Kredi Sicilinin Korunması

Her yıl esnaf ve sanatkârların finansman maliyetlerinin azaltılması ve faiz indirimli kredi sağlanması amacıyla, 27.12.2006 tarihli 5570 sayılı “Kamu Sermayeli Bankalar Tarafından Yürütülen Faiz Destekli Kredi Kullanılmasına Dair Kanun”un 1.maddesine dayanılarak çıkarılan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (bundan önce Bakanlar Kurulu Kararları) doğrultusunda, küçük işletmelere ESKKK’lar aracılığıyla veya doğrudan Türkiye Halk Bankasınca faiz indirimli krediler kullanılmaktadır.

Kullandınlan bu faiz indirimli kredilerin, Banka tarafından da “Gelir Kaybı” olarak nitelendirilen kısmı, her yıl Bütçe Kanunu kapsamında, Hazine Müsteşarlığı Cari Transferler Hesabına konulan tutanın, Hazine tarafından Bankaya aktarmasıyla karşılanmaktadır.

Son 10 yıllık dönemi incelediğimizde, Hazinece karşılanan faiz destek oranı artmış, bununla birlikte daha fazla ödenek ayrılarak daha fazla küçük işletmenin yararlanması sağlanmıştır.

Öte yandan, Bütçe Kanunu kapsamında Tablo 5’den de görüldüğü üzere son 10 yılda yaklaşık 8 milyar 883 milyon TL’lik ödenek konulmuş olup, bu ödeneklerin yaklaşık 6 milyar 160 milyon TL’lik kısmı aynı dönemde kredilerin faiz ödemeleri için kullanılmıştır. 2019 yılı Bütçesinden bu kapsamda yaklaşık 1 milyar 857 milyon TL ödenek ayrılmış olup, bu ödeneğin ne kadannın yıl içinde, küçük işletmelere sağlanan faiz indirimli kredi olarak kullanıldığını yılsonunda kesinleşecektir.

Kredi ve Kefalet Kooperatifleri ortaklarının kullanmış oldukları kredileri ödeyememeleri durumunda kefaletlerinden doğan sorumlulukları gereği ortağı adına krediyi ödeyerek, riski üstlenmektedirler.

Kredi ve Kefalet Kooperatiflerinin Derecelendirilmesi

Kredi ve Kefalet Kooperatifleri ortaklarının kullanmış oldukları kredileri ödeyememeleri durumunda kefaletlerinden doğan sorumlulukları gereği ortağı adına krediyi ödeyerek, riski üstlenmektedirler. Bu durum, kefaleti bulunan veya bulunacak kooperatiflerin karşılaşacakları mali sorumluluk ve kredi risklerinin değerlendirilmesi ihtiyacını doğurmuştur. Bu nedenle, Halk Bankası kendi içinde derecelendirme sistemi oluşturmuştur.

Bu derecelendirme sisteminde kooperatiflerin kayıtlı ortak sayısı, aktif riski bulunan ortak sayısı, kredi büyüklüğü, takip oranı, likit oranı, varlık oranı gibi kooperatife özgü verileri kullanarak, kooperatifleri 1 ve 7 arası gruptandırarak kullanılabilecekleri azami kredi miktarını ve kooperatife tahsis edilecek kredi limitini kooperatif bazında belirlemektedir.

Yıllar	Bütçeden Ayrılan Ödenek (Milyon TL)	Kullanılan Ödenek (Milyon TL)
2009	275	307
2010	392	202
2011	327	248
2012	392	368
2013	514	414
2014	528	528
2015	750	690
2016	1.098	941
2017	1.257	1.099
2018	1.472	1.363
2019	1.878	-
Toplam	8.883	6.160

Tablo 5 - 2009-2019 Tarihleri Arasında Hazine Bütçesinden Ayrılan ve Kullanılan Ödenek Miktarı
Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

10.02.2019 tarihli ve 602 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile esnaf ve sanatkârlara TESKOMB'a bağlı ESKKK'ların kefaletiyle veya ESKKK kefaleti olmaksızın doğrudan Halkbank'tan kullanılmak üzere %50 ve %100 faiz indirimli, kredi imkânı sağlanmış olup, uygulama esasları da mezkûr kararda yer almaktadır.

ESKKK'ların aracılık ettiği kredi garanti sisteminde, esnaf ve sanatkâr faiz indirimli kredi kullanmasının yanında sistem, ortağının kredisi için Bankaya garanti vermektedir. Şöyle ki, kredi kullanan esnaf ve sanatkârın vadesinde ödeyemediği kredi taksitleri, kefil olan kooperatifin kredilerden yaptığı kesintileri aktardığı hesaplar-

dan bankaca tahsil edilmekte, bu nedenle vadesinde kredi taksitini ödeyemeyen esnaf ve sanatkâr ile ilgili Halk Bankası'na olumsuz kredi sicil bildirimi yapılmamaktadır. Bu durum, esnaf ve sanatkârın yeniden kredi kullanabilmesini olanaklı kılmakta, olumsuz kredi sicilinin önüne geçmektedir.

Düşük Faiz Uygulaması

10.02.2019 tarihli ve 602 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 1 Ocak - 31 Aralık 2019 tarihleri arasında esnaf ve sanatkârlara, ESKKK kefaletiyle veya ESKKK kefaleti olmaksızın doğrudan Türkiye Halk Bankası A.Ş.'nce bankacılık ve kredi mevzuatı çerçevesinde %50 veya %100 faiz indirimli (faizsiz) olarak kredi imkânları sağlanmıştır.

Anılan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde faiz indirimli krediler ile ilgili olarak;

- Geleneksel, kültürel, sanatsal değeri olan kaybolmaya yüz tutan meslek kollarında (el dokuma işleri, bakır

işletmeciliği, çini ve çömlek yapımı, sedef kakma ve ahşap oyma işleri, kaşıkcılık, bastonculuk, semercilik, yazmacılık, yorgancılık, keçecilik, lüle ve oltu taşı işçiliği, çankçılık, yemencilik, oyacılık ve bu işlere benzerlik gösterdikleri Bakanlıkça kabul edilen) faaliyet gösteren ve "Esnaf Vergi Muafiyet Belgesi" sahibi esnaf ve sanatkârlara söz konusu Karar kapsamında 2019 yılında kullanılacak krediler ile önceki yılda aynı kapsamda kullanılan kredilerden bakiyesi 2019 yılına devreden krediler için %100 faiz indirim oranı uygulanır.

- Mesleki Eğitim Kanunu kapsamında, kredi başvuru tarihi itibarıyla en az 1 yıl ustalık belgesine sahip olan ve ustalık belgesiyle ilgili meslek kolunda son 1 yıl içinde kendi adına işletme kurduğunu belgeleyen esnaf ve sanatkârlara söz konusu Karar kapsamında 2019 yılında kullanılacak krediler ile önceki yılda aynı kapsamda kullanılan kredilerden ba-

kiyesi 2019 yılına devreden krediler için %100 faiz indirim oranı uygulanır.

- KOSGEB tarafından sağlanan hibe ve faizsiz kredi desteğinden yararlananlar hariç olmak üzere, KOSGEB Girişimcilik Destek Programını bitiren, başvuru tarihinde 30 yaşını tamamlamamış olan esnaf ve sanatkârlara KOSGEB tarafından onaylanan projelerini Bankaya sunmaları durumunda 100.000 TL'ye kadar %100 faiz indirim oranı uygulanarak kredi kullanılabılır.

hükümlerine yer verilmiştir.

Buna ilaveten, anılan Karar ile 2019 yılında kullanılacak krediler ile önceki yıllarda kullanılan kredilerden bakiyesi 2019 yılına devreden kredilere (yukarıdaki hükümler kapsamında kullanılan krediler hariç olmak üzere) %50 faiz indirim oranı uygulanmaya devam edileceği belirtilmektedir.

1. ve 2. Grup	200.000 TL
3. ve 4. Grup	150.000 TL
5. Grup	125.000 TL
6. ve 7. Grup	100.000 TL

Tablo 6 - Gruplarına göre Kooperatiflerin aracılık edebilecekleri azami kredi tutarları

Kooperatif ait olduğu risk grubu dâhilinde ortaklarınca kullanılan kredilere kefalet vererek gelir elde edebilmekte ve işletme giderlerini karşılayabilmektedir. Kooperatifin işletme giderlerinden artan gelirleri ise kooperatife ait teminat fonlarına aktarılmaktadır.

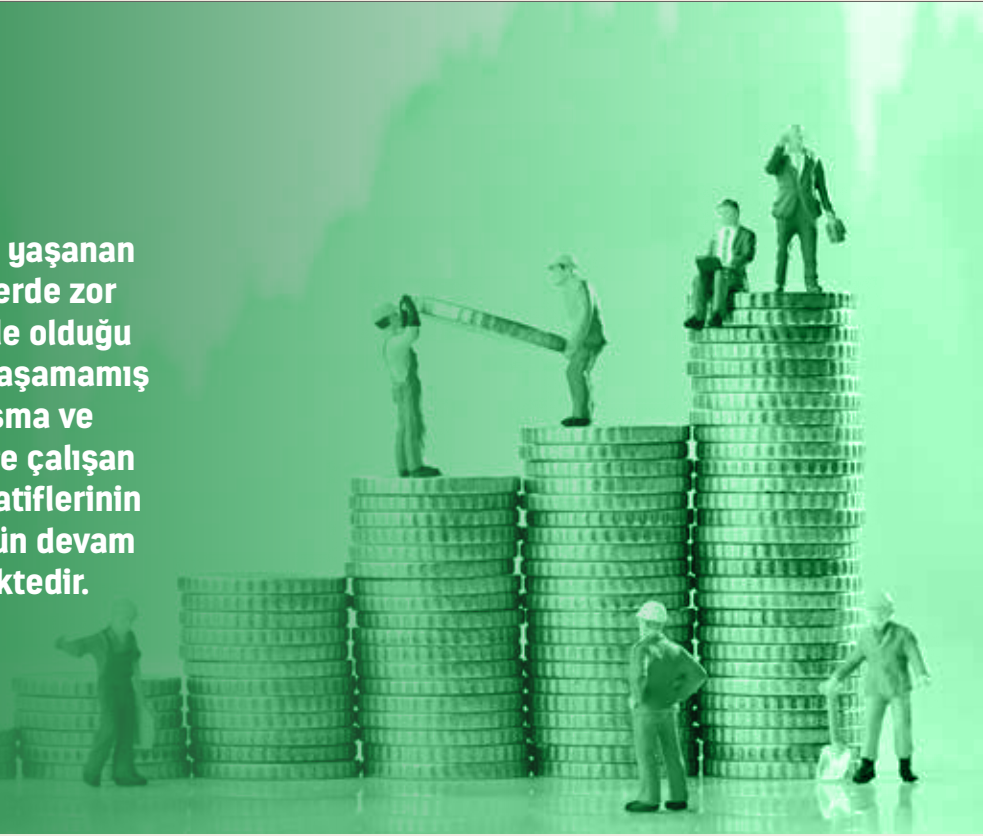
ESKKK Aracılığıyla Kullanılan Krediler ve Kefalet Hizmet Süreci

Kredi ve Kefalet Kooperatiflerinin amacı; kooperatife ortak olan esnaf ve sanatkâra ticari faaliyetleri için gerekli nakdi veya gayri nakdi krediyi sağlamak üzere esnaf ve sanatkâra kefil olmaktır. Bu kapsamda, ESKKK'lar ortaklarına verdikleri kefalet hiz-

“

Türkiye, dünya çapında yaşanan büyük ekonomik krizlerde zor duruma düşen ülkelerde olduğu gibi sosyal çalkantılar yaşamamış ise, bunda yardımlaşma ve dayanışma esasına göre çalışan kredi ve kefalet kooperatiflerinin rolü büyüktür ve bu rolün devam ettirilmesi gerekmektedir.

”

metini, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu ve ESKKK anasözleşmesi çerçevesinde yürütmektedirler.

ESKKK'ya ortak olabilmek için 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanununa göre kurulmuş meslek odasına kayıtlı esnaf veya sanatkar olmak ön koşul olarak bulunmaktadır.

Kredi kullanmak isteyen esnaf ve sanatkarlar, ortağı bulundukları kooperatife kredi taleplerini güncel belgeleriyle(Esnaf Sicil Tasdiknamesi, Oda Kayıt Belgesi, Vergi Levhası, Nüfus Cüzdanı, İkametgâh Belgesi vb.) birlikte yazılı olarak iletmekle kredilendirme sürecini başlatmış olurlar. Kredi talebine ilişkin olarak inceleme ortamının ekonomik ve mali durumu göz önünde bulundurularak yönetim kurulunca veya bu konuda görevli kooperatif personeline yapılmakta olup, değerlendirme sonucuna göre kredi ve kefalet haddi tespit edilmektedir.

İlk inceleme sonucunda başvurusu olumlu bulunan ortağın belgeleri, Bankaya gönderilerek ikincil bir istihbarat yapıl-

maktadır. Banka, kredi talep edenin varsa kefillerinin Merkez Bankası sisteminde elde edilen memzuç bilgilerini ve diğer moralite sorgulamalarını yaparak ikincil istihbaratı tamamlayarak, sürecin olumlu çıkması akabinde Banka Kredi Komitesi'nin kararına istinaden kredi kullandırımı yapmaktadır.

30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla Türkiye çapında kredi kullanan esnaf ve sanatkar sayısı 546.048 olup, kredi bakiyesi ise 39 milyar 818 liradır.

Kredilerden Yapılan Kesintiler

1163 sayılı Kooperatifler Kanununda kooperatifler "Tüzel kişiliği haiz olmak üzere ortaklarının belirli ekonomik menfaatlerini ve özellikle meslek ve geçimlerine ait ihtiyaçlarını işgücü ve parasal katkılarıyla karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlayıp korumak amacıyla gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurulan değişir ortaklı ve değişir sermayeli ortaklıklar" olarak tarif edilmektedir.

Öte yandan, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 124. maddesinde ise kooperatifler anonim şirket, limited şirket gibi ticaret şirketi türleri arasında sayılmıştır.

Yukandaki tanımlardan da anlaşılacağı üzere Kooperatifler, nevi şahsına münhasır ticaret şirketleri olup, her ne kadar diğer ticaret şirketleri gibi öncelikli amaçları kar maksimizasyonu olmasa da varlıklarını korumak ve geliştirmek için finansmana ihtiyaç duyarlar. Bir kooperatif türü olan kredi ve kefalet kooperatifleri, ortaklarının ihtiyaç duydukları finansman için aracılık ederken, kefaletlerinin Bankaca kabul edilebilmesi, işletme giderlerini karşılayabilmesi ve Bankaca yapılan derecelendirmede üst sıralarda olabilmesi için finansal kaynaklara ihtiyaç duyarlar. Bu finansal kaynakların da önemli bir kısmını, kullanılmasına aracılık ettikleri kredilerden yapılan kesintilerden elde ederler.

Yapılan bu kesintiler, ESKKK anasözleşmesinin 11'nci, 21'nci, 68'nci ve 72'nci maddelerinde düzenlenmiş olup,

- Bloke sermaye kesintisi (%3) (kredi borcunu kapatan ortağa iade edilmektedir),
- Risk fonu kesintisi (%1)
- Kooperatif masraf karşılığı kesintisi yıllık (%1,5),
- Üst kuruluş katılım payı kesintisi (%5) olarak sıralanabilir.

Ayrıca genel kurulda karar almak koşulu ile kooperatif adına başkaca kesintilerin de yapılması mümkündür. Öte yandan, Bankaca belirlenen oranda yıllık komisyon da alınabilmektedir.

Yukanda belirtilen anasözleşme maddeleri uyarınca kredilerden yapılan söz konusu kesintilerden risk fonunda ve bloke sermaye hesabında biriken bakiyeler kefalet verilen kredilere karşılık Halk Bankasına "teminat" olarak bloke ettirilmektedir.

Bununla birlikte, krediden yapılan masraf karşılığı kesintisi ise, bu kooperatiflerin sağladığı kefalet hizmeti karşılığında alınmakta olup, kooperatifin işletme giderlerinin finansmanında, üst kuruluş katılım payı kesintisi ise, bu kooperatiflerin üst kuruluşları olan ESKKK Birliklerinin ve TESKOMB'un işletme giderlerinde, yürütülen eğitim ve denetim faaliyetlerinde kullanılmaktadır.

Vadesinde Ödenmeyen Krediler

Kredi kullanan esnaf ve sanatkarın vadesinde ödeyemediği kredi taksitleri, kefil olan kooperatifin kredilerden yaptığı kesintileri aktardığı mezkûr hesaplardan bankaca tahsil edilmektedir. Bu uygulamayla, ödeme güclüğü olduğu için vadesinde kredi taksitini ödeyemeyen esnaf ve sanatkar hakkında Bankaca olumsuz kredi sicil bildirimi yapılmamaktadır. Bu durum, esnaf ve sanatkarın yeniden kredi kullanabilmesini olanaklı kılmaktadır.

Ortak tarafından vadesinde ödenmeyen borç, kooperatifçe bankaya ödenmiş olduğu için kooperatif borcun alacaklısı konumuna gelerek, borcun takibini yapma hakkına sahip olur. Öte yandan, kooperatifin mezkûr hesaplarında ortağın vadesin-

de ödeyemediği borcun tahsili için yeterli bakiye yoksa Bankaca yasal takip işlemi başlatılmaktadır.

Sonuç

Avrupa'da 19.yüzyıl'da meydana gelen sanayi devrimi ile birlikte teknik ve ekonomik gelişmeler sosyal yapıda da değişikliklere neden olmuş, küçük fabrikaların yerini büyük fabrikalar almaya başlarken şirketlerin mali yapılan büyümüş, kartel ve tekeller ortaya çıkmaya başlamıştır. Yüzyıllardır kendi el emeği ve küçük bir sermaye ile geçinmekte olan küçük işletmeler, bu yeni teknolojik ve iktisadi yapılanma karşısında yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalarak, çözümünü bir araya gelip kooperatif modelinde bulmuşlardır.

Özünde "birlikte çalışma", "ortaklaşa iş yapma" demek olan kooperatifçilik, sanayi devriminin ortaya çıkardığı sorunları çözmek, olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla kurulan, insanların hem sahibi hem de yöneticisi oldukları bir işletme modeli niteliğini kazandırarak, karşılıklı yardımlaşma ve dayanışma olgusu etrafında kısa sürede benimsenerek tüm dünyaya yayılmış, günümüzde her türlü iktisadi alanda kurumsallaşmış ve kredi garanti sistemlerinin de ilk örneklerini oluşturmuştur.

Ülkemizde kökleri Ahi Loncalarına kadar uzanan esnaf ve sanatkarların yaşadıkları finansal sorunların çözümüne katkı sağlamak üzere kurulan ve kooperatif türlerinden biri olan kredi ve kefalet kooperatifleri, ortağı olan esnaf ve sanatkarların Halkbankasından kullanacakları "Kooperatif Kredileri" için ortakları adına kefalet vererek, ortaklarının ticari faaliyetleri için gereksinim duydukları finansmanın sağlanmasına yardımcı olmakta, ayrıca vadesinde ödenmeyen kredileri sorunlu krediler haline gelmeden, kefil olduğu ortak adına Bankaya ödeyerek, borçlu ortağın kredi sicilinin bozulmasının önüne geçmiş olmaktadır.

Devletin, Halk Bankasından sağlanan kredinin cari faiz oranının yansını veya

tamamını karşılayarak oluşturduğu kredi ve kefalet sistemi, küçük işletmelerin finansman ihtiyacının karşılanmasında çok önemli bir yere sahip-tir.

Devletin, kredi ve kefalet kooperatifleri aracılığıyla kamu kaynaklarını küçük işletmelere sunması, ekonomik büyümenin sağlanarak istihdamın ve sosyal refahın artırılması açısından son derece önemlidir.

Türkiye, dünya çapında yaşanan büyük ekonomik krizlerde zor duruma düşen ülkelerde olduğu gibi sosyal çalkantılar yaşamamış ise, bunda yardımlaşma ve dayanışma esasına göre çalışan kredi ve kefalet kooperatifleri'nin rolü büyüktür ve bu rolün devam ettirilmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA:
Hazar N.(1990),"Kooperatifçilik Tarihi", 3.Baskı, Ankara, Türk Kooperatifçilik Eğitim Vakfı Yayınları
Yılmaz, A.(2010), "Ekonominin Ulusallaşmasında Halk Bankasının Kuruluş Stratejisi", Genel Kurmay Başkanlığı Harp Akademileri Komutanlığı, Yüksel Lisans Tezi
Uzgören, N.(1987),"Tanınmış Kooperatifçimiz Nusret Namık Uzgören Diyor ki-2",Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Yayınları, Uzgören. N.(1990), "Halkbank'ın Tarihi Gelişimi (1938-1962 Dönemi)"
Dünya da Başarılı Kooperatifçilik Uygulamaları", GTB Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü TB/ Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik G.M. Bilgi İşlem Kayıtları (KOOPBİS), Mayıs 2019
ÜSTÜN/AYDIN, "Kooperatifler Hukuku", Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü yayınları,1. Baskı, Ankara 2014
TESKOMB ve HALKBANK Bilgi İşlem kayıtları, Nisan 2019
Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planı", 17.10.2012 tarih ve 28444 sayılı Mükerrer Resmî Gazetede yayımlanmıştır.
GTB/Kooperatifçilik G.M, " Küçük işletmeler için Kredi, Banka için Teminat: Kredi ve Kefalet Kooperatifleri", Haziran 2017
10.02.2019 tarihli ve 602 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi
Halk Bankası Kooperatif Kredileri Uygulama Talimatı,2009Tarım ve Orman Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Bilgi İşlem kayıtları, Mayıs 2019

Kooperatifçilik Dergisi(1972) Sayı:18

Sigorta Kooperatifçiliği, Tekafül ve Türkiye için Tekafül Kooperatifçiliği

Müveddet ELMACI
Ticaret Uzmanı

Kooperatifler, ticari işletmelerden sosyal yönü ile ayrılan bir şirket türüdür. İlkelerine dayanan bir yönetim sistemine sahip olan kooperatifler; yardımlaşma, dayanışma ve demokratik yönetimi esas alır.

Sigorta ise, kişilerin günlük veya ticari hayatında riskli durumlarla karşılaştıklarında bu risklerden korunmak için belirli bir ücret karşılığında rizikoları teminat altına aldıkları bir güvence oluşumudur.

Güven, dayanışma ve yardımlaşma temellerine dayanan bu iki unsur, dünyada uygulamaya başlandığından bu yana birbirlerinden bağımsız ilerlememişlerdir. Kar ve faiz gibi unsurlar ön planda tutan geleneksel sigortacılık anlayışından farklı yaklaşımlar izlemişlerdir. Bununla birlikte, İslamiyet gibi belirsizliğin uygun görülmediği ve faizin haram addedildiği bir dinde geleneksel sigortacılık caiz değildir. Birlik olma ve dayanışma ilkelerini benimseyen İslami anlayışta, sigorta ihtiyaçlarının sigorta kooperatifleri eliyle görülmesi arzu edilen bir durumdur.

Bu çalışmada, kooperatifçilik, sigortacılık,

sigorta kooperatifçiliği ve mütüel kavramlarına ilişkin açıklamaların yanı sıra; dünyadaki uygulamalar göz önünde bulundurularak Türkiye’de tekafülün kooperatifler eliyle uygulanmasına ilişkin model önerisi sunulacaktır.

● Kooperatifçilik

Uluslararası Kooperatifler Birliğinin (ICA) tanımına göre kooperatif; gönüllü olarak bir araya gelen kişilerin, ekonomik, sosyal ve kültürel gereksinimlerini ve isteklerini birlikte karşılamak için oluşturdukları, demokratik biçimde kendi kendini yöneten ve denetleyen bir girişimdir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nda “ticaret şirketi” olarak tanımlanan bu işletmeler, bünyelerinde bannırdıkları; kendi kendine yetme, kendi kendine sorumluluk, demokrasi, eşitlik, adalet, birlik ve dayanışma değerleriyle sermaye ve şahıs şirketlerinden ayrılırlar.

- Sermaye şirketlerinde bir şahıs hisse senetlerinin % 50’sinden fazlasına sahip olunca şirkete hakim duruma

geçebilir. Oysa kooperatiflerde bir şahsın ortak olabileceği en üst ortaklık sınırı kanunla belirlenmiştir. Bu durumda bir veya birkaç şahıs kooperatif üzerinde hakimiyet kuramazlar.

- Sermaye şirketlerinde ortaklar sahip oldukları hisse senetleri miktarlarına göre oy verirler. Kooperatiflerde ise ortaklık payı ne olursa olsun genel kurulda her kişinin bir oy hakkı vardır.
- Sermaye şirketlerinde sosyal amaç çok sınırlı olduğu halde, kooperatiflerde sosyal amaç kuruluşun temel felsefelerinden birisidir.
- Kooperatifler serbest ticaretin aleyhinde değil, onları düzenleyen mekanizmalar olarak işlev gösterirler.

● Sigortacılık nedir?

Sigorta Latince kökenli bir kavram olup, Türkçe karşılığı “emniyet ve güven” anlamına gelmektedir. Sigorta; bugünden gelecekte karşılaşılabilecek olumsuzluklara karşı tedbir alma ve mağdurların zararlarını müşterek bir havuzdan karşılama mekanizmasıdır.

Sigorta finansal açıdan; sigortacının, sigortalının beklenmeyen maddi kayıplarını yasal olarak güvence altına aldığı yasal bir düzenlemedir. Sigortacılığın daha geniş bir tanımı ise şöyle yapılabilir: Sigortacılık, belirli bir prim karşılığında kişi hayatının, organlarının veya kişi ve kuruluşların para ile ölçülebilir varlıklarının; sigorta kural, kanun ve yönetmeliklerinde tariflenmiş rizikolardan doğacak maddi hasarlarını, aynı riziko tehdidi altında bulunan topluluğu bir araya getirerek, ölçülen değer üzerinden ve gerçekleşen hasar oranında karşılayarak, üyelerinin, sosyo-ekonomik çöküntülerini dağıtan ve zararlarını gideren, ayrıca yatırımlara aktarılan sigorta fonlarıyla ekonomiye kaynak aktaran işlemler bütünüdür (Güvel, 2004). Sigorta, yasalarla getirilen bir düzen olmakla birlikte, ekonomik ve toplumsal yaşamın gelişmesinin doğal bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

● Sigorta Kooperatifleri ve Mütüeller

Karşılıklı sigortanın (mütüel sigorta) tanımı 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 1402.

maddesine, “birden çok kişinin birleşerek, içlerinden herhangi birinin, belli bir riziko-yu gerçekleşmesi durumunda doğacak zararlarını tazmin etmeyi borçlanmaları karşılıklı sigortadır.” şeklindedir.

Mütüel sigorta, anonim şirketlerden farklı olarak, kar amacı yerine karşılıklı dayanışma esasına göre faaliyet gösteren bir sigorta türüdür. Mütüel sigorta şirketi biçiminde kurulan sigorta işletmelerinin özelliği, şirketin bizzat sigortalılar tarafından kurulup yönetilmesidir. Yani; şirketin ortakları sigortalılardır ve şirket yönetimini sigortalılar ellerinde tutar. Sigortacı ve sigortalı sıfatları birleşmiştir. Kuruluş amacı, belli rizikoları karşılamak üzere bir araya gelen ortaklarına ekonomik yarar sağlamaktır, kar elde etmek değildir.

Gelir-gider denkleğini sağlama ilkesine bağlı olarak, mütüel sigorta şirketlerinde prim, anonim şirket uygulamalarının aksine sabit değildir. Prim, her yılın sonunda o yıl gerçekleşen rizikolara ve ödenen tazminat tutana göre ayarlanır. Faaliyet dönemi sonunda elde edilen karın bir kısmı

ortaklara “poliçe temettüsü (kar payı)” olarak dağıtılır. Karın bir kısmı ise dağıtılmamış kar olarak kuruluştaki alıkonulur. Hasar halinde ise tazminat diğer sigorta kuruluşlarından daha farklı yollarla ödenmektedir. Bunlar:

- Dağıtılmamış karın kullanılması,
- Ortakların tazminat tutanında borçlandırılması,
- Faaliyet dönemi sonunda ortaklara ödenen temettüden kısıntı yapılması şeklindedir.

Mütüel sigorta konsepti 17’nci yüzyılın sonlarına doğru İngiltere’de yaşanan yangınlar sonucu ortaya çıkmıştır. Karşılıklı kaza sigorta endüstrisi Amerika Birleşik Devletlerinde 1752 yılında Benjamin Franklin’in Philadelphia Yangın Sigortalı İştiraki’nin yayınlamasıyla faaliyete başlamıştır. Karşılıklı sigorta şirketleri şu an dünyanın hemen hemen her ülkesinde mevcuttur.

Uluslararası Kooperatif ve Mütüel Sigorta Federasyonu (ICMIF) bünyesindeki 74 ülkeden 216 üyesiyle 400’den fazla sigorta-

cıyı temsil eden bir küresel ticaret birliğidir. Kuzey Amerika'da 1895 yılında kurulan Mütüel Sigorta Şirketleri Ulusal Birliği (NA-MIC), Birleşik Devletler ve Kanadalı mütüel sigorta şirketlerinin savunma ve eğitim alanındaki tek temsilcisidir.

● Kooperatifler

Kooperatif işletmelerin, kooperatifçilik ilkeleri ve değerleri altında organize olmaları beklenmektedir. Uluslararası Kooperatifler Birliği (ICA) kooperatifi "kendi kendine yardım, kendi kendine sorumluluk, demokrasi, eşitlik, sermaye koyma borcu, yardımlaşma değerleri" olarak tanımlamaktadır. ICA, "kurucuların geleneği olarak, kooperatif ortakları dürüstlük, açıklık, sosyal sorumluluk ve topluma karşı sorumluluğa inanırlar." diye eklemektedir.

Bunların sonucunda ICA, kooperatiflerin değerlerini tecrübeye dökmek için yedi ilke ortaya koymuştur. Her ortağa bir oy ilkesi kendi ortaklarının yönetimini vurguladığı için kooperatif idaresinin temelidir.

Birleşmiş Milletlerin yanı sıra, kooperatifler, Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından da resmi olarak 193 sayılı Tavsiye Niteliğinde Kararla tanınmıştır. ILO, kooperatifler dünya üzerindeki kadın ve erkeklerin birçok alandaki girişimlerinde yaşama ve çalışma koşullarının geliştirilmesinde önemli rol oynadığını belirtmiştir. Kooperatifler iş gücü yaratma ve sürdürülebilirlik konusunda etkin olduklarını günümüze kadar 100 milyon kişiye istihdam olanağı sağlayarak kanıtlamışlardır.

ICMIF'in üyeleri kendilerini kooperatif olarak ilan etmektedirler. Bunlardan bazıları bireysel poliçe sahiplerinin kooperatifin ortağı olduğu, kendi kendince yönetilen ve gelir gider farkının ortaklarına dağıtıldığı yapılarıdır. Birçok sigorta kooperatifi ortaklarının çoğunluğu kooperatif olan "ikinci seviye" kooperatif olarak yapılanmıştır. Bu, birçok ülkede sigorta gerekliliklerini birlikte idare etme niyetinden ve doğabilecek kân kendi bünyelerinde tutarak kooperatif ekonomisine katkıda bulunma gayelerinden dolayı sigorta kooperatif yöntem-

lerinin arkasında yatan muhtemelen en önemli güçtür.

Örneğin, Britanya'da 1867 yılında içinde Rochdale Öncülerinin de bulunduğu birçok tüketim kooperatifleri birliğinin birleşerek kurduğu Sigorta Kooperatifi Şirketi (sonraları Sigorta Kooperatifi Topluluğu adını almıştır) hem bireylerin hem de kooperatiflerin ortak olduğu karma bir yapıya sahiptir. Kanada'daki kısaca Kooperatifçiler (The Co-operators) olarak bilinen sigorta kooperatifi de ikinci seviye bir sigorta kooperatifidir. Ortaklık yapısı 45 kooperatif ve kredi birlikleri federasyonundan oluşmaktadır.

Bu tarz sigorta kooperatifleri, aktifleri toplamı 500 milyar dolar ve yıllık cirosu 60 milyar dolar olan dünyanın en büyük sigorta kooperatifi Zenkyoren'in anavatanı olan Japonya'da büyük önem taşımaktadır. Zenkyoren 1951 yılında özellikle Japonya'nın tanımsal amaçlı sigorta ihtiyacını karşılamak için kurulmuştur. 1957 yılında faaliyetine başlayan Zenrosai, hizmet sektöründe çalışanların ve tüketim koopera-

tiflerinin sigorta ihtiyacı için kurulan bir diğer önemli sigorta kooperatifidir. Bir diğer önemli sigorta kooperatifi, balıkçılar kooperatifleri ulusal sigorta federasyonunu bünyesinde bulunduran Kyosuiren'dir.

Birçok ülkede, sigorta kooperatifçiliğinin sendikal hareketlerle sıkı bağlantıları vardır. Sendikalar bazı sigorta kooperatiflerine gönüllü olarak üye olmakla birlikte yönetimlerinde de söz sahibidirler. Önemli bir örnek, 1970 yılında Singapur'da işçi sendikaları federasyonu tarafından Ulusal İşçi Sendikaları Konferansında kurulan son derece başarılı NTUC Income sigorta kooperatifidir.

Birçok devletin diğer kolektif çalışma türlerinin haricinde ve onlardan bağımsız olarak kooperatifler için ayrı mevzuat düzenlemeleri mevcuttur. Avrupa Birliği, Avrupa çapında kooperatifleri birleştirmek için yasal bir araç olan Avrupa Kooperatifler Topluluğu'nu oluşturdu. 2003 yılında tanıtılan bu topluluk, European Company mevzuatına eş değer bir mevzuata sahiptir. Son yıllarda, kooperatife ait yasal düzenlemelerin zamanın ihtiyaçlarını kar-

Birçok ülkede, sigorta kooperatifçiliğinin sendikal hareketlerle sıkı bağlantıları vardır. Sendikalar bazı sigorta kooperatiflerine gönüllü olarak üye olmakla birlikte yönetimlerinde de söz sahibidirler.

şılayamadığı ve güncellenmesi gerekliliğine ilişkin uluslararası farkındalık oluşmuştur.

Bazı iş alanlarında genel olarak kooperatifleşme yapılanmasına gidilmesi geleneksel kooperatif düzenlemelerinin birleşimi sonucudur. Örneğin, sermayesi paylara bölünmüş bazı sigorta şirketleri kooperatif ailesinin bir parçası sayılırlar, çünkü kooperatif yapılar örnek ortaklık yapısıyla iş hayatında önemli bir yere sahiptir.

Çarpıcı bir örnek olarak İtalya'nın üçüncü büyük şirketi Unipol (Unica Polizza) verilebilir. Unipol ticari hayatına 1962-63 yıllarında Bologna'da sigorta karlarını bir havuzda toplamak isteyen bir grup kooperatifin girişimi ile kuruldu. 1972'de Unipol, üç ana sendika federasyonunu kendi ortağı yaparak tabanını büyüttü. Birkaç yıl sonra temel yapısını sendikalar, tanımlı işçileri, esnaf ve sanatkar birliklerine kadar genişletti. 1986'da artan öz sermayelerini İtalyan Menkul Kıymetler Borsasına aktararak olağan dışı bir adım attı. Ortaklık payının %50'sinden azı borsada işlem görmekle birlikte, ortaklık payının tamamı imtiyaz-

Gösterge	Anonim Şirket	Mütüel Şirket
Öz sermaye yapısı	Hisse sahipleri	Poliçe sahipleri
Sigorta edilen riskler	Tüm riskler	Az değişkenliğe sahip risklerle sınırlandırılmıştır
Risk azaltılması sebepleri	Risk transferi, talep edilen ödeme garantileri için sermaye ihtiyacı	Risk paylaşımı, kullanılabilir sermaye genellikle dağıtılmamış kardaki fazlalıkla sınırlıdır.
Hisse sahiplerinin birliktelik ilgisi	Poliçe sahipleri ve hisse sahipleri arasında zayıf	Poliçe sahipleri aynı zamanda hisse sahipleridir; yöneticileri yönetmek söz konusudur.
Korumanın maliyeti	Sermayeyi kardan dağıtması gerekir	Her şey aynı ve daha ucuzdur. Çünkü sermayeyi kardan dağıtıracak bir hisse sahibi yoktur.

lı hisselerden oluşmaktadır. Unipol'un öz sermayeye ulaşması, kooperatifin kazanımları ile iş olanakları yaratma imkânı olduğu anlamına gelir. (Kenedy, 1999)

● İslamiyet'te Sigorta Anlayışı

İslam toplum sistemi kendine özgü bir hukuk sistemiyle vücut bulmuştur. İslam hukuk sistemi dogmatik olmayıp gelişmelere, toplumun örf ve adetine, ihtiyaçların düzenlenmesine son derece açıktır. İslam'da bütün kurumlar ve kişiler arası münasebetler oldukça teferruatlı akitlerle düzenlenmiştir ve İslam hukukunda birçok akit çeşidi tanımlanmıştır. Sigorta akitinin İslam hukukunda tanımlanan akitlerden farklı olması nedeniyle İslam alimleri bu konuda farklı görüşler benimsemiş ancak genel olarak günümüzdeki anlamıyla geleneksel sigortacılık anlayışına karşı çıkmışlardır.

Çünkü geleneksel sigorta şirketleri;

- Meblağları kendilerine mal etmek üzere almakta, buna karşılık belirli rizikoları sigorta etmektedir.
- Aldıkları primleri istedikleri gibi ve çoğu zaman faizli kredi şeklinde nemalandırmakta; hem bu nemalara, hem de sigortalılara ödediklerinden artı kalan primlere sahip olmaktadır. Bu tarz sigorta şirketleri hem primleri nemalandırdıkları hem de uluslararası şirketleri kendilerini (dolaylı olarak sigortaladıkları şahısları) sigorta ettirdikleri (reasürans) için zararları söz konusu değildir.

Halbuki İslam'a göre;

- Birinden belli bir parayı alıp, zarara uğrarsa bu para ile sınırlı olmayan zararları karşılamak, uğramazsa (bir yıl gibi belirli bir müddet sonunda) bu paraya sahip olmak şeklinde bir sözleşme, belirsiz unsurlar içerdiği ve taraflardan birine belirsiz bir kazanç veya kayıp sağladığı için caiz ve meşru görülmemiştir.
- Şirketlerin primleri kendi hesaplarına işletmeleri ve bundan kazanç sağlamaları meşru değildir; çünkü bu prim-

lere meşru bir sözleşmeyle sahip olmamışlardır.

- Primlerden faiz şeklinde nema sağlamak haramdır.
- Şirketlerin primlerden artan kısma (bu kısım verdikleri hizmetin rayiç bedelini aştığı ve kendilerinin olmadığı için) el koymaları caiz değildir.

Bu açıklamalar ışığında Müslümanların geleneksel sigorta şirketleri kurup işletmeleri caiz görülmemektedir. Müslümanların yukarıda prensipleri özetlenen dayanışma kuruluşları (İslami sigorta, ortaklık sigortası gibi) kurarak bu zorunlu ihtiyacı karşılayabilmeleri mümkündür.

● Tekafül

Müslüman aleminin sigorta ihtiyacını karşılamak için 1970'lerde Tekafül sistemi ortaya çıkmıştır. İlk tekafül uygulayıcıları 1979'da faaliyete geçmiştir. Bu şirket, Fayzal İslami Bankası'nın İslami usullere uygun sigorta sağlamak isteği ve 1978'deki resmi danışma kurulunun fetvası doğrultusunda ortaya çıktı. Burada dikkat çeken bir nokta ise, kurulan bu ilk şirketin kar amaçlı bir şirket olmaması nedeni ile kooperatifçilik ilkelerini benimsemesi olmuştur. Bu ihtiyaçlar doğrultusunda tekafülün prensipleri hem yazılı olarak hem de teatmülen belirlenmiştir.

“Müslüman aleminin sigorta ihtiyacını karşılamak için 1970'lerde Tekafül sistemi ortaya çıkmıştır.”

Bu prensiplerin yazılı olanları:

- İslami ilkeler
- Bağışlar
- Kooperatifçilik ilkelerinin benimsenmesi
- Yazılı olmayanları:
- Tekafül uygulayıcısı için işlem ilkesi,
- Riskin yalnızca katılımcılarla paylaşılması; uygulayıcı ile paylaşılması,
- Katılımcı ile uygulayıcının ilişkisi muharaba, wakala veya İslami esaslara uygun herhangi bir vakıf uygulaması temelli olması,
- Faiz dışı kârın, katılımcı ile uygulayıcı arasında paylaşılması, yedek akçe olarak ayrılabilmesi veya hayır kuruluşlarına bağışlanabilmesi imkanları,
- Uygulayıcıların içinde İslami danışma kurullarının oluşturulması gerekliliği,
- Bu kurullarca fetva yayınlanması,
- İş ve işlemlerin yine bu kurulca gözlenmesi ve denetlenmesi gerekliliğinden ibarettir.

Aralık 1985'te Cidde'de gerçekleştirilen toplantıda tekafülün temeli İslami Fıkıh Akademisi tarafından netleştirildi ve şu sonuçlara varıldı:

- Sabit sigorta tarifeleri için ticari (geleneksel) sigorta şirketleri tarafından yapılan ticari sigorta

sözleşmesi riski temel unsur olarak addeden ve şeriat hükümlerine göre haram sayılan bir sözleşmedir.

- İslami sözleşme (akit) ilkelerine uyan alternatif sözleşme; dayanışma ve yardım temelinde bir sigorta kooperatifçiliği sözleşmesidir. Benzer şekilde, reasürans durumunda da kooperatif sigortacılığı prensipleri esas alınmaktadır.

- Akademi, İslam ekonomisini sömürü ve sistemdeki bozukluklardan bağımsızlaştırmak için Müslüman ülkeleri sigorta kooperatifi enstitüleri ve reasürans için kooperatif işletmeleri kurmaya davet etti.

2000'lerin sonunda birçok çok uluslu şirket tekafül hizmeti sunmaya istekli hale geldi. Şirketlerin çoğunun amacı sadece kar elde etmek olduğundan; gayrimüslimlere de Müslümanlara sunduğundan farklı olmayan ürünler sundu. Çok uluslu şirketlerin çoğu mütüelden ziyade anonim şirkettir. Örneğin, Prudential, Allianz ile birlikte Malezya ve Endonezya'daki sigorta piyasasının lideridir. AIA Endonezya'daki geliştirilen uygulamalara Malezya'dakilere gösterdiği kadar ilgi göstermektedir. ING, Great Eastern Life ve Friends Provident (A.M. Teminat ile birlikte) Malezya'da uygulamalarına henüz başlamıştır. Büyük reasürörler de Münih Re, Swiss Re ve Hannover Re gibi aktörlerle retekafül piyasasına girmişlerdir. İnanc, tekafülün pazarlanmasında diğer unsurlardan ziyade ön plana çıkmaktadır. (Odierno and Ismail, 2009).

● Türkiye'de Sigorta Kooperatifçiliği Mevzuatı

Kooperatifin ve sigortanın tanımlarını incelediğimizde aslında iki unsurun da birbirleri ile ne kadar benzerlik taşıdığını görmemiz mümkündür. İlkeli bir yapıya sahip olan kooperatifçilik, aynı sigorta anlayışında olduğu gibi bir riskin paylaşılması, yardımlaşma ve dayanışma temelleri üzerine oturtulmuştur.

14.02.2011 tarih ve 27846 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda sigorta hukukuna ilişkin hükümler altıncı kitapta

“

ilkeli bir yapıya sahip olan kooperatifçilik, aynı sigorta anlayışında olduğu gibi bir riskin paylaşılması, yardımlaşma ve dayanışma temelleri üzerine oturtulmuştur.

yer almıştır. Türkiye'deki sigorta hukuku uygulamalarını oluşturan düzenlemeler ticaret hukukunun temeli olan bu genel kanunda mevcut olmakla birlikte, 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu ile özel düzenlemelere gidilme ihtiyacı duyulmuştur.

Türk Ticaret Kanununun 1402'nci maddesinde, çalışmamızda ve literatür söyleminde "mütüel" diye adlandırılan sigorta türünün "karşılıklı sigorta" olarak tanımlandığı görülmektedir. Söz konusu maddeye göre karşılıklı (mütüel) sigorta "birden çok kişinin birleşerek, içlerinden herhangi birinin, belli bir rizikoyu gerçekleşmesi durumunda doğacak zararlarını tazmin etmeyi borçlanmaları karşılıklı sigortadır." şeklinde tanımlanmıştır.

Buradan hareketle kooperatif yapılanması ile mütüel şirketlerin birbirinden bağımsız olmadığını ve hatta ilkeler ve düzenlemelerle iç içe olduğunu düşünen kanun koyucu, aynı maddenin devamında karşılıklı sigorta şirketlerinin yalnızca kooperatif şirket eliyle yürütülebileceğini hüküm altına almıştır.

Kanun koyucu genel hükümlerle konunun sınırlarını çizmiş olsa da özel kanunlarla bu sistematüğün açıklamasına gitmiştir. 14.06.2007 tarih ve 26552 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5684 sayılı Sigortacılık Kanunuyla sigorta şirketlerinin anonim şirket veya kooperatif eliyle hangi şartlarda kurulacağı hüküm altına alınmıştır. Türkiye'de sigorta şirketleri anonim şirket veya kooperatif olarak kurulabilir.

Bu bilgiler ışığında Türk hukuk sisteminde bir mütüel sigorta şirketinin kooperatif kapsamında kurulması gerekmektedir. 1163 sayılı Kooperatifler Kanununda ise bir kooperatifin nasıl kurulacağı izah edilmiştir. Kooperatifler Kanununun 2'nci maddesine göre bir kooperatif en az 7 ortak tarafından imzalanacak anasözleşme ile kurulur. Yani mütüel sigorta kooperatifinin kuruluşu ve sicile tescili için 7 kurucu ortak yeterlidir. 5684 sayılı Sigortacılık Kanunundaki 200 ortak sayısının zorunlu tutulması, sermaye tutannın bir kısmından oluşan risk havuzunun doğabilecek

riskleri karşılayabilme imkanını sağlamaya yöneliktir. Çünkü Kooperatifler Kanunun 19'uncu maddesinde her bir ortağın ortaklık payı değeri olarak 100 TL sermaye koyması öngörülmektedir. Yatırımcılar tarafından sigorta şirketini anonim şirket olarak kurmaktan ziyade kooperatif şeklinde kurmak sermaye açısından daha cazip görünse de işlem sınırlamasının "ortak içi" olduğu hususunu gözden kaçırmamak gerekmektedir. Sonuçta ortaklarının sigorta ihtiyaçlarını karşılamak mütüel sigortacılığının temel hedefidir. Bu noktada, kar yönünden ziyade sosyal yönünün ağır bastığını görebiliriz.

● Türkiye'de Tekafülün Mütüel Sigorta Kooperatifleri Eliyle Uygulanabilirliği

Türkiye'de ise Müslümanlar nüfusun %99.2'sini oluşturmaktadır. Hassasiyetler ve gündelik yaşam göz önünde bulundurulduğunda Türkiye'de yaşayan Müslüman nüfusun banka ve sigorta gibi ihtiyaçlarının karşılanması için çeşitli uygulamaların

İslam'ın da yardımlaşma ve dayanışmaya dayalı, birliktelik üzerine inşa edilmiş bir din olduğu gerçeğini göz önünde bulundurduğumuzda bu tarz bir yapılanma kaçınılmaz ve İslami yönden hassas olan katılımcılar için güven verici bir uygulama olacaktır.

hayata geçirilmesi kaçınılmaz gözükmektedir.

Katılım bankacılığının bu hassasiyetleri göz önünde bulunduran belli başlı çalışmalar olsa da Müslüman nüfusun büyük bir çoğunluğu uluslararası sermaye temelli bu oluşumlara sıcak ve samimi bakmamaktadır. Bu yüzden birçok Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı, devletin sigortalamayı zorunlu tuttuğu sigortalar dışında (trafik sigortası, sosyal güvenlik sigortası gibi) sigorta ürünü satın almayı "haram" addetmektedir.

5684 sayılı Sigortacılık Kanununda yapılan değişiklikle hukuki literatüre "katılım sigortacılığı" ifadesiyle giren olan Tekafül mekanizması, "yardımlaşma ve dayanışma" temelli bir oluşum olduğundan mütevelliler; yani karşılıklı sigorta şirketleri ile uygulanması tekafül ilkeleri ile daha etkin olacaktır.

İslami Fıkıh Akademisince yukanda bahsettiğimiz ilkeler, halihazırda bünyesinde kooperatifçilik ilkelerini de barındırmaktadır. Mütüelin kooperatiftan temel olarak

aynıştığı tek nokta ilkesel yönetim anlayışının yaygın olmamasıdır. İslam'ın da yardımlaşma ve dayanışmaya dayalı, birliktelik üzerine inşa edilmiş bir din olduğu gerçeğini göz önünde bulundurduğumuzda bu tarz bir yapılanma kaçınılmaz ve İslami yönden hassas olan katılımcılar için güven verici bir uygulama olacaktır.

● Sonuç

Tüzel kişiliği haiz olmak üzere ortaklarının belirli ekonomik menfaatlerini ve özellikle meslek ve geçimlerine ait ihtiyaçlarını işgücü ve parasal katkılarıyla karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlayıp korumak amacıyla gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurulan değişir ortaklı ve değişir sermayeli ortaklıklara kooperatif denir.

Sigorta ise, bugünden gelecekte karşılaşılabilecek olumsuzluklara karşı tedbir alma ve mağdurların zararlarını müşterek bir havuzdan karşılama mekanizmasıdır. Tek kişi veya kurum riski paylaşmadan, doğacak riskleri her zaman ortadan kaldırma gücüne sahip olmadığı gibi, riski başkalarıyla paylaşmadan yüklenmesi de ağır bir maliyet getirecektir. Yardımlaşma felsefesi sigortacılığın doğumunun başlıca sebebi olarak kabul edilebilir.

Sigorta kooperatifçiliği, ortaklarının kooperatif çatısı altında örgütlenerek sigorta ihtiyaçlarını gidermek amacıyla kurulmuş kooperatif girişimidir. "Riski paylaşmak" maksatlı olan her iki girişimin ortak paydada buluşması sağlıklı bir organizasyon yapısının oluşacağına işaret etmektedir. Kooperatifler, mütüel (karşılıklı) sigorta şirketleri ile benzerlik gösterebilir.

Sigorta kooperatifçiliği, ortaklarının kooperatif çatısı altında örgütlenerek sigorta ihtiyaçlarını gidermek amacıyla kurulmuş kooperatif girişimidir.

de, mütüelden ayrılan en önemli özelliği ilkel bir yapısının olmasıdır. Kooperatifleşme ve karşılıklılık konseptleri sigortanın merkezindeki en temel unsurlardandır. Mütüeller ve kooperatifler dünyadaki sigorta piyasasının %24'ünden fazlasını oluşturmaktadır.

Müslüman aleminin sigorta ihtiyacını karşılamak için 1970'lerde Tekafül sistemi ortaya çıkmıştır. İlk tekafül uygulayıcıları 1979'da faaliyete geçmiştir. Burada dikkat çeken bir nokta ise, kurulan bu ilk şirketin kar amaçlı bir şirket olmaması nedeni ile kooperatifçilik ilkelerini benimsemesi olmuştur.

Türkiye'de sigorta kooperatifçiliğinin uygulanabilirliğini mevzuat yönünden ele aldığımız zaman ise karşımıza 6012 sayılı Türk Ticaret Kanunun 1402'nci maddesi çıkmaktadır. Söz konusu maddede "Birden çok kişinin birleşerek, içlerinden herhangi birinin, belli bir rizikonun gerçekleşmesi durumunda doğacak zararlarını tazmin etmeyi borçlanmaları karşılıklı sigortadır. Karşılıklı sigorta faaliyeti ancak kooperatif şirket şeklinde yürütülebilir." ifadesi

mevcuttur. Mevzuattaki karşılıklılık ibaresi çalışmamızda ve literatürde mütüel olarak isimlendirilmektedir. Yani Türkiye'de faaliyet gösteren herhangi bir mütüel, kooperatif şeklinde yapılmak zorundadır. Sigortacılık ancak organize edilmiş bir müessese bünyesinde var olabilir. Öncelikle, sigortanın risklerin transferi ve paylaştırılması şeklinde iki temel işlevi vardır. Belli bir yapı içinde örgütlenmeden, diğer bir ifade ile sigorta ettirenlerin aynı zamanda sigortacı olarak riski üzerine almaması durumunda bu iki işlevden bahsedilemez. Bu nedenle karşılıklı sigorta, yapısı gereği kooperatif şeklinde örgütlenmeyi gerektirir.

Araştırmamızda tekafülün dünya uygulamalarında mütüellerle olan farkı tartışılmakla beraber, tekafül ve kooperatifçilik ilkelerinin benzerlikleri ve Türk hukuk sisteminin kooperatifi bu alanda desteklemesi nedeniyle; Türkiye'de uygulanacak tekafül modellerinin kooperatifler eliyle uygulanması hem İslami gereklilikler açısından hem de dayanışma ve yardımlaşma unsurlarını kapsamı bakımından oldukça doğru bir yönlendirme olacağı ifade

edilmiştir.

İslam'ın da yardımlaşma ve dayanışmaya dayalı, birliktelik üzerine inşa edilmiş bir din olduğu gerçeğini göz önünde bulundurduğumuzda bu tarz bir yapılanma kaçınılmaz ve İslami yönden hassas olan katılımcılar için güven verici bir uygulama olacaktır.

Kaynakça
640 sayılı Mülga Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1163 sayılı Kooperatifler Kanunu
5684 sayılı Sigortacılık Kanunu
6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
Avcı, A. (1994). Özel Sigorta Kanunları Uygulaması ve Mevzuatı. İstanbul.
Dorfman, M. S. (1994). Introduction to Risk Management and Insurance. Sixth Edition. New Jersey: Prentice Hall.
Figen, E. (2003). Kooperatifler ve Ülkemizdeki Durumu. Karınca Dergisi. (Sayı 798 Haziran 2003). 11- 14. Ankara.
Mülga Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü Verileri (2013-2014). Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporu.
Güvel, E. A. (2004). Sigortacılık. Ankara: Seçkin Yayınevi.
Karaman, H. (2012). İş ve Ticaret İlmihali. İstanbul: İz Yayıncılık.
Kennedy, J. (1999). Not by Chance. Manchester, U.K.: Holyoake Books.
MacPherson, I. (1995). Co-operative Principles for the 21st Century. ICA: Geneva.
Odierno, H. S. P. and Muhammad Ismail. (2009). "Takaful Marketing and Distribution: The Asian Perspective." Middle East Insurance Review (December): 50-51.
Özcan O. (2007). Türkiye'de Kooperatifçiliğin Tarihi Gelişimi ve Cumhuriyet Dönemi Kooperatifçiliği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi.
Rehber, E. (2011). Kooperatifçilik. Ankara: Ekin Yayınları.
Rejda, G. E. (2002). Principles of Risk Management and Insurance. Eight Edition. Addison Wesley.
Sağlam, H. (2001). İslâm Hukuku Açısından Hayat Sigortası. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi.
Sayılın, G. (2004). Finansal Piyasalar ve Finansman Teknikleri. Ankara: Turhan Yayınevi.
Taştan, M. (2010). 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu Çerçevesinde Sigorta Acenteliği. Ankara: Nobel Yayınları.
Ünal, T. (1994). Sigorta Sektörünün Ekonomik İşlevi ve Fon Yaratma Kapasitesi. Yayın No:1994-04. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.
Wright, J. Wadsley, V. Artandi, J. (1994). The History of the National Association of Mutual Insurance Companies, A Century of Commitment, 1895-1995. Indianapolis, IN: National Association of Mutual Insurance Companies.

Sürdürülebilir Tarım İçin İyi Tarım Uygulamaları, Organik Tarım ve Hassas Tarım

Ayten Esra ZEYREK
Ticaret Uzmanı

1972 yılında Stockholm’de gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler İnsan Çevresi Konferansı’nda gelişmiş ve gelişmekte olan farklı sosyo-ekonomik statüdeki ülkelerin çevre sorunlarına ilişkin bir araya gelmelerinden sonra sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma kavramları daha sık kullanılmaya başlandı.

Bu kavramlar kısaca tanımlandığında; sürdürülebilirlik, üretkenlik ve çeşitliliğin devamlılığı sağlanırken daimi olabilme yeteneğini koruyabilme olarak tanımlanabilir. Sürdürülebilir kalkınma kavramı ise bugünün gereksinimlerini, gelecek kuşakların da kendi gereksinimlerini karşılayabilme olanağından ödün vermeksizin karşılayan kalkınma olarak ifade edilebilir.

Sürdürülebilir kalkınmada üç temel bileşenden bahsetmek mümkündür. Bunlar ekolojik, ekonomik ve toplumsal bileşenlerdir. Bir alanda sürdürülebilirlikten bahsedilebilmesi için bu üç bileşenin de yer alması oldukça önemlidir.

Sürdürülebilir bir Dünya, sürdürülebilir bir üretim ve tüketimle olabilir. Üretim, en-

düstriyel ya da geleneksel yöntemlerden hangisiyle yapılırsa yapılırsın sürdürülebilirliğin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Sürdürülebilirlik ile çok kuvvetli bağları olan iklim değişikliği konusunun merkezinde sera gazları çok önemli bir yere sahiptir. İnsan kaynaklı sera gazı salınımında tarım ve hayvancılığın payının yapılan birçok araştırmaya göre %10-15 arasında değiştiği ve tarım ve hayvancılığın sadece üretim aşaması değil sonrasında taşımacılık, ürün işleme ve depolanma paylarının da eklenmesiyle bu oranın yükseldiği görülmektedir. Bu çerçevede, sürdürülebilir bir Dünya için sürdürülebilir tarım konusu çok daha büyük bir önem taşımaktadır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR TARIM

Sürdürülebilir tanım için sürdürülebilir kalkınma çerçevesinde belirtilen üç önemli bileşenin (ekolojik, ekonomik ve toplumsal), sistematik ve bütüncül bir yaklaşımla

ele alınması gerekmektedir. Bu nedenle, tarımla uğraşan kesimin adil bir gelire ve uygun çalışma koşullarına sahip olması, yerel ve küresel toplulukların sosyo-ekonomik koşullarının iyileştirilmesi ve aynı zamanda çevre duyarlılığına sahip gelecek nesillerin kendilerine yetmesini ve beslenme ihtiyaçlarını karşılayabilmesini sağlayacak tarım yönetimlerinin benimsenmesi sürdürülebilir tarım açısından önemli konulardır.

Genel olarak sürdürülebilir tanım kavramı; bugün ve gelecek nesillerin ihtiyaçlarını kesintisiz karşılanmasını sağlayan arazi, su, bitki ve hayvan genetik kaynaklarını, insan sağlığını koruyan, çevresel bozulmaya neden olmayan, uygun tekniklerin uygulandığı ekonomik olarak yaşatılabilen ve toplumsal olarak kabul edilen bir tarımsal yönetim olarak tanımlanabilir.

Sürdürülebilir tanrının gelişmesi sadece ekolojik ve iktisadi çözümler getirmekle kalmayıp kültürel ve sosyolojik alanlarda çözüm bekleyen sorular için de ışık olacaktır. Özellikle tarımsal üretimde geçim-

lerini karşılayama-
yan çiftçilerin kente
göç etmesi, tarımsal
üretimin azalmasına ne-
den olmasının yanında ta-
rımında istihdamın azalmasına,
kentte ise artan nüfusla birlikte altya-
pı ihtiyaçlarının artmasına neden olmak-
tadır. Üretim yapan küçük işletmeler ise
büyük işletmelerle rekabet edemedikleri
ve tarımsal örgütlenmede zayıf oldukları
için rekabet güçlerini kaybetmektedirler.
Bu noktada, sürdürülebilir tanım, ekolojik
ve iktisadi boyutlarının yanı sıra kültürel
ve sosyolojik boyutlara da sahip olduğun-
dan kırsal kalkınma politikalarıyla birlikte
değerlendirilmelidir.

Sürdürülebilir tarımda aynı amaç için yola çıkmış birçok farklı yol bulunmaktadır. Bunlar iyi tarım uygulamaları, organik tarım, hassas tarım, biyodinamik tarım, permakültür, alternatif tarım vb. olarak ifade edilebilir. Bu çalışmada, iyi tarım uygulamaları, organik tarım ve hassas tarım başlıklarını incelenecektir.

dilerin kullanımının insan sağlığına ve çevreye zarar vermeyecek boyutta olmasına dikkat edilmektedir.

- Kontrollü bir tarım uygulaması olarak iyi tarım uygulamalarında tüm faaliyetler kayıt altına alınmaktadır.
- Organik tarımdan farklı olarak iyi tarım uygulamalarında bitki koruma ve besleme ürünleri kullanılmaktadır. Bu aşamada en önemli nokta kullanılan bu girdilerin miktarlarının, çeşitlerinin ve hangi amaçla kullanıldıklarının sertifikasyon kuruluşundaki uzmanlar tarafından belirlenmesi, belgelenmesi ve denetlenmesidir.

İyi Tarım Uygulamaları, Toplumun Tüm Kesimlerine Fayda Sağlar

Üretici açısından bakıldığında;

- Devlet destelerinden faydalanılması,
- Pazarlara kolay ulaşım sağlanması,
- Verimlilikte ve miktarda artışla uzun dönemde üretim masraflarının düşmesi ve toprağın korunmasıyla de-

İYİ TARIM UYGULAMALARI

Gıda ekonomisinde yaşanan değişim ve küreselleşmeyle birlikte gıdanın nasıl ve nerede üretildiği, üretilirken çevreye nasıl etkilerinin olduğu ve sürdürülebilirliğinin var olup olmaması gibi konular iyi tanımlanmış uygulamaların çıkış noktasını oluşturmıştır.

İyi tanım uygulamaları, tanımsal üretim sistemini sosyal açıdan yaşanabilir, ekonomik açıdan karlı ve verimli, insan sağlığını koruyan, hayvan sağlığı ve refahı ile çevreye önem veren bir hale getirmek için uygulanması gereken işlemleri ifade etmektedir.

İyi Tarım Uygulamalarının Özellikleri

- İyi tarım uygulamalarında kimyasal girdi kullanımını olmakla birlikte bu gir-

“

Doğaya dost bir üretim modeli olan organik (ekolojik, biyolojik) tarım; yüksek girdi kullanımına dayanan endüstriyel tarımın sağlık, ekonomi ve çevre konularında insanlar için oluşturduğu tehditlere karşı alternatif bir tarım sistemidir.

”

“

1997 yılında Avrupa Perakendeciler Birliği (EUREP) adıyla bir araya gelen perakendeciler, tüketicilere daha kaliteli ve sağlıklı gıda sunmak için bu konuda karşılaşılabilecek risklerin ve tehditlerin en aza indirilmesini amaçlamışlardır.

”

vamlı ve bol ürün sağlanması olarak belirtilebilir.

Tüketici açısından bakıldığında,

- İnsan sağlığı ve gıda güvenliği-ne yönelik tehditlerin azalması,
- Ürünün tüm aşamalarına ilişkin bilginin sağlanması,
- Üründe güvenilirlik ve kalitenin artması olarak sıralanabilir.

2007’de tüm dünya ülkeleri tarafından Küresel İyi Tarım Uygulamaları (GLOBALGAP) standartlarının oluşturulmasıyla Küresel İyi Tarım Uygulamaları faaliyetine geçmiştir. Böylelikle, bu standartlar kapsamında perakendeciler, üreticilerden, tüketiciye sundukları her gıdanın güvenilir ve sağlıklı olduğu konusunda güvence almış olmaktadır.

kaynakların korunmasının ve gıda güvenliğinin amaçlandığı bir üretim modelinin hayata geçirilmesidir.

Bu Yönetmelikle beraber, iyi tarım uygulamalarına uyulması konusunda kamunun, üreticilerin, üretici birliklerinin, müteşebbisler ile yetkilendirilmiş kuruluşların görev ve sorumlulukları ile denetime ilişkin esasları belirlenmiştir.

Türkiye’de, ilk olarak 2007 yılında başlayan iyi tarım uygulamaları, 18 ilde ve 651 üretici ile başlamış, 2013 yılında 56 ilde 21.332 üreticiye ulaşmıştır. Özellikle 2013 yılından sonra üretici ve faaliyet gösterilen il sayıları artmış, 2017 verilerine göre iyi tarım uygulamaları 64 ilde ve 72.236 üreticiyle devam etmiştir.

İyi Tarım Uygulamaları Logosu
Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı.

ORGANİK TARIM

Doğaya dost bir üretim modeli olan organik (ekolojik, biyolojik) tarım; yüksek girdi kullanımına dayanan endüstriyel tarımın sağlık, ekonomi ve çevre konularında insanlar için oluşturduğu tehditlere karşı alternatif bir tarım sistemidir.

Organik Tarımın Özellikleri

- Organik tarım sisteminde; sentetik kimyasal gübrelerin, ilaçların ve hormonların kullanımı yasaklanmıştır.
- Toprak verimliliğinin sağlanması, hastalık ve zararlılardan korunmada ürün çeşidinin doğru seçilmesi, ürün rotasyonu, bitki atıklarının ve organik atıkların kullanılması, yeşil gübreleme ve hayvan gübresi organik tarımın esas yöntemlerini oluşturmaktadır.
- Organik tarım, yüksek kaliteyi hedefler ve toprak-bitki-hayvan ve insan arasındaki yaşam zincirinde üretiminin en sağlıklı şekilde yapılmasını amaçlar.
- Organik tarımla ilgili uluslararası ve yerel standartlar ürünün toprakla bu-

luşmasından tüketiciye ulaşmaya kadar geçen sürenin her aşamasının kontrolünü ve sertifikasyonunu zorunlu tutar.

Türkiye’de Organik Tarım Uygulamaları

Türkiye’de 2004 yılında yürürlüğe giren 5262 Sayılı Organik Tarım Kanunu ve 27676

Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Organik Tarımın Esasları ve Uygulamasına İlişkin Yönetmelik kapsamında yürütülen organik tarım faaliyetleri, üretiminin her aşaması kontrole, sertifikasyon kuruluşlarının denetimine ve bir sözleşmeye dayanmaktadır. Tablo-1’de Türkiye’de organik tarım ilişkili tarımsal üretim verileri yer almaktadır.

Yıllar	Organik Üretim Yapan Çiftçi Sayısı	Üretim Yapılan Toplam Alan (ha)	Üretim Miktarı (ton)
2010	11.179	191.785,44	331.361,48
2011	15.642	325.445,08	639.810,76
2012	24.406	398.897,14	876.371,52
2013	26.181	558.837,63	922.623,73
2014	33.738	660.807,40	1.065.567,32
2015	36.732	349.063	1.164.202
2016	45.991	379.042	1.627.106
2017	51.796	382.288	1.610.913,04
2018	54.666	456.486,57	1.714.769,28

Tablo-1: Organik Tarımsal Üretim Verileri (2010-2018)

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı

Organik Tarım Logoları / Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı

Organik Tarımda Sertifikasyon

Türkiye’de organik tarım uygulamaların-da iki çeşit sertifika vardır. İlki müteşeb-bis (organik tarım faaliyeti yapan gerçek veya tüzel kişi) sertifikası, ikincisi de ürün sertifikasıdır. “Organik Tarım Müteşebbis Serti-fikası” yetkilendirilmiş kuruluş ile müte-şebbis arasında sözleşmenin im-zalanmasından sonra yapılan ilk kontrolün ardın-dan uygun görülen müteşebbise yet-kilendirilmiş kuruluş tarafından verilen ser-tifikadır. Ürün sertifikası, bütün kontrol yöntemlerinin uygulanması neticesinde organik ürü-nün ve organik girdinin mevzuata uygun olduğunu gösteren belgedir. Bu belge üzerinde, organik ürün sertifikasını veren kuruluşun adı, Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından verilmiş kod numarası adresi, kuruluş tarafından verilen sertifika numarası, ürünün adı, ürünün statüsü, miktar, hasat yılı gibi ürünü tanımlayan bilgiler bulunmaktadır.

Organik tarım ürünlerinin satışının yapıl-dığı organik ürün halk pazarları ilk olarak 2006 yılında İstanbul’un Şişli ilçesinde açılmıştır. Günümüzde Bursa’dan Kon-ya’ya, Eskişehir’den Kayseri’ye bu halk pazarlarının sayısı 21 olmuştur.

HASSAS TARIM

Ekonominin ve çevrenin korumasına ilişkin ilkelerin göz önünde bulundurularak bilişim çağının gelişen teknolojilerinin tarımsal üretimle bütünleştirilmesi olarak tanımla-

yabileceğimiz hassas tarım aynı zamanda;

- Girdi kullanımının en aza indirilmesini,
 - Geliştirilen bilgi ve kontrol sistemleri-nin etkinliğinin artırılmasını ve böyle-likle kaynak israfının da önüne geçil-mesini,
 - Üretimden kaynakla-nan çevresel kirliliğin en aza indirilmesini amaçlayan bir tarım sistemidir.
- Hassas tarım, bir tarım sistemi olmakla birlikte üreticinin bilgi tek-nolojilerinden fay-dalanarak arazisinde meydana gelen değişim-leri takip etmesi, buna ilişkin verilerin tanımlanıp açıklanması ve bu veriler ışığında en uygun girdilerin kul-lanılmasını sağlayan bir işletmecilik modeli olarak da tanımlanabilir.

Hassas tarımı ifade etmek için kullanılan birçok terim bulunmaktadır. Bunlar; Alana Özgü Tarım, Alana Özgü İşletme, Bilgisayar Destekli Tarım, Reçeteli Tarım, Değişken Oranlı Girdi Uygulama ve Noktasal Tarım olarak sayılabilir.

Hassas tarım teknolojilerinde; küresel konum belirleme sistemleri, coğrafi bilgi sistemleri, değişken oranlı girdi uygulama ve uzaktan algılama bileşenleri bulunmak-tadır.

Hassas Tarım Neyi Hedefler?

- Gübre, ilaç gibi tarımsal üretimde kul-lanılan kimyasal girdilerin azaltılması-nı,
- Çevre kirliliğinin en aza indirilmesini,
- Yüksek miktarda ve kaliteli ürün elde edilmesini,

- İşletmeye ve üretime yönelik karar alıcılara etkin bir bilgi deposunun oluşturulmasını,
- Tarım için ihtiyaç duyulan tarımsal ve-rilerin kayıt altına alınmasını hedefler.

Hassas Tarım Uygulamalarının Sağlayacağı Faydalar

- Bitkilerin gereksinimlerinin, ileri tarım-sal girdi yönetimi ve teknolojik uygu-lamalar ile belirlenmesiyle kaliteli ve yüksek verim elde edilebilir.
- Tarımsal üretimde ekimden gübrele-meye, sulamadan ilaçlamaya ve ha-sat edilmesine kadar tüm aşamalar-da zamanlamanın doğru yapılmasıyla olası kayıpların önüne geçilebilir.
- Gübre, ilaç, tohum gibi tarımsal girdi-lerin miktannın tespit edilmesiyle faz-la girdi kullanımı engellenebilir.
- Kimyasal girdilerin en aza indirilmesi ya da bu girdilere ihtiyaç duyulmu-yorsa hiç kullanılmaması sağlanarak tarım kaynaklı çevre kirliliklerinin önü-ne geçilmesi mümkündür.
- Uygun teknoloji kullanımı sayesinde kaliteli ürün elde edileceğinden bu ürünlerin daha yüksek fiyattan satışı yapılacaktır.

Hassas Tarım Uygulamalarında Dikkat Edilecek Noktalar

Hassas tarım uygulamalarında tarımsal üretime ilişkin verilerin toplanması ve son-rasında bu verilerin belirli değişkenlere göre incelemesinin yapılması gerekmektedir. Hassas tarımda değişkenler alansal, zamansal ve ekonomik olmak üzere üç başlık altında değerlendirilmektedir. Has-sas tarım uygulaması yapılırken değişke-nin önce belirlenip sonrasında işletmecilik karan alınmasında fayda görülmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Birliği (AB) tarafından finanse edilen “Sürdürülebilir Tarım Ağı Projesi” sürdürülebilir tarım ile ilgili tüm paydaşların bir arada olup paylaşımlar yapacağı ve iş olanaklarının yaratılacağı bir internet platformu olarak oluşturulmuştur. TEMA Vakfı’nın yürütücülüğünde ve Both ENDS işbirliğinde gerçekleştirilen Proje, Sürdürülebilir Tarım Ağları (STA) arasında bağlantı kurulması ve iş birliğinin teşvik edilmesiyle birlikte iyi tarım uygulamaları, organik tarım ve diğer doğa dostu tarım uygulamalarının yaygınlaştırılmasını amaçlamaktadır.

SONUÇ

Sürdürülebilir kalkınma düşüncesinin bir uygulama alanı olarak sürdürülebilir tarım, küresel bir sorun olan iklim değişikliği ve en büyük nedenlerinden biri olan sera gazı salınımında insan kaynaklı tarım ve hay-vancılık faaliyetlerinin olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi için birçok farklı tarımsal üretime yönelik yaklaşımlar sunmaktadır. İyi tarım uygulamaları, organik tarım ve hassas tarım bu yönetimlerindendir.

Bu uygulamaların benimsenmesi ve daha çok tercih edilmesi, ülkelerin bu konuları tarım ve çevre politikalarında yer vermele-ri kadar üreticilerle birlikte tüketicilerin de bilinçlenmesine de ihtiyaç duyulmaktadır.

KAYNAKÇA

- Sivil Toplum Diyalogu AB-TR Sür-dürülebilir Tarım Ağı Projesi (2017), Türkiye’de Organik Tarım Ve İyi Tarım Uygulamaları Mevcut Durum Ve Sos-yal Ağ Analizi, İstanbul.
4. Mevsim Dünya Dergisi (2018), sayı:26, Globus Dünya Yayınevi, İs-tanbul.
- Reyhan, H. ve Reyhan, A. (2017). Eko-lojik Krize Bir Çözüm Yolu Olarak Sür-dürülebilir Tarım ve Kooperatif Örgüt-lenme. Journal Of Social and Human Sciences Research. Vol:4/Issue:13, 1388-1401.
- Tarım ve Orman Bakanlığı. https://www.tarimorman.gov.tr/Konular/Bit-kisel-Uretim/Organik-Tarim/Istatist-ikler.Erişim Tarihi:08.05.2019.
- 5.Tarım ve Orman Bakanlığı. https://www.tarimorman.gov.tr/Konular/Bitkisel-Uretim/Iyi-Tarim-Uygu-lamaları/Istatistikler. Erişim Tari-hi:08.05.2019.
- Tarla Sera Aylık Tarım ve Kültür Der-gisi (2017), sayı: 82, Tematik Medya, İstanbul.
- Tarla Sera Aylık Tarım ve Kültür Der-gisi (2017), sayı: 86, Tematik Medya, İstanbul.
- Eryılmaz, G. ve Kılıç, O. (2018). Türki-ye’de Sürdürülebilir Tarım ve İyi Tarım Uygulamaları. KSÜ Tarım ve Doğa Dergisi 21(4):624-63.
- Vatandaş, M. ve Diğerleri. Hassas Tar-ım Teknolojileri. Erişim: http://www.zmo.org.tr/resimler/ekler/41d77d-d527fca2_ek.pdf?tipi=14&sube. Eri-şim Tarihi: 13 Mayıs 2019.
- Keskin, M. ve Diğerleri (2018). Hassas Tarım Teknolojileri İle Sağlanabilecek Faydalar. Tarım Türk Dergisi. Sayı:30. 14-17.
- http://ekolojist.net/tarih-boyu-sur-durulebilirlik-kavrami-aciklamaları/ Erişim tarihi: 13.05.2019.
- Yeni, O. (2014). Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Kalkınma: Bir Yazın Ta-raması. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 16/3. 181-208.
- 0712.2010 Tarihli ve 27778 Sayılı İyi Tarım Uygulamalarına İlişkin Yönet-melik.
- 0312.2004 Tarihli ve 5262 Sayılı Or-ganik Tarım Kanunu.
- 18.08.2010 Tarihli ve 27676 Sayılı Or-ganik Tarımın Esasları Ve Uygulan-masına İlişkin Yönetmelik.

Bunları Biliyor musunuz?

Bir araştırmaya göre, Çin’deki 87 dekar büyüklüğündeki bir alanda yapılan organik tarım uygulaması ile toprak özellikleri zamanla iyileşmiş ve ürün verimleri artmış, düşük girdi ile birlikte organik tarıma başladıkları yıl olan 2007’den 2017’ye kadar toplamda kazançları yaklaşık 11 kat artmıştır.

Erozyon, kimyasal gübre ve pestisit kullanımı nedeniyle topraklar bozuluma uğruyor. Dünyada, son 40 yılda ekilebilir tarım arazilerinin yaklaşık 1/3’ü bozuluma uğradı. Her yıl 12 milyon hektar alanda toprak bozulumu görülüyor. Hesaplamalar bu bozulumun 20 milyon ton tahıl üretimi kaybına denk geliyor. Erozyonun önlenmesi organik tarımın temel prensibi. Organik tarımda kimyasal gübre ve pestisit kullanılmadığından toprak bozulumu önleniyor, topraklar sağlığına kavuşuyor. Gelecek nesillerin gıda güvenliği korunuyor.

Endüstriyel tarım ile üretilen gıdalarda eğer gereğinden fazla azotlu gübreleme yapılırsa bitkilerde Nitrat (NH3) depolaması daha fazla oluyor. Nitrat sindirim sisteminde Nitrite (NH2) dönüşüyor. Nitrit kan hücrelerinin solunum yapma kapasitesini düşürdüğü gibi mikroorganizma faaliyetleri sonucu kanserojen etkisi olan maddelere dönüşüyor.

Organik tarımda endüstriyel tarıma göre birim alandan %50-60 daha az CO2 salınımı yapıyor. Kimyasal gübre kullanılmadığından organik tarımdan daha az nitrat (NH3)salınımı oluyor. Pestisit kaynaklı hava kirliliği de oluşmuyor. Ayrıca organik madde miktarının artması ile toprakta tutulan karbon (C) miktarı artıyor.

Kaynak: http://tarimtema.org

Ahi Çarşıları

Baki Engin ÖZER
Ticaret Uzmanı

XI. yüzyıldan itibaren Türk boylarının Anadolu'ya yerleşmesiyle birlikte bölgenin siyasi, sosyal ve kültürel yapısı değişikliğe uğramaya başlamıştır. Özellikle Anadolu Selçuklu Devletinde Anadolu coğrafyasında ticaretin gelişmesiyle birlikte Ahilik kültürü de gelişim göstermiştir.

Kuruluş amaçları, Orta Asya'dan Anadolu'ya göç eden Türkmenler arasında yer alan çok sayıda sanatkâra kolayca iş bulmak, bu kişilerin Anadolu'daki yerli Bizans sanatkârlar ile rekabet edebilmesini sağlamak, piyasada tutunabilmek için yapılan malların kalitesini korumak, sanatkârlarda sanat ahlakını yerleştirmek olarak sıralanabilecek özelliklere sahip Ahilik Teşkilatı, halen günümüzde sivil toplum örgütlenmesi olarak bu gelenekler korunmasını ve yaşatılmasını sağlamaya yönelik devam ettirilmeye çalışılmaktadır. Bu bağlamda Ahilik felsefesine bağlı, Ahilik ilkeleri ile idare edilen Ahi Çarşı'larının kurulması ile hem bu kadim kültür yaşatılacak hem de iş ve meslek ahlakı yerleşmiş esnaflar yetiştirilmiş olacaktır. Keza Ahilik, insan yetiştirmede ve piyasaya sunulan

mal ve hizmette üst seviyeye ulaşmada sahip olduğumuz önemli bir mirasımızdır.

Günümüzde Ahi Çarşıları İhtiyacı

Kent ticaretin önemli aktörlerinden ve Türkiye sosyo-ekonomik yapısının temel birimlerinden olan esnaf ve sanatkârlar, faaliyet alanları, ekonomiye sağladıkları katma değer, makroekonomi içerisinde genel talebi karşılama oranları gibi unsurlarla toplum yapısının yapı taşlarındandır. 2018 yılı sonu itibarıyla yaklaşık 1.740.000 kayıtlı esnaf ve sanatkâr faaliyetlerini devam ettirmektedir. İstihdam edilen ara elaman sayısı ile beraber, esnaf ve sanatkâr işletmeleri Türkiye ekonomisi dâhilinde önemli bir rol üstlenmektedir. İstihdama katkılan ve bölgesel kalkınmayı hızlandırmaya yönelik fonksiyonları üstlenmeleriyle beraber esnaf ve sanatkârlar, günümüz ekonomik şartlarında birçok sorun ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu sorunlardan biri de esnaf ve sanatkârların, günümüz tüketim alışkanlıklarının şekillen-

diği, kompakt ürün hizmeti sunan alışveriş merkezleri ile rekabet edememeleridir. Nihai tüketiciler, günümüz yaşam koşullarında, kısıtlı zaman diliminde, eğlenme ve alışveriş ihtiyaçlarının aynı çatı altında gidermektedirler. Özellikle büyük kentlerde günümüz tüketim alışkanlıkları nedeniyle alışveriş merkezlerinin daha çok tercih edilmesi esnaf ve sanatkârları zor durumda bırakmaktadır. Günümüzde alışveriş merkezlerinde zincir restoranların bulunması, süper marketler, ulusal ve uluslararası giyim markaları gibi birçok sektörde kompakt bir hizmet verilmesi geleneksel olarak ticari faaliyetlerini sürdüren esnaf ve sanatkâra olan ilgiliyi azaltmıştır.

Esnaf ve sanatkâr işletmelerinin alışveriş merkezleri karşında rekabet edememe sorunun giderilmesine yönelik, Türk toplumunun Anadolu'da ticaretinin gelişmesine katkıda bulunan Ahilik kültürünü barındıran çarşı modellerinin oluşturulmasının, esnaf ve sanatkârların alışveriş merkezleri ile rekabet edebilirliği açısından katkı sağlamasının yanında kent kültürüne de değer katacağı aşikârdır.

Bu kapsamda çarşıların mimarisinin, şehirlerdeki konumu ve işleyişi tarihi kaynaklar referans alınarak günümüz koşullarına uygun, modern ve kültürel zenginlik barındıran şehirçilik anlayışı çerçevesinde ve kentsel dönüşüm planlamaları dâhilinde tasarlanması gerekmektedir.

Ahi Çarşılarının Konumu ve Fiziki Şartları Nasıl Olmalı?

Osmanlı İmparatorluğunun Anadolu'nun siyasi birliğini tamamlamasıyla kentleşme süreci hızlanmış, bu buna bağlı olarak kentin fiziki unsurları belirgin olarak şekillenmeye başlamıştır. Ahilik teşkilatının devamı olan Lonca teşkilatı kurulmuş ve Lonca teşkilatı kurallarının işlediği bedesten ve çarşılar ticari hayatta kendine yer bulmuştur. Doç. Dr. Mehmet Sait Şahinalp ve Doç. Dr. Veysi Günel'a ait akademik çalışmalarda çarşıların şehir içi lokasyonu-

nun belirlenmesinde rol oynayan faktörler tasnif edilmiştir. Buna göre çalışmada ilkin çarşıların kale ve şehir surlarına yakın bölgeler tercih edildiği belirtilmiş, bu lokasyon tercihinin nedeni o dönemin güvenlik kaygılarına dayandırılmıştır. Ancak günümüzde güvenlik unsurunun önemini yitirdiği aşikârdır.

Çalışmada çarşı yerinin belirlenmesinde bir diğer unsur "anayollara yakınlık" olarak ifade edilmiştir. Osmanlı dönemi şehirlerinde çarşıların konumları üzerinde rol oynayan etkenlerden biri de şehir içindeki ana yolların kesişim alanına yakınlıktır. Şehir dışından gelen yollar, şehir kapılarından itibaren şehrin merkezini oluşturan çarşıların bulunduğu alanda kesişme

göstermektedirler. Bu durum şehir dışından getirilen veya şehirde üretilip başka şehirlere pazarlanan malların ulaştırılmasında önemli bir kolaylık sağlamıştır. Şehirdeki anayolların kesiştiği alan aynı zamanda, şehir halkının çarşılarla ulaşımında da büyük bir önem taşımaktadır. Ahi Çarşılarının bu kriter göz önüne alınarak lokasyon seçiminin yapılması önem arz etmektedir.

Çarşı yerinin belirlenmesinde son olarak kültürel alanlara yakınlık ölçütü olarak belirlenmiştir. Selçuklu Devleti ve Osmanlı Devletinde Çarşıların yer seçimi üzerinde rol oynayan diğer bir unsur, kültürel önemi olan cami, türbe ve medreseler gibi dini ve eğitim amaçlı alanlarına yakınlıktır. Özellikle Osmanlı dönemi öncesinden var olan cami, medrese ve türbeler veya yerel halk arasında kutsallık atfedilen alanlar, çarşıları kendine çekmiştir. Osmanlı şehirlerinin

Ahilik kültürünün yeniden canlandırılması amacıyla çarşının ahilik geleneğine göre işlemesi önem arz etmektedir. Bu doğrultuda Ahi Çarşısı teşkilatının oluşturulmasında tarihimizde var olan Ahilik felsefesi referans alınmalıdır.

de kültürel yapılar, çoğunlukla çarşı sisteminin dış çemberinde yer almaktadır. Bu alan aynı zamanda ikamet alanlarına geçiş özelliğindedir. Kültürel alanların, şehir halkı ile yakın veya uzak çevreden gelen insanlar tarafından ziyaret edilmesi ticari bir potansiyel doğurmuş ve birçok çarşı-pazar bu kültürel alanların çevresinde toplanmıştır. Bu bağlamda oluşturulacak çarşı ile birlikte tesisin tarihi dokuya uygun ve hâlihazırda yukanda bahsi geçen sosyal alanlara yakın bir lokasyonda inşa edilmesiyle hem Ahilik kültürüne bağlı bir tesisin hayat bulması hem de çarşıya müşteri ziyaretinin artırılması sağlanmış olacaktır.

Günümüz sosyal yaşamı, teknolojinin de gelişmesiyle hızlı bir dönüşüm süreci içersindedir. Gerek alışveriş gerek ise zaman geçirmek için alışveriş merkezleri tercih edilmektedir. Dolayısıyla alışveriş merkezlerine olan yoğun talep esnafın rekabet gücü azaltmıştır. Bu bağlamda inşa edilecek Ahi Çarşısının asgari fiziki düzeyleri belirlenmeli ve AVM'ler ile rekabet edilecek tesisler şeklinde planlanmaları za-

ruri görülmektedir. Ulaşımın kolay ve çarşı içinin konforlu olması, ilk ölçüt olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Çarşının iç ve dış mekânları tarihi dokuya uygun olmasıyla birlikte modern mimarının getirdiği yeniliklerle inşa edilmesi tesisin cazibesini artıracaktır. Ülkemizdeki alışveriş merkezleri analiz edildiğinde bu tesislerin tüketim ihtiyaçlarının karşılandığı ticarethaneler olmaları yanında vakit geçirilen sosyal donatılar olarak görülmektedir. Bu bağlamda Ahi çarşısının da alışveriş yanında tüketicilerin iyi vakit geçirdiği, ihtiyaçlarının giderilmesi yanında ziyaret amaçlı tesisler olarak planlanmaları düşünülmelidir.

Çarşının geleneksel meslek kollarını ihtiva etmesi ve dükkânlarda imal edilen ürünlerin sergilenmesi amacıyla büyük şehirlerde bulunan teşhir ve fuar salonlarına benzer tesislerin çarşı bünyesinde inşa edilmesi sanatkarlarca üretilen ürünlerin pazarlanmasında kolaylık sağlamakla beraber tesisin ziyaretçi sayısının üst düzeyde tutulmasına yardımcı olacaktır. Ayrıca bu salonlarda geleneksel şehir

günlerinin düzenlemesiyle sanatkarlar tarafından üretilen ilgili yöreye ait eserlerin söz konusu etkinliklerde teşhir edilmesi imkânı sağlanmış olacaktır.

Ahi Çarşısında, han ve bedesten mimarisıyla tasarlanan kafe ve sosyal donatıların bulunması; Çarşının iç ve dış mimarisinin Ahilik kültürünün izlerini taşıması; Çarşı dâhilinde bulunan dükkânların esnaf ve sanatkarların mesleki yapılarına göre tasarlanması; Çarşıda bulunan meslek kollarından iş alanı gereği hammadde ihtiyacının kolaylıkla sağlanmasına yönelik çarşı bünyesinde depo inşa edilmesi ve Ahi Çarşısının anayollara ve kültürel alanlara yakın olarak konuşturulması, çarşıların işlevselliği açısından önem arz etmektedir.

Ahi Çarşısının İşleyişi Nasıl Olmalı?

Ahilik kültürünün yeniden canlandırılması amacıyla çarşının ahilik geleneğine göre işlemesi önem arz etmektedir. Bu doğrultuda Ahi Çarşısı teşkilatının oluşturulma-

sında tarihimizde var olan Ahilik felsefesi referans alınmalıdır. Kastamonu Üniversitesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Veysi ERKEN göre, Ahilik ve kurum düzeni bugünlerin şartlarındabile, 5 çekirdek ilke ile "toplumsal sorumluluk, hizmette mükemmellik, dürüstlük ve doğruluk, ortak yaşama" ile örnek bir "yatay örgütlenmeyle" toplum hareketini şekillendirmektedir. Erken, Ahiliğin bu yönüyle, 2000'li yıllar için bile ileri bir örgütlenme

modeli sunduğunu kaydetmektedir. Bu ilkeler göz önünde bulundurarak Ahilik Çarşısının sadece bir ticaret merkezi olarak görülmesinden ziyade tesisin aynı zamanda mesleki eğitim merkezi, sosyal donatı alanı ve kalite standardizasyonu belirleme merkezi olma özelliklerinin taşıması gerekmektedir.

Çarşının Ahilik kültürünün izlerini taşımasına yönelik dükkân açma, kuşak (şed) bağlama gibi merasimler çarşı organizasyonlarında yer alması hem unutulmaya yüz tutmuş esnaf geleneklerinin hatırlanmasına hem de çarşının cazibesinin artırılmasında katkısı olacaktır.

Ahilik olgusunun içinde barındırdığı mesleki kalifikasyon ve derecelendirme (yiğit, yamak, çırak, kalfa,...) sisteminin günümüz mesleki eğitimine uyarlanarak kalfalık, ustalık belgeleri alındığında benzer merasimlerin düzenlenmesinin Ahilik geleneğinin esnaf tarafından benimsenmesinde yardımcı olacağı düşünülmektedir. Bunun dışında çarşı bünyesinde mesleki eğitim veren kurumların danışmanlık bürolarının bulunması söz konusu geleceğin yaşatılmasını destekleyecek aynı zamanda çarşının ticarethane olmasının yanı sıra bir eğitim kurumu olma özelliğini

taşıması olacaktır.

Çarşıda yer alacak esnaf çeşitliliğinin belirlenmesinde, 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un Alışveriş Merkezleri Hakkında Yönetmelik 17. Maddesi'nde belirtilen yetki ile Ticaret Bakanlığı tarafından belirlenen geleneksel, kültürel veya sanatsal değeri olan kaybolmaya yüz tutmuş mesleklerin ön planda tutulması Ahi Çarşısının geleneksel ruhuna katkı sağlayacaktır.

Tesis dâhilinde ayrıca ahilik kültüründe de var olan Anadolu Bacıları (Anadolu Kadınlar Birliği)' olgusu doğrultusunda "Hanımeli" bölümünün de yer almasıyla kadınların sosyal ve ekonomik hayata müdahil olması hedeflenmektedir. Siparişe dayalı el işi ve geleneksel Türk yemeklerinin imal edildiği bu bölüm ile çarşının müşteri potansiyeli artmış olacaktır.

Ahi Çarşılarının Getirileri

Türk toplumunun Anadolu'da ticaretinin gelişmesine katkıda bulunan Ahilik kültürünü barındıran çarşı modellerinin oluşturulması esnaf ve sanatkarlara sosyo-ekonomik hayata sağlayacağı avantajları şu şekilde sıralanabilir;

- Uygun fiziksel şartları ve birçok ihtiyacın aynı çarşı içinde giderilmesi ile müşteri için cazip ve alışveriş merkezlerine alternatif mekânlardır.
- İşletmelere yönelik toplu hizmet ve sarf malzemesi alımı ve enerji giderlerinin ortak karşılanması ile esnaf ve sanatkarlar açısından maliyet avantajı sağlamaktadır. Bu şekilde esnaf ve sanatkarın alışveriş merkezleriyle

¹ Zübeyir Tokgöz, "Ahi Evran ve Ahilik Sistemi", Ankara 2012, s.64

Türk toplumunun Anadolu'da ticaretinin gelişmesine katkıda bulunan Ahilik kültürünün barındıran çarşı modellerinin oluşturulması esnaf ve sanatkarlara sosyo-ekonomik hayata sağlayacaktır.

rekabet edebilmesine katkı sağlanmış olacaktır.

- Çarşı bünyesinde oluşturulacak eğitim ve danışmanlık merkeziyle Ahilik kültürüne bağlı kalarak güncel ve düzenli mesleki eğitim ve danışmanlık hizmetleri sunularak mesleki kalite artırılabacaktır.
- Otopark, sosyal alanlar, kafeler, yeşil

Ahilik kültürünü barındıran ve Ahilik ilkeleriyle işleyecek olan ahi çarşılarının, kümelenmenin getireceği maliyet avantajı ile esnaf ve sanatkârların alışveriş merkezlerine karşı rekabet güçlerinin artırılması sağlanacaktır.

alan gibi unsurlarla müşterinin kaliteli zaman geçirmesi sağlanabilecektir.

- Kapalı mekân alışveriş merkezlerine alternatif olarak oluşan ve yaygınlaşan açık mekânda yatay yapılaşma örneklerine uygun olarak tasarlanacak çarşılar yeni alışveriş merkezi eğilimine uygun olarak oluşturulacaktır.
- Yeni alanlar yöresel mimari dokuları da içerecek şekilde tasarlanacak ve bu şekilde kültürel miraslara sahip çıkılacaktır.
- Çarşı içerisinde değişim hakkı, iade hakkı, seçim hakkı gibi tüketici hakları tüketici lehine tanımlanacak olup, çarşı içerisindeki esnaf ve sanatkârlar bu kuralları kabul etmiş sayılacaktır.
- Müşteri hakları standart olarak Müşteri ilişkileri birimi bulunacak olup, burada esnaf ve sanatkârlar ile müşterileri arasında oluşabilecek olası problemler kısa sürede çözüme ka-

vuşturulacak, müşteri memnuniyeti sağlanacaktır.

- Esnaf ve sanatkârın faaliyetleri ile ilgili olarak belediye ve diğer denetleyici kurumlar tarafından denetlenmeleri kolaylaşacaktır.
- Çarşı tanıtım faaliyetleri profesyonel olarak tanıtılacak olup, görsel ve sosyal medya iletişim kanalları etkin olarak kullanılacaktır.
- Esnaf ve sanatkârların çarşı yapısı altında faaliyet göstermeleriyle kentte trafik sıkışıklığı ve gürültü kirliliği sorunu azalacaktır.
- Alternatif enerji kaynakları da çarşı yapılanmasında planlanacak olup, yeşil enerjiden faydalanılacaktır.

Son yıllarda tüketim alışkanlıklarının değişmesi, yoğun çalışma hayatı nedeniyle temel gıda alışverişi, restoran ve kafe hizmetlerinin kompakt bir şekilde yer aldığı alışveriş merkezlerinden karşılanması, es-

naf ve sanatkârlara olan ilgiyi azaltmıştır. Bunun yanında esnaf işletmelerinin yetersiz fiziksel koşulları, satış sonrası hizmet, markalaşma ve pazarlama eksikliği,

esnaf ve sanatkârlara olan ilgiyi azaltan diğer unsurlardır. Esnaf ve sanatkârların yaşadıkları bu sorunların giderilmesi amacıyla alışveriş merkezleri ile rekabet edebilecekleri Ahi Çarşısı modelleri inşa edilerek nihai tüketicinin hem konforlu zaman geçireceği hem de temel alışveriş ihtiyaçlarının karşılanacağı iş merkezlerinin kurulması önerilmektedir. Ahilik kültürünü barındıran ve Ahilik ilkeleriyle işleyecek olan bu çarşıların, kümelenmenin getireceği maliyet avantajı ile esnaf ve sanatkârların alışveriş merkezlerine karşı rekabet güçlerinin artırılması sağlanacaktır.

Kaynakça
Doç. Dr. Mehmet Sait ŞAHİNALP ve Doç. Dr. Veyssi GÜNAL - Osmanlı Dönemi Anadolu Şehirleri Çarşı Sisteminin Fonksiyonel Analizi
Yrd. Doç. Dr. Veyssi ERKEN - Ahilik
Zübeyir Tokgöz - Ahi Evran ve Ahilik Sistemi

Ahilik Kutlamaları Merkez Yürütme Kurulu Toplandı

2019 yılının ikinci toplantısı 28 Mayıs tarihinde Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan başkanlığında gerçekleştirildi. Toplantıya Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdür Yardımcısı Ekrem Alper Bozkurt, Ahilik ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanı Çağatay Yasin Karaboğa ve Merkez Yürütme Kurulu üyeleri katıldı.

Ahilik Haftası Kutlamaları Yönetmeliği gereğince her yılın Şubat, Mayıs, Ağustos ve Ekim aylarında Ahilik kültürünün tanıtılması, yaygınlaştırılması ve gelecek kuşaklara aktarılması konusunda planlamalar yapmak ve atılan adımları değerlendirmek üzere Ahilik Kutlamaları Merkez Yürütme Kurulu toplanmaktadır.

Bu bağlamda, 2019 yılının ikinci toplantısı 28 Mayıs tarihinde Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan başkanlığında gerçekleştirildi. Toplantıya Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdür Yardımcısı Ekrem Alper Bozkurt, Ahilik

ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanı Çağatay Yasin Karaboğa ve Merkez Yürütme Kurulu üyeleri katıldı.

Toplantıda, 32. Ahilik Haftası Kutlamalarında gerçekleştirilecek etkinlikler, söz konusu etkinliklerde yer alacak faaliyetlerin detayları ve bütçeleri, Ahilik kültürünün tanıtılması ve yaygınlaştırılmasına yönelik atılan adımlar, bu alanda gerçekleştirilecek akademik çalışmalar ile diğer gündem maddeleri görüşüldü. Toplantı; üyelerin genel değerlendirmelerini, görüş ve önerilerini sunmalarının ardından sonlandı.

Pazarıcı Esnafı Eğitimlerinin İlki Ankara'da Yapıldı

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın teşrifleriyle düzenlenen eğitim programına Bakan Yardımcısı Sezai Uçarmak ve Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan'ın yanı sıra Bakanlık bürokratları, esnaf ve sanatkar meslek kuruluşları temsilcileri ve Ankara'da faaliyet gösteren çok sayıda pazarıcı esnafı katıldı.

Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü'nce yürütülen Pazarıcı Esnafı Eğitimlerinin ilki 29 Nisan 2019 tarihinde Ankara'da yapıldı. Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın teşrifleriyle düzenlenen eğitim programına Bakan Yardımcısı Sezai Uçarmak ve Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan'ın yanı sıra Bakanlık bürokratları, esnaf ve sanatkar meslek kuruluşları temsilcileri ve Ankara'da faaliyet gösteren çok sayıda pazarıcı esnafı katıldı.

Bakan Pekcan, programda yaptığı konuşmada esnaf ve sanatkarın sermayesini almanın teriyle ve bileğinin gücüyle birleştirerek halka hizmet sunduğunu söyledi. Bakanlık olarak esnaf ve sanatkarların her zaman yanında olduklarını belirten Pekcan, "Güçlü Esnaf, Güç-

lü Ekonomi vizyonumuz doğrultusunda çalışmalarımızı gerçekleştiriyor, bu doğrultuda esnaf ve sanatkarın karşılaştıkları sorunların çözümü için diğer bakanlıklarımızla da koordineli çalışmalar yürütüyor, esnaf ve sanatkarın her zaman arkasında bulunuyoruz." diye konuştu. Esnafın en büyük sıkıntısının işini büyütmeye aşamasında krediye erişim olduğunu anlatan Pekcan, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliği aracılığıyla esnaf ve sanatkara bir yıla kadar olan vadeler için yüzde 4, bir yıldan uzun vadeler için de yüzde 5 faizli kredi kullandırdıklarını hatırlattı. Pekcan, SGK prim ödemelerinde esnafa destek verdiklerini, geleneksel sanatlarla uğraşanlara faizsiz kredi imkânı sağladıklarını, genç girişimcilere 75 bin liraya kadar kazançlarına gelir vergisi istisnası getirdiklerini kaydederek, basit usulde ticari kazanç sağlayan esnaf ve

sanatkara gelir vergisi matrahında yıllık 11 bin lira indirim olanağı sunduklarını söyledi. Pazarıcı esnafına yönelik eğitim seferberliği başlattıklarını da dile getiren Pekcan, "İlkini bugün Ankara'da sizlerle yapıyoruz. Bu eğitimleri 10 ilimizde vermeye devam edeceğiz. Müşteri memnuniyeti daha fazla müşteri demektir. Bu da daha fazla kazanç, daha fazla bereket demek. Canlı pazarlar, şehirlerimizin bereketidir, can damandır. Biz de bu bereketi korumayı sürdüreceğiz." diye konuştu.

Programda konuşan Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan ise pazarcılık mesleğinin önemine dikkat çekerek "Sizler pazar yerlerinde zor koşullar altında, her evin ihtiyacı sebze, meyveyi muntazaman ve en taze şekilde insanımıza ulaştırmakla kalmıyorsunuz, aynı zamanda çok önemli bir kültürü temsil ediyorsunuz" dedi. Konuşmasında bugüne kadar esnaf ve sanatkarlara verilen desteklerden de bahseden Erkan "Elbette sadece finansal destek yeterli olmadığının farkındayız. Teknolojik gelişmeler hepimizin hayatını değiştiriyor. Bunlarla baş etmek zorunda kalan esnafa daha kalıcı hizmetler sunmak zorundayız. Bu sebeple Bakanlık olarak günü kurtarmaya yönelik politikalar geliştirmek yerine esnaf ve sanatkarımızı geleneksel anlayıştan kurtularak günümüzün şartlarına uygun, bilimsel verilere dayanan kalıcı çözümler üretmeye çalışıyoruz. Bu anlayışla pazarıcı esnafı eğitimlerini başlattık" dedi.

Programda; İç Ticaret Genel Müdürlüğü ve Gelir İdaresi Başkanlığı temsilcileri, pazarcılan ilgilendiren Hal Yasası, Pazar Yerleri Hakkında Yönetmelik ve Vergilendirme konularında bilgilendirme yaptı, katılımcılardan gelen soruları yanıtladı. Toplantının son bölümünde ise Empati ve İletişim Enstitüsü Kurucusu ve Başkanı Burak Yılmaz da pazarıcı esnafına iletişim üzerine eğitim verdi.

“

Güçlü Esnaf, Güçlü Ekonomi vizyonumuz doğrultusunda çalışmalarımızı gerçekleştiriyor, bu doğrultuda esnaf ve sanatkarın karşılaştıkları sorunların çözümü için diğer bakanlıklarımızla da koordineli çalışmalar yürütüyor, esnaf ve sanatkarın her zaman arkasında bulunuyoruz.

ESNAF

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

PAMAP Sonuç Raporu ve İhracat Rehberi Yayımlandı

İlk aşamanın çıktısı olarak Esnaf ve Sanatkarlara Yönelik Pazarlama ve Markalaşma Projesi Sonuç Raporu ve İhracat Rehberi hazırlanarak ilgililer ile esnaf ve sanatkarların istifadesine sunuldu.

Türkiye'nin dünyanın en büyük 10 ekonomisi içinde yer alabilmesini sağlamak üzere 2023 yılında ihracat gelirinin 500 milyar dolara çıkarılması hedefine ulaşılabilmesi için farklı sektörlerde ve farklı ölçeklerde çok sayıda işletmenin ihracat yapabilir duruma gelmesi gerekmektedir.

Bu itibarla; Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü daha önce yürüttüğü proje ve faaliyetlerden edindiği bilgi ve tecrübelerden hareketle, esnaf ve sanatkarların pazarlama, marka-

laşma ve ihracat kapasitesini artırmak amacıyla 2017 yılında Esnaf ve Sanatkarlara Yönelik Pazarlama ve Markalaşma Projesi'ni (PAMAP) hayata geçirdi.

Proje kapsamında belirlenen sektörlerde faaliyet gösteren ülkemizdeki ve dünyadaki küçük işletmelerin markalaşma, pazarlama ve uluslararasılaşma gibi konulardaki mevcut durumunun ortaya konulması, bu konularda bilgi ve deneyim eksikliği yaşayan, mevcut potansiyellerini yeterince iyi değerlendiremeyen küçük işletmele-

rin ulusal ve uluslararası pazarlarda rekabet güçlerini artırmak amacıyla ve politika önerilerinin belirlenmesi amaçlandı.

Proje, ihracat potansiyeli yüksek olan Makine ve Aksamları, Hazır Giyim ve Konfeksiyon, Mobilya, Mücevherat, Deri ve Deri Mamulleri Sektörleri özelinde yürütüldü.

Proje için belirlenen genel amaçtan hareketle;

- Kapsama dâhil sektörler itibarıyla esnaf ve sanatkarların pazarlama, markalaşma ve uluslararasılaşma konularında mevcut durumlarını ve ihtiyaçlarını tespit etmek,
- İhracata ilişkin ülkemizdeki prosedürleri tespit etmek ve sistematik olarak incelemek,
- Yurt içi ve yurt dışı fuarlara ilişkin süreçleri ve prosedürleri tespit etmek,
- Tespit edilen meslek kollarında pazarlama, markalaşma ve uluslararasılaşma kabiliyetleri

artırabilmek adına ülkemizde var olan mekanizmalar ve yürütülen politikaları tespit ve analiz etmek,

- Dünya'daki sektör, KOBİ'ler ve ülke bazında yürütülen markalaşma çalışmalarını incelemek,
- İşletmelerin bir araya gelerek iş ilişkileri kurdukları iş/ekonomi forumlarını tespit etmek,
- Proje kapsamındaki sektörler özelinde ya da proje amacına uygun olarak farklı sektörlerde diğer ülkelerdeki iyi uygulamaları tespit etmek ve yerinde incelemek,
- Proje kapsamında yapılan çalışmalarda elde edilen veriler derlenerek sektörlerin rekabet gücünün artırılmasına yönelik olarak pazarlama, markalaşma ve uluslararasılaşma konularında kamu kurum ve kuruluşları, meslek kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ile esnaf ve sanatkar-

larca yapılması gerekenler tespit etmek,

- Projeden elde edilen bilgiler ile esnaf ve sanatkarlara yönelik olarak basit, yalın bir şekilde hazırlanmış olarak ihracat rehberi hazırlamak,
- Proje süresince elde edilen bilgi ve deneyimlerle, Bakanlığımızın daha sonra uygulamayı planladığı ve esnaf ve sanatkarlar ile ilgili kesim temsilcilerinin de katılım sağlayabileceği olası faaliyetlere ilişkin planlamayı yapmak hedeflendi.

Projenin birinci aşaması olan araştırma ve geliştirme aşaması tamamlanarak, bu kapsamda esnaf ziyaretleri, fuar ziyaretleri ve masa başı araştırmaları gerçekleştirildi. İlk aşamanın çıktısı olarak Esnaf ve Sanatkarlara Yönelik Pazarlama ve Markalaşma Projesi Sonuç Raporu ve İhracat Rehberi hazırlanarak ilgililer ile esnaf ve sanatkarların istifadesine sunuldu.

Ahilik Panellerinin Yedincisi Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi'nde Düzenlendi

Ahilik alanında uzman akademisyenler ile kamuoyu tarafından tanınan örnek iş adamlarının katıldığı panellerde gençlerimize Ahilik değerleri anlatılıyor.

Ahilik değerlerinin yaygınlaştırılması ve bu kültürün genç kuşaklara aktararak yaşatılması amacıyla T.C. Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü koordinasyonu ve üniversiteler iş birliğiyle yurt genelinde Ahilik Panelleri düzenlenmeye devam ediyor. Ahilik alanında uzman akademisyenler ile kamuoyu tarafından tanınan örnek iş adamlarının katıldığı panellerde gençlerimize Ahilik değerleri ekseninde iyi insan, iyi bir tacir ve esnafın nasıl olması gerektiği anlatılıyor. Geleceğin esnaf ve tacir adayı olan gençlerimizin yoğun ilgi gösterdiği Ahilik Panelleri şu ana kadar Gaziantep, Trabzon, Hatay, Erzurum, Balıkesir, Erzincan illerinde gerçekleştirildi. Panellerinin yedincisi ise Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi'nde düzenlendi. Sezai Karakoç Kültür Merkezi'nde düzenlenen panele, Ticaret Bakanlığı Ahilik ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanı Çağatay Yasin Karaboğa, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mustafa Çufalı, Zonguldak Belediyesi Başkan Vekili Erol Yılmaz, Zonguldak Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı Muharrem Coşkun ile akademik-idari personel ve çok sayıda öğrenci katıldı.

Panelin açılış konuşmalarını Zonguldak Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı Muharrem Coşkun ve Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mustafa Çufalı yaptı. Ahiliğin öneminin ve günümüzde yaşatılmasının gerekliliğinin vurgulandığı konuşmaların ardından Ahilik Paneli'nin moderatörü Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Seyfullah Kara paneli açtı. Konuşmasında Ahiliğin, fütüvvet kurumunun Türklere uyarlanmış bir biçimi olduğunu ve yardımlaşma, dayanışma, diğerkâmlık, başkalarını kendisine tercih etme, yoksulları gözetme, infak etme, tartıda-ölçüde hile yapmama gibi birçok değeri ihtiva ettiğini söyledi. Prof. Dr. Kara'nın konuşmasının ardından panelistlerden Dr. Öğretim Üyesi Nurşen Gök "Ahiliğin Tarihsel ve Toplumsal Temelleri" başlıklı konuşmasını gerçekleştirdi. Gök; Ahiliğin, Anadolu'nun kanşık olduğu bir dönemde bir nevi kader ortaklığı, güçlülere karşı birlikte göğüs gerebilme şeklinde ortaya çıktığını ve sanat erbabını yanı haması, yanı dini bağlarla birbirine bağlayarak ilişkilerini pekiştirdiğini söyledi. Doç. Dr. Hasan Meydan ise "Ahilik Kurumunun Toplum Eğitimi Açısından Önemi" başlıklı konuşmasında; bir bütün olarak insanı yetiştirme adına Ahiliğin, bir devletin ve toplumun medeniyet üretmesi için ihtiyaç duyulan eğitimlerin tamamını vermeye çalışan bir kurum olduğuna dikkat çekti.

Panelin son bölümü olan söyleşi kısmında ise Zonguldak'tan 18 ülkeye ihracat yapan MFA Güvenlik Ekipmanları Firması Genel Koordinatörü Murat Uzun; öğrencilere, ticarete başlama hikâyesini ve firma olarak Ahiliğin değerlerine verdikleri önemi anlattı. Uzun, konuşmasında, 11 yıl önce 2 kişi olarak kurdukları şirketlerini, Ahilik kültürü ile dini ve ahlaki değerleri benimseyerek, bugün 150 kişinin çalıştığı büyük bir firma haline nasıl geldiklerini ifade etti.

Soru cevap bölümünün ardından Ticaret Bakanlığı Daire Başkanı Çağatay Yasin Karaboğa, moderatör, panelist ve konuşmacılara teşekkür ederek hediye takdim etti.

Meslek Kolları Yenilendi

NACE standardına göre hizmetlerini yürüten kurumlardan esnaf ve sanatkarlarımızın daha kolay hizmet alabilmesi için Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü gerekli çalışmaları yürüterek NACE standartlarına uygun olarak esnaf ve sanatkar meslek kollarını yeniledi.

Ekonomik alandaki faaliyetlerin uluslararası platformlarda karşılaştırmalılığı için oluşturulan sınıflandırma sistemi, Avrupa Birliği'ne üye ülkelerde NACE başlığı adı altında sunulmaktadır. Kurum ve kuruluşların uluslararası sınıflamalara geçişini sağlamak ve aynı zamanda kurumsal ihtiyaçları karşılayabilmek için altı basamaklı ekonomik faaliyet sınıflaması, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından oluşturulmuş ve ülke genelinde kullanıma sunulmuştur.

NACE kodları ülkemizde, mükelleflerin ekonomik olarak sınıflandırılması için Hazine ve Maliye Bakanlığı, istatistiki bilgi üretmek üzere TÜİK, mesleki risk gruplarına göre sigortalılık prim miktarlarını belirlemek üzere Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ve belirli bir alanda çalışanlara destek vermek üzere Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) gibi kurumlar tarafından kullanılmaktadır.

NACE standardına göre hizmetlerini yürüten bu kurumlardan esnaf ve sanatkarlarımızın daha kolay hizmet alabilmesi için Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü gerekli çalışmaları yürüterek NACE standartlarına uygun olarak esnaf ve sanatkar meslek kollarını yeniledi. Yenilenen meslek kolları 21.05.2016 tarihli ve 29718 sayılı Resmi Gazete ilan edilerek ülke genelinde tüm esnaf ve sanatkarların kullanımına sunuldu.

Zaman içinde NACE standartlarına uygun olarak hazırlanan meslek kolları listesi için Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğüne yapılan değerlendirme-

ler, meslek kuruluşlarından gelen talepler doğrultusunda meslek kollarında değişiklik yapma ihtiyacı hâsıl olmuştur. Bu amaçla Genel Müdürlük bünyesinde esnaf ve sanatkarlar meslek kuruluşlarının katkıları ve kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerini de kapsayacak şekilde yürütülen meslek kolları yenileme çalışması tamamlandı.

Hazırlanan yeni meslek kolları tanımları şu an kullanılan meslek kolları tanımlarına göre daha kısa, basit akılda kalıcı ifadelerle değiştirildi, mesleklerin sektörel yapısı tekrar revize edilerek uygun bir seviyeye çekildi. Taslak meslek kolları çalışması; esnaf ve tacir ayırmını yapmak üzere, 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanununun 63 üncü maddesi gereğince Esnaf ve Sanatkar ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kuruluna görev olarak verildi.

Kurul, Genel Müdürlük başkanlığında, Cumhurbaşkanlığı (Strateji ve Bütçe Başkanlığı), Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı), Milli Eğitim Bakanlığı (Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü), Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü), Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) üyelerinden oluşmaktadır.

İlgili Kurul 30.01.2019 tarihinde toplanarak esnaf ve sanatkar meslek kollarının değişikliğini karara bağladı ve kurul kararı 13.02.2019 tarihli ve 30685 sayılı Resmi Gazete'de ilan edildi.

Zonguldak'ta Esnaf ve Sanatkârları Bilgilendirme Toplantısı Gerçekleştirildi

Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü tarafından esnaf ve sanatkâr kesimini geliştirmek, büyütmek ülke ekonomisine katma değer sağlayacak seviyeye getirmek amacıyla ülke genelinde esnaf ve sanatkârlara yönelik bilgilendirme toplantıları yapılmaya devam ediyor. Esnaf ve Sanatkârları Bilgilendirme Toplantılarında esnaf ve sanatkârların tabi olduğu mevzuat, krediye erişim imkânları, yeni pazarlara erişim ve rekabet gücünün artırılması konuları işleniyor.

Esnaf ve sanatkârları bilgilendirme toplantıları kapsamında bugüne kadar ikisi sektörel bilgilendirme toplantısı olmak üzere toplam 18 toplantı gerçekleştirildi. Bu toplantılar kapsamında yaklaşık 4 bin esnafa ulaşılarak bilgilendirme yapıldı.

Esnaf ve Sanatkârları Bilgilendirme Toplantılarının 18'incisi 24 Nisan 2019 tarihinde Zonguldak'ta gerçekleştirildi. Yaklaşık 150 esnaf ve sanatkârın katıldığı toplantıya Esnaf Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan, Zonguldak Vali Yardımcısı Ömer Bedrettin Sağsöz, Zonguldak Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği Başkanı Muharrem Coşkun, 32. ESKKK Başkanı Mehmet Azman ve Halk Bankası Esnaf Bankacılığı Bölüm Müdürü Özcan Arslan katılım sağladı.

Toplantının açılışında konuşan Genel Müdür Erkan Bakanlık olarak esnaf ve sanatkârlara yönelik yaptıkları çalışmalar anlattı. Teknolojik gelişmeler doğrultusunda tüketici alışkanlıklarının değiştiğini, bu doğrultuda esnaf ve sanatkârlara yön gösterecek yeni çalışmaların sürdürüldüğünü söyleyen Erkan sözlerine;

"Esnaf ve sanatkârları, sadece finansal olarak desteklemek yeterli değil. Değişen tüketici beklentileri, teknolojik gelişmeler ve diğer sorunlarla baş etmek zorunda kalan esnafa daha kalıcı ve somut hizmetler sunmak zorundayız.

Bunun ilk adımı, sorunlu alanların doğru tespit edilmesi, meselelere bilimsel yöntemlerle yaklaşılmasıdır. Ardından beraberce oturup sorunlan-

mızın çözüm yollarını değerlendirebiliriz. Günü kurtarmaya yönelik, idare-i maslahat dediğimiz geleneksel anlayıştan kurtularak günümüzün şartlarına uygun, bilimsel verilere dayanan kalıcı çözümler üretmeye çalışıyoruz. Hazırladığımız birçok proje, Cumhuriyet tarihinde esnaf ve sanatkârlar özelinde ilk olma özelliğini taşıyor." şeklinde konuştu.

Genel Müdür Erkan'ın konuşmasının ardından TESKOMB ve Halk Bankası temsilcilerince finansman olanakları ve kredi kullanımlarına ilişkin bilgilendirme yapıldı. Sonrasında ise Ticaret Uzmanı Mehmet Yasir Herdem tarafından e-ticaret sunumu gerçekleştirildi. Esnaf ve sanatkârların büyük ilgi gösterdiği toplantı soru-cevap kısmının ardından sona erdi.

Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

KOOPERATİFÇİLİK KONULU RESİM YARIŞMASI

birinciye
5000 TL

ikinciye
4000 TL

üçüncüye
3000 TL

mansiyon
2000 TL

Başvuru: Ticaret İl Müdürlükleri

İlk Başvuru Tarihi : 9 Eylül 2019
Eser Son Teslim Tarihi : 8 Kasım 2019

*“Hak ile sabır dileyip bize gelen bizdendir,
İlim, akıl ve ahlak ile çalışıp bizi geçen bizdendir.”*

Ahi Evran-ı Veli

katkılarıyla